

Täysistunto

Tiistai 15.12.2015 klo 10.01—0.29

14.2. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Nyt esitellään sisäministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 26.

Keskustelu

11.30 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen sisäministeriön hallinnonalan budjettimietinnön.

Poliisitoimen toimintamenot. Poliisin toimintamenoiksi esitetään noin 730 miljoonaa euroa. Momentilla on otettu huomioon lisäyksenä muun muassa 18 miljoonaa euroa sisäisen turvallisuuden lisämäärärahana. Valiokunta pitää kaiken kaikkiaan erittäin tarpeellisenä sisäiseen turvallisuuteen ehdotettuja määrärahalisäyksiä. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu vaikuttaa tarpeisiin. Kokonaiskustannusten minimoimiseksi valiokunta pitää tarpeellisenä tehokasta turvapaikkaprosessia. Samalla on resursoitava riittävästi myös poliisin muut tehtävät. Valiokunta pitää erittäin myönteisenä, että hallitus päätti jatkaa poliisin harmaan talouden torjunnan erillisrahoitusta 6,4 miljoonan euron määrärahalalla vuonna 2016. Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan panostaminen on valtiontalouden kannalta kannattavaa. Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa paikallispoliisitoimintaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuneiden tehtävien hoitoon.

Suojelupoliisin toimintamenot. Suojelupoliisi siirtyy omaksi virastokseen vuoden 2016 alussa, joten sen momentti on uusi. Suojelupoliisin toimialaan kuuluvilla sektoreilla tapahtuu erittäin nopeasti merkittäviä muutoksia. Terrorismin torjunnan toimintaympäristö vaatii selvästi aiempaa enemmän työtä ja työvoimaa. Valiokunta toteaa, että määrärahalisäyksestä huolimatta suojelupoliisin resurssit ovat melko niukat. Terrorismin torjunnan ja ääri-liikeseurannan valmiuksia tulee nopeasti kehittää vastaamaan paremmin Suomeen kohdistuvia uhkia. Valiokunta lisääkin momentille 500 000 euroa.

Rajavartiolaitoksen toimintamenot. Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat turvapaikanhakijoiden määrän kasvu sekä tilanne Venäjällä ja Itämeren alueella. Näiden johdosta määrärahaa on ehdotettu nostettavaksi, mitä valiokunta pitää hyvänä. Suomen on tärkeää säilyttää uskottava ja itsenäinen valvonta sekä ulko- että sisärajoilla. Valiokunta pitää myönteisenä, että merellistä turvallisuutta voidaan parantaa muun muassa uusiutuvan ilma-aluskaluston ja monitoimisen viranomaisveneen hankinnalla. Valiokunta lisää 1 250 000 euroa Dornier-valvontalentokoneen suunnistus- ja radiojärjestelmän uusimiseen.

Maahanmuuton toimintamenot. Valiokunta pitää kaiken kaikkiaan välttämättömänä, että hallitsematon turvapaikanhakijoiden saapuminen saadaan hallintaan. (Eva Biaudet: Millä tavalla se on hallitsematonta?) Suomen vetovoimatekijät eivät saa olla muita vastaavia maita korkeammalla tasolla. Valiokunta korostaa, että turvapaikkapäätöksen tekoon

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

liittyvien prosessien tulee olla selkeitä, oikeudenmukaisia ja läpinäkyviä. Hakijoiden joukosta pitää pystyä perustellusti tunnistamaan todellisen avun tarpeessa olevat henkilöt. Valiokunta pitää hyvänä, että muuttuneeseen turvapaikanhakijatilanteeseen on reagoitu nopeasti lisätalousarvioiden kautta. Ehdotettujen lisäresurssien avulla on tarkoitus, että kesällä 2016 saavutettaisiin turvapaikkadirektiivin mukainen hakemusten 6 kuukauden käsittelyaika, (Eva Biaudet: Ministeri saa selittää vähän paremmin!) ja siitä käsittelyä voitaisiin edelleen lyhentää 1—2 kuukauteen. Valtiolle edullisin on vapaaehtoisen paluun järjestelmä, jonka tulee edelleen olla helposti käytettävissä. Valiokunta pitää hyvänä, että kriittisessä alkuvaiheessa Maahanmuuttovirasto on ylipäättään pystynyt perustamaan riittävästi vastaanottokeskuksia eikä ole solminut pitkiä sopimuksia yksityisten tahojen kanssa. Jatkoissa hankintaprosessiin on kuitenkin kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, jotta kustannukset saadaan minimoitua ja laatu varmistettua. Valiokunta toteaa lisäksi, että muodostuvien kustannusten kannalta suuri merkitys on sillä, miten myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt kotoutuvat. Näin ollen myöskään vastaanottovaihe ei saa muodostua pelkäksi säilytykseksi, vaan aktivointi on syytä aloittaa jo vastaanottokeskuksessa.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot viimeisenä. Hätäkeskuslaitos sai vuoden 2014 lopussa valmiiksi mittavan rakenneuudistuksen, jossa valtakunnallinen hätäkeskustoiminta organisoitiin 6 hätäkeskukseen aiemman 15:n sijasta. Viimeisenä vaiheena oleva Erica-järjestelmän käyttöönotto on viivästynyt, ja sen kustannukset ovat nousseet. Valiokunta pitää tarpeellisena kiinnittää vakavaa huomiota valtion ict-hankintamenoihin. On välttämätöntä, että valtion hankeosaaminen varmistetaan kaikilla tasoilla. Valiokunta pitää välttämättömänä, että häiriöttömät hätäkeskuspalvelut varmistetaan myös jatkossa.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Orpo, olkaa hyvä.

11.36 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos valtiovarainvaliokunnalle, sen jaostoille sekä hallintovaliokunnalle, jotka ovat tehneet ansiokasta työtä käsitellessään budjettia. Minusta lopputulema on kohtuullinen ottaen huomioon julkisen talouden yleisen tilanteen sekä uudet haasteet, jotka ovat meidät viimeisten kuukausien aikana jossain määrin yllättäneet, tai aika perusteellisestikin. Lähtökohta oli positiivinen, koska tilanteessa, jossa lähes kaikilta hallinnonaloilta jouduttiin hallitusohjelmaneuvoittelussa leikkaamaan, sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon lisättiin 50 miljoonaa, josta 28,5 miljoonaa euroa kohdistui sisäministeriön hallinnonalalle. Mutta kun tämä maahanmuutto kesän aikana hyvin voimakkaasti Suomeen alkoi, niin tilanne tietysti muuttui. Se vaikutti meidän turvallisuustilanteeseemme, mutta ennen kaikkea sisäministeriön hallinnonalan viranomaistahoihin — Maahanmuuttovirastoon, poliisiin, suojelupoliisiin, Rajaan — ja toi huomattavia lisäkuluja. Näihin vastattiin kiitettävästi hallituksen puolelta lisätalousarvioissa, kuten esittelyssäkin mainittiin, mutta lisäksi ensi vuoden talousarviota valmisteltaessa nämä on pyritty huomioimaan mahdollisimman realistisella tavalla. Tärkeä oli myöskin tämä täydentävä talousarvioesitys, jossa poliisille lisättiin 9 miljoonaa, suojelupoliisille 800 000 euroa ja Rajalle 3 miljoonaa. Olemme kiitollisia eduskuntaryhmille ja valtiovarainvaliokunnalle näistä lisäyksistä, jotka tehtiin suojelupoliisille, poliisille ja Rajalle Dornierin päivittämiseen. Nämä ovat erittäin tärkeitä rahoja tässä tilanteessa.

Meidän toimintaympäristömme on aika perusteellisesti muuttunut. Siksi on huomionarvoista se, että me valmistelemme parhaillaan sisäisen turvallisuuden selontekoa, jossa karotetaan meidän toimintaympäristömme, sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvat haasteet —

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

jotka muuten tulevat suurilta osin ulkoa — ja sen jälkeen arvioidaan resurssit, käydään hyvä keskustelu ensin valmistelussa, laajasti yhteiskunnassa ja sen jälkeen hallituksen piirissä ja eduskunnassa. Valiokunnat sitoutetaan ja otetaan mukaan työhön, käydään keskustelu siitä, mitä me haluamme priorisoida, miten me näemme nämä uhkat, mihin panostetaan, koska työkenttä on aika valtava. Meillä on entiset haasteet, mutta lisäksi ovat tulleet nämä merkittävät uudet haasteet.

Sisäisen turvallisuuden selontekotyössä katsotaan sitten vuosiin 17 ja eteenpäin. Vuoden 16 osalta uskoisin, että tilanne on kohtuullisen hyvä.

Aloitetaan poliisista. Arviomme on, että nykyinen toiminnan taso pystytään kohtuudella säilyttämään. Tietenkin turvapaikanhakijoista johtuvat lisätehtävät työllistävät hyvin paljon, ja työtä tehdään eri puolilla, sanotaanko, kovankin paineen alla, mutta määrärahojen osalta tähän on minusta pystytty nyt kohtuullisesti vastaamaan. Poliisien määrä uhkaa lähteä nykyisillä kehyksillä vuoden 16 jälkeen laskuun. Pääsyy on tietysti eläköityminen, mutta tämä on asia, johon toivon tämän selonteon yhteydessä kiinnitettävän erityistä huomiota. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa poliisien määrän väheneminen kehyskauden aikana vuoteen 19 mennessä 800—900 poliisilla on mielestäni liikaa, mutta me palaamme tähän sitten rauhallisesti tämän selonteon yhteydessä ja tulevien vuosien päätöksiä tehdessä. Vuoden 16 osalta tämä ei ole siis vielä niin akuutti.

Lisäksi haluaisin vielä nostaa esille harmaan talouden määrärahat, jotka ovat puhuttaneet eduskuntaa koko syksyn ajan. Asiassa löytyi hyvä ratkaisu. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti, että harmaan talouden torjuntaohjelma jatkuu ja siitä tehdään pysyvä. Tämä jälkimmäinen sana on ehkä jäänyt vähemmälle huomiolle, mutta minusta se on merkittävää, ja tämä täytyy tietenkin sitten huomioida tulevien vuosien kehyksiä ja talousarvioita mietittäessä.

Jos ajatellaan budjetinäkökuilmasta maahanmuuttoa, niin iso kysymys on se, miten me nyt, kun tehdään nopeassa tahdissa turvapaikkatutkintaa ja päätöksiä, onnistumme kotouttamisessa, joka menee tietysti TEMin vastuulle ennen kaikkea. Mutta toisaalta palautukset on iso kysymys, jonka me kohtaamme ensi vuonna. Nyt sitä on resursoitu, mutta siihen liittyy kieltämättä isoja haasteita, joiden kanssa meidän täytyy tehdä vielä lujasti töitä.

Puhemies Maria Lohela: Sitten voimme aloittaa debatin. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan.

11.41 **Pirkko Mattila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille ja jaoston puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. Tiedämme varsin hyvin, että turvallisuuden on syytä näkyä siellä kansalaisten arjessa, ja ministeri kuvasi tämän vuoden tilanteen, mutta kehykset ovat varmasti ne, jotka meitä kaikkia huolestuttavat. Toivottavasti sitten sisäisen turvallisuuden selonteko on jämerä työkalu selvittämään tätä tilannetta. Kuitenkin kuulemme koko ajan huolestuttavia uutisia siitä, että poliisiasemia ollaan lakkauttamassa ja entistä vähemmän sitten poliisi näkyy tuolla kansalaisten arjessa.

Sitten ministeri otti esiin tämän poliisimiesten määrän. Todellakin poliisikurssien aika on ohi ja Poliisiammattikorkeakouluun siirtymisen myötä poliisikoulutus on merkittävästi muuttunut. Toivon, että ministeri kiinnittää myös tähän erityistä huomiota.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

11.42 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin hallitusta ja ministeriä on syytä kiittää siitä, kuinka nopeasti ja ajassa, tämän syksyn aikana, on tähän maahanmuuttokokonaisuuteen reagoitu erilaisin toimenpitein.

On myönteistä, että sisäisen turvallisuuden määrärahaa nytten lisättiin. Tämä vuosi, kuten ministeri jo totesikin, mennään kohtuudella, mutta erityisen suuret haasteet kyllä sitten ovat tietysti tulevina vuosina ja kehyskauden loppupuolella.

Mutta sitten tähän poliisien määrään, aivan samalla tavalla kuin edustaja Mattila: Poliisien määrä vähenee tulevina vuosina huolestuttavalla tavalla. Ministeri sanoi, että tässä voidaan rauhassa katsoa tätä tilannetta, mutta täytyy muistaa todella se, että poliisien koulutus vie oman aikansa, ja sen takia meidän tähän poliisien määrän kehitykseen pitää pysyä reagoimaan kohtuullisen nopeasti — rohkenen arvioida, että ensi vuoden aikana — ja toivon, että ministeri tämän huomioi.

11.43 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri nosti esille harmaan talouden torjunnan, ja kiitän siitä, että tämä erillisrahoitus jatkuu ja että se jatkuu nimenomaan pysyvänä. Tämä harmaa talous on tullut sekä hallituspuolueiden että myös opposition puolelta vahvasti esille. Kiitosta ansaitsee myös se, että ympäristöministeriö ja sisäministeriö ovat yhteistyössä aloittaneet ympäristörikosten torjuntastrategian, ja mielellään muutaman sanan kuulisin lisää siitä, minkälaisia tuloksia siitä on odotettavissa.

Sitten kysymys ministerille myös. Kun oppositio eilen esitti, että 20 miljoonan euron panostuksella harmaan talouden torjuntaan voitaisiin saada 200 miljoonaa lisää tuottoa, niin onko tässä löydettävissä jotain totuus pohjaa, kun itsestä tuntuu, että sillä rahalla pitäisi saada 300 tutkijaa, enkä oikein tiedä, mistä niitä tutkijoita niin isoa määrää löytyy?

11.45 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten Senaatintorilla oli poliisien mielenilmaus. Senaatintorilla kaikui satojen poliisien huuto "meitä on liian vähän". Nyt myöskään ensi vuonna tilanne ei parane, ja niin kuin ministeri tässä aikaisemmin sanoi, myös kehyskaudella uhkaa poliisien määrä laskea jopa 900:lla, alle 7 000:een.

Kysyn ministeriltä, mihin toimiin tässä asiassa tulette ryhtymään, varsinkin jos ja kun sanotte, että rahat ovat tiukassa. Pitäisikö nyt harkita poliisikoulutuksen joustavuuden lisäämistä? Viime kaudella poliisikoulutus siirrettiin ammattikorkeakoulutasolle. Pitäisikö tätä joustavuutta lisätä?

Käytän tässä yhteydessä myös aikaa kiittääkseni ministeriä siitä, että opposition vaatimus harmaan talouden torjunnan määrärahojen lisäämisestä on otettu myös hallituksessa huomioon.

11.45 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Tässä puhuttiin uudesta turvapaikkapolitiikasta, ja tässä on räikeä ristiriita tavoitteiden ja toimien välillä. Määräaikainen turvapaikkapäätös käytännössä tarkoittaa, että asia arvioidaan uudelleen puolen vuoden välein. Jokainen meistä voi itse pohtia sitä, miten suurella todennäköisyydellä lähtee maalaamaan taloaan, jos hyvällä syyllä voi olettaa, että se viikon kuluttua puretaan. Perhe, jossa on lapsi vaikka päivähoidossa, toinen koulussa, toinen vanhemmista on ehkä töissä, toinen kieliopetuksessa: mikä on se todennäköisyys, että nämä motivoituvat kotoutumaan, jos he tietävät, että heidän tilanteensa arvioidaan puolen vuoden välein aina uudelleen? Tässä on hirvittävän suuri ristiriita tavoitteiden ja toimien välillä.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

11.46 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ensinnäkin kiitän ministeriä siitä, että harmaan talouden tutkimukseen osoitettiin rahaa. Mutta ei niin paljon hyvää, ettei jotakin huonoa. Kun katsoin niitä momenttirahan siirtoja, niin siellä oli siirretty vastaavaan toimintaan se 3,2 miljoonan osuus pelastuslaitoksen puolelta ja tuon Rajavartiolaitoksen momentilta rahaa. Kuinka nämä vaikuttavat nyt tähän meidän sisäiseen turvallisuuteen ja niitten alojen kehittämiseen?

11.47 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ansaitsevat kyllä suuren kiitoksen siitä, miten tähän turvapaikanhakijoiden määrään on pystytty reagoimaan ja selviytymään tästä tilanteesta melko niukoilla resursseilla. Mutta kyllä tässä, aivan kuten, ministeri, totesitte, on suuri huoli tämän loppukauden kehyskauden tilanteesta. Vaikka ensi vuosi vielä kitkutellaan näillä samansuuruisilla resursseilla esimerkiksi poliisin osalta käytännössä, niin loppukaudesta on kyllä aika katastrofaalinen tilanne tulossa, ellei hallitus tee uusia päätöksiä. Tämähän myös tunnustetaan tässä valiokunnan mietinnössä, kun sanotaan, että mahdollisista toimintaympäristömuutoksista johtuen tämä sisäisen turvallisuuden tilanne saattaa heiketä nopeasti ja dramaattisesti ja tähänkin on varauduttava. Nyt kysyn teiltä, ministeri: (Puhemies koputtaa) kun tätä sisäisen turvallisuuden selontekoa valmistellaan, niin aiotteko ottaa eduskunnan siihen valmisteluun mukaan, aivan niin kuin viime kaudella oli tämä parlamentaarinen... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

11.48 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaanottokeskuksia on perustettu ympäri maata kiireellä laiminlyöden sekä talouteen että turvallisuuteen liittyvät näkökulmat. Hankintalakia ei ole uusien vastaanottokeskuksien perustettaessa huomioitu, sillä Maahanmuuttovirastolla on tässä turvapaikanhakijatilanteessa ollut julkisista hankinnoista annetun lain 27 §:n mukainen peruste toteuttaa perustaminen suorahankintana, ja tämä peruste on ennalta arvaamattomasta syystä johtunut äärimmäinen kiire. Sopimuksia ei ole mahdollista saada nähtäväksi liikesalaisuuksiin vedoten, ja tämä onkin johtanut ennennäkemättömästi härskiin turvapaikkabisnekseen, jossa yritykset tekevät todennäköisesti suurta tuottoa veronmaksajien kustannuksella. Arvoisa ministeri, aikooko sisäministeriö selvittää, onko Maahanmuuttovirasto tehnyt ylikalliita sopimuksia vastaanottokeskuksiin kiireeseen vedoten, vaikka on jo pitkään tiedetty niiden tarpeesta?

11.49 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Usein oppositios- ta on pyrkimys katsoa ministereiden toimintaa hyvin kriittisten silmälasien lävitse. Nyt kuitenkin haluan esittää hyvin vilpittömän tunnustuksen ministeri Orvolle. Te olette erittäin vaikeana aikana hoitanut hienolla tavalla sisäministerin poikkeuksellisen vaativaa tehtävää kansakuntaa kokoavalla ja hyvin vastuullisella tavalla.

Kun päätöksiä tehdään meille kaikille tärkeistä asioista liittyen maahanmuuttoon, myös tähän lisääntyneeseen terrorismiuhkaan ja muihin tärkeisiin asioihin, niin tasavallan presidentin ja hallituksen yhteinen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta on avainasemassa. Jotta tämä järjestelmä toimii ja kaikki toimet olisivat yhdensuuntaisia, tuntuisi siltä, että sisäministerin pitäisi olla tämän valiokunnan jäsen, jotta nämä tärkeät sisäministeriön toimialan asiat saataisiin hoidettua ja päätöksenteossa arvioitua. Onko hallituksen puolella mitään keskustelua siitä, että korjattaisiin tämä valuvika ja sisäministeri tulisi pysyvästi valiokunnan jäseneksi?

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

11.50 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on todella osoittanut päätöksentekokykyä tässä yllättävässä ja vaikeassa turvapaikkatilanteessa. Kiitokset kyllä menevät ihan oikeaan osoitteeseen ministerille.

Turvapaikanhakijoiden palauttaminen työllistää myös poliiseja kovasti tällä hetkellä. Jos ja kun kielteisten turvapaikkapäätösten saajia tulee olemaan yhä enemmän, haaste viranomaisille tulee yhä enemmän kasvamaan. Kuten tuosta täydennetystä talousarviostakin tiedämme, turvapaikanhakijoiden palauttaminen maksaa miljoonissa laskettavan summan ja sen lisäksi se todella sitoo viranomaisia ja esimerkiksi poliisia hyvin voimakkaasti. Miten nyt, arvoisa ministeri, arvioisitte tätä tilannetta ja budjetin riittävyyttä nimenomaan turvapaikkahakemusten ja palautusten ja myöskin muitten perinteisten viranomaisten suorittamien tehtävien näkökulmasta?

11.52 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ja ministeri Orpo ovat saaneet täällä aiheesta kiitosta siitä, että tässä hyvin vaikeassa tilanteessa on pystytty johdonmukaisesti toimimaan ja tekemään toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä. Haluan omalta osaltani tässä antaa arvostuksen myös sille, että oppositio täällä Heinäluoman suulla juuri äsken näin sanoi, koska on erittäin tärkeää, että tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa meillä on laaja kansallinen yhteinen näkemys siitä, miten tämä meille ikään kuin yllättäen tullut tilanne pystytään järkevällä tavalla hoitamaan. Uskon ja toivon, että vastaavaa yhteistyöhalua löytyy myös muista oppositioryhmistä.

Ihan siihen, mitä täällä edustaja Adlercreutz aikaisemmin sanoi: Minusta on kuitenkin itsestään selvää, että turvapaikanhakija ja työperäinen maahanmuuttaja ovat sillä tavalla eri tilanteissa, että turvapaikanhakija on täällä nimenomaan sitä varten, että hän on hakemassa turvaa, ja jos se turvan tarve muuttuu, niin silloin tämä määräaikaisuus on perusteltua. Työperäinen maahanmuutto on se toinen asia.

11.53 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt näitä turvapaikanhakijoita on tänne tosiaan kymmeniätuhansia tullut tänä vuonna, kuten olemme todenneet. Olemme saaneet myös poliisin raporteista ja tiedotusvälineistä seurata, että lieviä häiriöitä — tai vakaviakin häiriöitä — näillä vastaanottokeskuspaikkakunnilla ja vastaanottokeskuksissa on ollut. Se työllistää poliisia erittäin paljon.

Nyt kuitenkin, kun näitä turvapaikkahakemuksia käsitellään ja päätöksiä tehdään toivotavasti mahdollisimman nopeasti, vaikuttaa siltä, että aika moni tulee saamaan kielteisen turvapaikkapäätöksen, niin että voidaan puhua jopa kymmenistä tuhansista palautettavista. (Eva Biaudet: Mikä on se tieto, mikä teillä on?— Mika Niikko: Hallituksen salaista tietoa!) Kuinka aiotte hoitaa sen asian siten, etteivät nämä levottomuus ja epävakaus missään nimessä lisäänty, kun voi kuvitella, että moni näistä kielteisen päätöksen saaneista saattaa olla eri mieltä tästä asiasta? Meillä on kuitenkin tiedossa, että täällä on rankkoja rikollisia joukossa, ja tällaiset hahmot tulisi kuitenkin saada maasta poistettua mahdollisimman nopeasti ja nopeasti.

11.54 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Harmaan talouden osalta summista voidaan olla monta mieltä. Meillä 20 kohdan ohjelma tulouttaisi valtiolle 200 miljoonaa. 20 miljoonan satsaus siihen tulouttaisi tämän, ja se on hyvin perusteltu — etenkin jos vertaa edellisen oppositiokauden keskustan allekirjoittamaan 600 miljoon-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

nan ohjelmaan ilman minkäänlaisia toimenpiteitä. Mutta kiitos ministereille siitä, että nyt tähän erillinen ohjelma tulee.

Huoli poliiseista liittyy siihen, että kun noin 280 poliisia vuosittain eläköityy ja tilalle koulutuksen aloittaa maksimissaan 160 opiskelijaa, niin meillä tulee aika pitkäksi aikaa olemaan iso gäppi. Kun me tiedämme, että nämä turvallisuustilanteet tässä ongelmallisessa tilanteessa ehkä kriisiytyvät ja tulee uudenlaisia kysymyksiä, niin pitäisikö tälle asialle pystyä nopeasti tekemään jotakin?

11.55 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voi todeta, että sisäinen turvallisuus on kokonaisuus. Siihen liittyvät poliisitoimi, palo- ja pelastustoimi, siihen liittyvät syyttäjälaitos, muu oikeuslaitos. Ja kaikki lähtee liikkeelle hätäkeskuksesta. Sinne tulee puhelu, 112:een tulee puhelu: jotakin on tapahtunut, tarvitaan ammattiapua paikalle. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että Hätäkeskuslaitoksen resurssit ovat varsin niukat tulevaisuudessa ja tulevalla kehyskaudella. Siellä valiokunta myös edellyttää, että hallituksen tulisi seurata Hätäkeskuslaitoksen toimintaa ja sitä, riittävätkö nämä menot, mitä sinne on osoitettu. Mitä mieltä ministeri tästä on?

Toinen kysymykseni, arvoisa puhemies, on tämä: Kun tämä turvapaikkakriisi lähti liikkeelle, silloin puhuttiin, että näille paikkakunnille, joille vastaanottokeskuksia avataan, tulee poliisin palveluita. Näin ei ole tapahtunut monilla, varsinkaan pienemmillä vastaanottokeskuspaikkakunnilla. Mihin toimiin hallitus aikoo jatkossa ryhtyä, että saataisiin näille paikkakunnille, joissa vastaanottokeskus on, jonkinlainen poliisin toimipiste?

11.56 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan yhtyä niihin kiitoksiin, joita ministeri on täällä saanut. Olette tehnyt vaikeassa tilanteessa erittäin hyvää työtä — kiitos siitä. Mutta työ on vasta edessä, ja sen me kaikki täällä tiedämme.

On hienoa, että viranomaisten määrää ollaan lyhyessä ajassa pystytty lisäämään, ja järjestelykeskus on syystäkin saanut kiitosta ympäri EU:ta. Mutta myös minä kysyisin näistä käännytyksistä ja palautuksista, joita olette vahvasti nostanut esiin. Tällä hetkellä Afganistanin ja Irakin kohdalla on hyvin vaikea palauttaa, koska itse asiassa nämä ihmiset eivät edes saa asiakirjoja omilta hallituksiltaan tai sitten näistä suurlähetystöistä, jotka ovat lähellä. Jotta pystytään palauttamaan, niin ihmiset tarvitsevat näitä asiakirjoja. Ja vaikka palautussopimuksia on esimerkiksi Ruotsilla Irakin kanssa, niin silti ollaan nähty, että käytännössä nämä palautukset ovat olleet hyvin hankalia. Eli kysyisin teiltä: mitä me teemme näiden ihmisten kanssa, (Puhemies: Aika!) jotka odottavat palautusta?

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Lindtman ja Kanerva ja sitten ministerin vastaus.

11.57 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain tästä harmaan talouden torjunnasta aluksi: Tuntuu, että täällä hallituspuolueiden edustajat vaihtuvat mutta sama levy pyörii, mitä tulee tähän SDP:n vaihtoehtobudjettiin. Mutta uskon, että edustaja Paatero selvensi tätä Kiurulle, ja jos ei tullut selväksi, niin uskon, että edustaja Rantakangas voi myös selvittää. Meillä on todella ohjelma, ja itse asiassa äsken oikeusministeri lupasi, että tämä otetaan pöydälle.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Mutta, arvoisa puhemies, voin kyllä yhtyä niihin kiitoksiin, mitä on annettu ministeri Orpolle tämän turvapaikkakriisin hoitamisesta. Ja kun nyt näyttää selvältä, että terrorismin torjunta on noussut niin keskeiseksi osaksi meidän laajaa turvallisuuttamme, niin haluan tässä sanoa, että mikäli hallitus päätyy siihen, että se arvioi uudelleen UTVAn kokoonpanoa, niin se, että sisäministeri siellä istuu, saa sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän täyden tuen.

11.58 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeriön, puolustusministeriön ja ulkoministeriön toimikentät menevät tänä päivänä enemmän päällekkäin kuin vielä hetki takaperin, esimerkiksi hallitusta muodostettaessa, kukaan osasi arvioida, olettaa tai nähdä. (Eero Heinäluoma: Näin on!) Siksi kysyisin arvoisalta sisäministeriltä, miten hän näkee, onko tarvetta ja mahdollisuuksia lähentää näitä ministeriöitä, että myöskin niiden lainsäädännöllinen puoli katsottaisiin mahdollisimman nopeasti, ettei aukkoja tai katvealueita lainsäädännössä pääsisi syntymään, sen lisäksi, että hallinnollisesti tuntuisi hyvin luontevalta se, mihin edustaja Heinäluoma ja edustaja Lindtman ovat täällä puheenvuoroissaan viitanneet, että myöskin hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta muodostettaisiin tavalla, joka vastaa tämän laajan turvallisuuskäsityksen mukaista mallia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Orpo, 3 minuuttia.

11.59 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin nöyrä kiitos, kiitos kiitoksista. Ja kyllä haluan yhtyä myöskin siihen, minkä edustaja Satonen otti esille, että on erittäin tärkeää ollut, että tässä tilanteessa tässäkin salissa ollaan oltu oikeastaan hyvin pitkälle ilman hallitus—oppositio-rajoja. Se on ollut erittäin merkittävää, koska tämä turvapaikkakysymys haastaa koko Suomea. Ainoastaan se, että me toimimme esimerkillisesti ja päättäväisesti, luo — näin uskon — suomalaisille uskoa siitä, että tästäkin asiasta selvitetään.

Sitten yritän nopeasti käydä näitä tärkeitä kysymyksiä läpi.

Ensinnäkin tähän poliisien määrään. Vaikka sanoinkin, että rauhassa perehdytään, niin kyllä se kuitenkin on tämä selonteko se keskeinen elementti, ja se on siis muutamien lähi-kuukausien työ. Minusta ajatus siitä, että eduskunta on siinä mukana, on erittäin kannatettava. Katsotaan sitten tapa, palaan siihen asiaan. Poliisien määrän ratkaisemisessa tietenkin koulutus on kaikki kaikessa, ja itse asiassa tänään minulla on pyynnöstäni palaveri aiheesta poliisiylijohtajan, ministeriön johdon kanssa, jossa katsomme tätä näkymää Poliisiammattikorkeakoulun sisäänottojen osalta ja myöskin sitten suhteessa näihin tuleviin kehityksiin, miten siinä voidaan edetä.

Vastaanottokeskukset, turvallisuus, poliisin näkyvyys: Ei ole ollut varaa luvata sitä, että tulee poliisin toimipiste niille paikkakunnille, missä vokeja sijaitsee, mutta me olemme pyrkinneet siihen, että poliisi on läsnä näillä paikkakunnilla. Nyt me teemme tämän vokien läpikäynnin, ja nyt jo 3 päätettiin lakkauttaa turvallisuussyistä, 27 arvioidaan turvallisuuskäytännöstä toiminnallisesti ja taloudellisesti. Eli kun kiireessä perustettiin vastaanottokeskuksia, niin ne perataan nyt myöskin läpi. Jos on tehty kalliita sopimuksia, niin ne perutaan. Se on yksi syy siihen, että voidaan tehdä uusia päätöksiä.

Mitä taas tulee sitten tähän avoimuuteen, niin tässä minä kyllä luotan siihen, että Valtiontalouden tarkastusvirasto ja ne, jotka valvovat taloudenkäyttöä, lainsäädännön, hallin-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tolain noudattamista, tekevät työnsä, ja olen alusta lähtien korostanut ministeriössä sitä, että nämä asiat täytyy kiireestä huolimatta ottaa mahdollisimman hyvin huomioon.

Sitten tähän turvapaikkapolitiikkaan. Itse asiassa tämä, että sen kotimaan turvallisuustilanne tarkastetaan pari kertaa vuodessa, on ollut olemassa oleva käytäntö, mutta nyt se vain sanotaan ääneen ja pidetään huoli siitä, että se myös tehdään. Siinä arvioidaan sen kotimaan turvallisuustilanne, ja jos se on muuttunut oleellisesti parempaan suuntaan, sen jälkeen otetaan sieltä ja siltä alueelta olevien ihmisten asia käsittelyyn yksilöllisesti. Jos kotimaassa tilanne muuttuu paljon turvallisempaan suuntaan, niin minä olettaisin, että se on aika monelle iloinen uutinen. Eli kyllä tämä minusta on ihan perusteltavissa oleva asia. Jos ihminen on kotoutunut, hänellä on työtä, perhettä, niin silloinhan hänen oleskelulupansa voidaan arvioida toisella periaatteella. (Puhemies koputtaa) Silloin tullaan näihin laillisen maahantulon kanaviin.

Sitten vielä ihan lyhyesti tähän kokonaisturvallisuus-käsitteeseen. Minun mielestäni se on aivan oleellinen osa, meidän täytyy ymmärtää se, että meidän turvallisuusympäristömme on perusteellisesti muuttunut. Sisäinen turvallisuutemme riippuu ulkoisen turvallisuuden tilanteesta, ja siksi on ollut tärkeää se, että olen nyt ollut UTVAn kokouksissa säännöllisesti läsnä — mutta kyllä minulle sopii, että sen kokoonpanoa pohdiskellaan hallituksen piirissä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten debatti vielä jatkuu. Otetaan täältä nyt niitä henkilöitä, jotka ovat täällä aikaisemmin jo pyytäneet puheenvuoron, mutta sitten myöskin teitä, jotka nyt pyydätte.

12.03 Anne Louhelainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maassamme valitsee tilanne, jossa sisäisen turvallisuuden kestävyyttä koetellaan sekä kansalaisten että poliisin näkökulmasta, kuten täällä on paljon puhuttu. Poliisin työtehtävien kenttä kuitenkin paisuu yhä vähenevän väkimäärän johdosta. Turvapaikanhakijat lisäävät painetta poliisin resurssissa ja yleisessä jaksamisessa. Tämä vakava viesti tulee kentältä. Päijät-Hämeessä jo nyt olevat turvapaikanhakijat työllistävät poliisia muiden velvoitteiden ohessa, ja työtehtäviä joudutaan priorisoimaan. Valtiovarainvaliokunta ehdottaa 300 000 euroa paikallispoliisien toimintaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuneiden tehtävien hoitoon, kiitos siitä. Ja, arvoisa ministeri, on hienoa, että te käytte keskustelua poliisijohdon kanssa tästä poliisien jaksamisesta. Olisinkin kysynyt: mikä on teidän ajatuksenne, miten taloudelliset ja henkilöresurssien paineet pystytään hoitamaan niin, että poliisit jaksavat työssään ja kansalaiset tuntevat olonsa turvalliseksi?

12.04 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omalta osaltani myös totean, että ministeri Orpo on tehnyt tärkeää ja hyvää työtä haastavassa tilanteessa. Oli myös merkittävää mielestäni se, että olemme valmiita sosialidemokraatteina tukemaan sitä ajatusta, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa olisitte myös ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerityöryhmän jäsen. Se olisi varmasti varsin perusteltua.

Puhemies! Täällä nousi toden totta jälleen kerran tämä harmaa talous -kysymys myös esiin. Se liittyy moniin eri hallinnonaloihin. Kuten sanottu ja kuten täällä on todettu, sosialidemokraateilla on kattava ohjelma, jossa useisiin pääluokkiin esitetään lisäresursseja poliisille, Tullille, tuomioistuimelle, ulosottovalvontaan ja sen lisäksi lainsäädännöllisiä

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

toimia, kuten vaikkapa tämä veronumeron käytännön laajentaminen. Tällä vastuullisella ohjelmalla me torjuisimme harmaata taloutta.

Puhemies! Minun on sanottava, että minusta on ollut hyvin vastuutonta kuunnella täällä hallituspuolueiden kommentteja, joissa harmaan talouden torjunta on nimetty hötöksi. Haluaisin käydä edustaja Rantakankaan kanssa, joka nyt puuttuu, erillisen keskustelun keskustan (Puhemies koputtaa) vaihtoehdosta aikanaan tästä. Se oli nimittäin höttöä, meidän ei. (Ben Zyskowicz: Kukas on sanonut, ettei sekin ollut höttöä?)

12.06 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voi tyytyväisyydellä todeta ensi vuoden budjetista poliisitoimen toimintamenojen osalta, että budjetti sisältää yli 14 miljoonaa euroa enemmän rahaa poliisitoimen toimintoihin kuin tänä vuonna, ja se on todella tarpeen tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Suomen historia ei tunne näin poikkeuksellista tilannetta maahanmuuton osalta kuin mitä tällä hetkellä eletään. Voi tosiaan yhtyä näihin samoihin kiitoksiin, joita täällä on kuultu. Ministeri Orpo ja koko hallitus ovat toimineet tässä poikkeuksellisessa tilanteessa erittäin hyvin ja hakeneet ratkaisuja, jouduttaneet näitä turvapaikkakäytäntöjä. Esimerkiksi tämä 80 kohdan toimenpideohjelma selventää ja nopeuttaa näitä prosesseja, ja se on täysin välttämätöntä tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Kiitos siitä.

Mutta kysyn eräästä yksityiskohdasta, joka liittyy tähän turvapaikkabisnekseen, joka tällä hetkellä on noussut esille: minkälainen vastuu näillä turvapaikkabisneistä tekeillä yrityksillä on sen oman toimipaikkansa turvallisuuden takaamisesta esimerkiksi yksityisiä turvallisuuspalveluja (Puhemies koputtaa) käyttäen?

12.07 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on viime aikoina keskusteltu kiitettävästi naisiin kohdistuvasta väkivallasta, ja se on toki pitkään ollut erittäin suuri ongelma, yksi suurimmista terveysriskeistä, uhka, jonka kanssa suomalainen nainen joutuu elämään. Istanbulin sopimus on ratifioitu, mutta kovin vähän on vielä toimenpiteitä nimenomaan esimerkiksi turvakotiverkoston tai muun hyväksi, esimerkiksi poliisin toimenpiteiden tai muiden toimenpiteiden väkivallan ehkäisemiseksi. Ihmiskauppa on yksi osa naisiin kohdistuvista väkivallan muodoista, ja on ehkä syytä olettaa, että tällä hetkellä tarvittaisiin vielä vahvempia toimia ihmiskaupan vastaisessa työssä. Kuitenkin kansallinen raportointi taistelee hyvin hyvin pienillä resursseilla ja on tehnyt ansiokasta työtä, myöskin koordinoi, ja ihmiskaupan koordinoija toistaiseksi ehkä ei ole pystynyt tekemään niin paljon tuloksia, koska voimavarat ovat vähäiset. Mitkä ovat suunnitelmat ihmiskaupan vastaisen työn vahvistamiseksi nimenomaan naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyä ajatellen?

12.08 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen valtiontalous ei kestä tällä hetkellä tapahtuvaa hallitsematonta turvapaikanhakijoiden virtaa. Kaikessa päätöksenteossa on huomioitava julkisen talouden heikkenevä tila.

Koska Suomi alkaa tulkitsemaan Dublin-sopimusta järkevällä tavalla käännäyttämällä turvapaikanhakijat turvalliseen maahan? Irak saattaa vaatia irakilaiskaksosten palauttamista. Aiotaanko nämä palauttaa? Heitä epäillään terroristisista murhista. Palautus olisi erittäin tärkeää, koska se on samalla viesti siitä, että Suomi ei ole paikka, johon terroristit pääsevät turvaan.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Valtion ydintehtäviin kuuluu sisäinen turvallisuus. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu on lisännyt muun muassa naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa. Mitä sisäministeri aikoo tehdä tälle asialle?

12.09 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia hallitukselle ja ministerille minunkin puolestani erittäin hyvästä työstä. Te olette osoittaneet päätöksentekokykyä todellakin tässä vaikeassa tilanteessa.

On varsin todennäköistä, että turvapaikanhakijamäärä pysyy Suomessa ja Euroopassa korkealla jatkossakin. Siksi meidän todellakin pitää huolehtia monista asioista. Sisäinen turvallisuus ja sen resurssit ovat tietenkin ihan olennaisen tärkeitä. On selvää, että poliisin toimipaikkaverkoston harventaminen ei esimerkiksi ole järkevää tässä tilanteessa, kun turvapaikanhakijoita tulee normaalia huomattavasti enemmän Suomeen vielä pitkään. Ihmisillä pitää todellakin olla varmuus siitä, että heidän hätänsä huomataan, hädän hetkellä apua on saatavissa niilläkin paikkakunnilla, joilta on pitkä matka keskuksiin. On tullut paljon kansalaisilta palautetta siitä, että poliiseja ja toimipaikkoja pitää olla riittävästi jatkossakin.

Ja kiitos tuosta 50 miljoonan euron lisäyksestä turvallisuusviranomaisten resursseihin. Viime kaudellahan niitä leikattiin.

12.10 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että valtiovarainvaliokunta esittää nyt lisäsatsauksia suojelupoliisille, poliisille ja Rajalle. Huomioitavaa on myöskin tämä harmaan talouden pysyvyys. Viimeisen puolen vuoden aikana me olemme hallintovaliokunnassa saaneet useaan kertaan todeta, miten nopeasti muuttuvat sisäiseen turvallisuuteen vaikuttavat painotukset ja resurssitarpeet, ja kuten ministeri Orpo tuossa totesi, tälle sisäisen turvallisuuden selonteolle on todellinen tilaus. Kysyisin nyt vielä ministeriltä, mikä on tämä sisäisen turvallisuuden tarkentunut aikataulu, ja vähän viitaten myöskin siihen, mitä edustaja Räsänen äsken esitti, mitä ministeri toivoo eduskunnalta, jotta tämä tärkeä ja keskeinen asia saa tarvitsemansa ja myös tässä salissa arvoisensa huomion.

Toinen, pienempi asia liittyen tähän turvapaikkatilanteeseen: Kun hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma viime viikolla julkistettiin, niin hallitus toi siinä esiin, että se varautuu myöskin näihin kielteisiin turvapaikkapäätöksiin perustamalla tämmöisiä erityisiä palautuskeskuksia minimipalveluin. Julkisuudessa on tuotu esiin, että palautuskeskuksia perustettaisiin kaksi: toinen etelään ja toinen pohjoiseen. Näin varmistettaisiin tämä (Puhemies koputtaa) niin sanottu alueellinen järjestyminen. Kysynkin ministeriltä, mikä on (Puhemies: Aika!) palautuskeskusten aikataulu.

12.12 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluaisin edustaja Huhtasaarelle todeta, että missään tapauksessa tällä hetkellä tilanne ei ole hallitsematon.

Ja haluaisin minäkin esittää lämpimät kiitokseni hallitukselle ja sisäministeri Orpolle siitä, että on tehty määrätietoisia ja hyviä toimenpiteitä tämän turvapaikanhakijatilanteen haltuun ottamiseksi. Myös nämä hallituksen taannoin antamat turvapaikkapoliittiset linjaukset ovat erinomaiset, ja nyt jo tässä vaiheessa on syytä kyllä haastaa kaikki oppositiopuolueet mukaan tekemään omat linjauksensa, että voimme löytää sitten yhdessä ratkaisuja siihen, millä tavalla tätä kriisiä ryhdytään tulevaisuudessa hoitamaan.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Useissa puheenvuoroissa on esitetty huoli sisäisestä turvallisuudesta, ja jaan tämän huolen, mutta ennen kaikkea entisenä rajaupseerina Rajavartiolaitoksen kannalta. Kysyisinkin ministeriltä, millaisiin toimenpiteisiin aiotte ryhtyä, että myös Rajavartiolaitoksen resurssit turvataan tulevaisuudessa.

12.13 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös kiittää ministeriä kovassa tilanteessa ja kovassa poliittisessa ristipaineessa tehdystä työstä. Poliisit ovat tuolla kentällä ison paineen alla, ja on varmistettava riittävät resurssit poliiseille tilanteessa, jossa tämä turvapaikanhakijatilanne on lisännyt jo entisestään kovaa työtaakkaa. On tärkeää, että pystymme takaamaan myös vastaanottokeskusten turvallisuuden eri puolilla Suomea. Haluaisinkin kysyä ministeriltä, onko harkittu mahdollisuutta, että valvontakameroita asennettaisiin vastaanottokeskuksiin turvapaikanhakijoiden turvallisuuden lisäämiseksi ja poliisin työn helpottamiseksi, kun olemme nähneet näitä hirveitä, valitettavia ja tuomittavia polttopulloiskuja jo aivan liikaa. Mutta on muistettava myös, että turvallisuutta ei synnytetä vain poliisivoimin, vaan yleinen ihmisten hyvinvointi ja yhteiskunnallinen ilmapiiri sekä kotouttamisen onnistuminen ovat myös erittäin tärkeitä sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi.

12.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin oikeutettua vaatia oppositiolta vaihtoehtoa niissä asioissa, joissa se voimakkaasti hallitusta on kritisoinut, kuten esimerkiksi tässä talouslinjassa. Sen takia olemme tämän oman realistisen, reilun ja rohkean vaihtoehdon tehneet. Mutta sitten olemme samaan aikaan sanoneet tästä turvapaikkapolitiikasta, että Suomen linjan pitää olla vastuullinen, toisaalta niin, että tuntemme, tiedämme, että meilläkin on kantokyvyn rajat, ja toisaalta sitten niin, että vastuullisesti noudatamme kansainvälisiä sopimuksia. Tämän puheenvuoron jälkeen on helppo sanoa se, mikä on todettu aikaisemmin. Annamme tälle hallituksen päälinjalle tukemme. Sen takia haluan tämän todeta, kun täällä kysyttiin vaihtoehtoja. Yksityiskohdat ovat sitten asia erikseen, kun te niitä tuotte. Niitä me arvioimme jokaista erikseen. Mutta pysyn siinä edellisessä puheenvuorossa, jossa totesin, että tuemme ministeri Orpon toimintaa. Ja olisi hyvä, että sisäministeri tulisi hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan pöydän ääreen.

12.15 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän alkuun on helppo yhtyä niihin kiitoksiin, joita sisäministerin toimintaa kohtaan on esitetty. Täytyy myös sanoa, että pääosin tässä salissa on hienoa nähdä se, että tästä turvapaikkakysymyksestä on pystytty keskustelemaan pragmaattisesti ja täällä on aika lailla niin hallitus- kuin oppositiopuolueissa kyllä nähtävissä, että tämä halutaan vastuullisesti hoitaa, ja hyvä niin. Varmaan tätä hyvää yhteistyötä sopii jatkaa tulevaisuudessakin.

Sitten tulee kysymykseen se, niin kuin me tiedämme sisäisen turvallisuuden osalta ja muidenkin asioiden osalta, että aika pitkälti vaikuttaa meidän kustannuspaineisiimme se, mitä muualla Euroopassa tapahtuu. Siksipä olisin kysynyt ministeriltä, miten näette nyt sen kehityksen, mihin Euroopassa ollaan menossa: Saadaanko tämä tilanne Euroopan osalta hallintaan? Pystymmekö me turvaamaan todella ulkorajamme Schengen-alueella, tuolla Välimeren alueella? Saammeko me nämä rekisteröinnit toimimaan ja miten saisimme hallintaan tämän sisäisen liikkeen Euroopan alueella, mikä nyt ei kyllä hallinnassa ole? Me

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tiedämme, että mikäli tämä eurooppalainen ratkaisu ei synny, niin kyllä tässä jokainen maa tulee sitten (Puhemies koputtaa) tiukentamaan omaa politiikkaansa.

12.16 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu osoittaa, kuinka turvallisuus eri puoliltansa yhdistää hallituksen ja oppositiopuolueitten näkemyksiä. Monelta osin, suurelta osin se on hyvä asia. Täällä on tuotu esille ainakin edustajien Heinäluoma, Lindtman ja Kanerva puheenvuoroissa ajatus siitä, että TP-UTVAn vakiokokoonpanossa olisi sisäministeri. Minä yhdyin tähän käsitykseen erittäin vankasti johtuen nimenomaan siitä syystä, että ulkoinen ja sisäinen turvallisuus ovat päällekkäin ja limittäin niin monelta osin tänä päivänä keskenään, että tämä valiokunnan täydentäminen on enemmän kuin perusteltua tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on tällainen lause, että hallitus huolehtii ulkoisen turvallisuuden sisäisistä edellytyksistä. Tämä jälkimmäinen viittaa myös poliisiin, Raajaan ja Tulliin. Minä kysyn, arvoisa ministeri: missä vaiheessa hallituksen työskentelyssä on näitten sisäisten edellytysten läpikäynti niin, että ne ovat kunnossa ajatellen meidän ulkoista turvallisuuttamme?

12.17 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin olen iloinen tästä lisärahoituksesta. Se mahdollistaa SM:n sisäisen turvallisuuden toimijoiden toiminnan ensi vuonna tyydyttävällä tasolla.

Sitten olen erittäin tyytyväinen ministeriin, kun olette kiirehtinyt sisäisen turvallisuuden selontekoa. Siinä me itse kukin voimme ottaa kantaa meidän kokonaisturvallisuuteen, josta tämä sisäinen turvallisuus on eräs osa-alue, ja siinä muun muassa poliisien määrään itse kukin voi ottaa kantaa ja myös sitten vastuuta. Mutta tosiaan minäkin haluan kiittää ministeriä siitä, että hän on toiminut ansiokkaasti muun muassa näissä järjestelykeskusasioissa, palautuskeskusasioissa ja tehnyt erilaisia poliittisia linjauksia. Tiedän ministerin aktiiviseksi toimijaksi myös tuolla EU:ssa ja haluaisinkin kysyä, kun nyt tulee sitten oikeudenmukaisen prosessin jälkeen palautusten aika ja siinä mitataan meidän yhteiskunnan oikeusjärjestelmän toimivuus ja yhteiskunnan toimivuus: onko nyt käyty neuvotteluja esimerkiksi Frontexin kanssa siitä, miten näitä palautuksia sitten aikanaan saadaan yhteisesti järjestettyä?

12.19 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Vuonna 2010 Suomessa oli 7 850 poliisivirkkaa, vuonna 2013 virkoja oli 7 500, kuluvana vuonna 7 300, ja ensi vuodelle on rahat noin 7 100 poliisiviran täyttämiseen. Suunta on huono, ja pelkään pahoin, että se vain huononee. Pohjoismaisessa vertailussa poliisimme henkilöresurssit ovat merkittävästi muita maita heikkommat. Ja kuten useissa puheenvuoroissa on tullut esille, poliisin henkilöstövajetta ei saada korjatuksi käden käänteessä, sillä poliisin perustutkinnon suorittaminen kestää noin kolme vuotta. Vaikka nyt lisäksiimme poliisikoulutuksessa aloituspaikkoja, niin vasta kolmen vuoden päästä koulun ovesta kävelisivät ulos valmistuneet poliisit. Poliisipula tulee näkymään tutkinta-aikojen pidentymisenä ja selvitysprosenttien laskemisena. Myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden taso väistämättä laskee ja hälytysviive pitenee. Erityisen koskettavana lukee hallintovaliokunnan lausunnossa, että valiokunta pitää totuudenmukaisena talousvaliokunnan kirjausta, että poliisin työturvallisuuden odotetaan heikkenevän erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Kysynkin ministeriltä:

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

mitä eväitä hallituksella (Puhemies koputtaa) on reagoida tähän erittäin vakavaan turvallisuushkaan?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä viisi vastauspuheenvuoroa ennen ministerin vastausta, ja senkin jälkeen vielä kyllä keskustelemme. Mutta nämä viisi henkilöä ovat siis edustajat Savola, Zyskowitz, Kari, Feldt-Ranta ja Yanar. — Edustaja Savola, olkaa hyvä. — Kyllä kaikki saavat varmasti puheenvuoron, nou hätä.

12.20 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänä vaikeana aikana, kun turvapaikanhakijoita on vyörynyt tänne Eurooppaan ja meille Suomeenkin, tämän massan mukana on tullut myös ääriajatteluun liittyviä henkilöitä — henkilöitä, joilla on joitain kytköksiä terrorismiin. Suomessa heitä on arvioitu olevan 300, mutta tänään tulleiden uutisten mukaan National Center for Justice on lähettänyt muun muassa Suomeen kirjeen, jossa arvioidaan, että Euroopassa on semmoiset 1 700 henkilöä, joilla on tällaisia kytköksiä. Suomessa on viime viikolla myös pidätetty kaksi henkilöä, ja nämä ovat tietysti vakavia asioita, mutta tämä osoittaa sen, että meillä hyvin Suomen viranomaiset toimivat ja tunnistavat näitä. Turvallisuudentunne on se ykkösasia, minkä meillä pitää suomalaisille välittyäkin.

Kysyisin kuitenkin ministeriltä: Kuinka nyt tähän asiaan on kerta kaikkiaan varauduttu, ja kuinka me pystymme tähän entistä paremmin puuttumaan ja löytämään nämä henkilöt? Entä sitten se palautus sinne kotimaahan? Pystymmekö me palauttamaan nämä (Puhemies koputtaa) henkilöt, jotka rikoksiin ovat syyllistyneet?

12.21 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan yhtyä kiitoksiin ministeri Orpolle ja kun katson myös vierustoveriani — enkä tarkoita edustaja Heinosta — niin pitää sanoa, että meillä on ollut hyvä sisäministerionni viime aikoina. Ministeri Orpon kannattaa varmasti ottaa tämä tähänastinen keskustelu talteen ja heikompiina hetkinä sitten katsella sitä, niin tulee hyvä mieli.

Mutta, rouva puhemies, itse asiaan. Kun hallitus päätti näistä perheenyhdistämiseen liitettävistä toimeentuloedellytyksistä, niin ainakin vihreät ja vasemmistoliitto tätä arvostelivat. Haluan antaa vankan tukeni hallituksen politiikalle tältäkin osin, koska on todella tärkeätä, että meillä ei olisi sellaisia kansallisia vetovoimatekijöitä, esimerkiksi suhteessa pohjoismaisiin naapureihimme, jotka johtavat siihen, että tullaan Tanskan ja tullaan Ruotsin läpi ja tullaan nimenomaan Suomeen. Tässä mielessä on tärkeätä, että käytännöt tältä osin ovat yhtenäisiä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten edustaja Kari.

12.22 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mika Kari. — Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus linkittyvät vahvasti toisiinsa, niin kuin tässä edustaja Kanerva aikaisemmin sanoi. Nyt tehdään sisäisen turvallisuuden selontekoa — loppukeväästä, mahdollisesti alkusyksystä — ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa, ja yhdyt näihin puheenvuoroihin ja käsityksiin siitä, että sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden kokonaiskuva pitää tässä tasavallassa yhdistää kokonaiskuvaksi, koska näillä molemmilla osapuolilla on vaikutuksia toisiinsa.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Edustajat Heinäluoma, Kääriäinen ja Kanerva mainitsivat tässä jo aikaisemmin UTVAn, ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan. Tein tästä ministerille kirjallisen kysymyksen jo kesäkuussa, ja vastasitte tähän hyvin kohteliaiin ja tyylikkään sanakäantein. Kuulisin mielelläni tässä teidän näkemyksenne siitä, tulisiko tässä muuttuneessa ajassa vahvistaa sisäministeriön roolia ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan jäsenenä.

Ja yhdyn näihin kaikkiin kiitoksiin, jo varmaan kymmenettä kertaa, ministerille. — Kiitos.

12.24 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousrikollisuus ja harmaa talous aiheuttavat meille edelleen 6 miljardia euroa menetyksiä vuosittain verotuloihin. 6 miljardia euroa. Tätä taustaa vasten pidän vähän erikoisena sitä, että tänään, mutta erityisesti eilen, useampikin kollega täällä väheksyi niitä mahdollisuuksia, mitä tähän harmaan talouden torjuntaan liittyy.

Olemme koko syksyn tarkastusvaliokunnassa kuunnelleet asiantuntijoita, ja asiantuntijat ovat painottaneet, että koko tämän torjuntaketjun pitää olla kunnossa, jotta tässä onnistumme. Meidän vaihtoehtomme lähtee juuri siitä, että panostamme järkevästi 20 miljoonaa euroa eri viranomaistahoihin ja saamme sillä maltillisesti arvioituna 200 miljoonan euron verotuotot. Jos katsotaan asiantuntijalausuntoja, niin he kertovat, että esimerkiksi veronumeron käyttöönotto on tuonut meille 50 miljoonaa euroa vuodessa ja rakentamispalvelujen käännetty alvi ainakin 75 miljoonaa euroa, ja tätä silmällä pitäen Lauri Ihalaisen tekemä 24 kohdan ohjelma varmasti tuottaa vähintään tämän 200 miljoonaa euroa. Eli kannattaisi ponnistella (Puhemies koputtaa) näiden uusien keinojen etsimiseksi, ei laskelmien kyseenalaistamiseksi.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Yanar, ja sen jälkeen ministeri vastaa 3 minuuttia.

12.25 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, viime viikkoina Suomessa on heitely polttopulloja ja turvaa hakevien henkilöiden vahingoittamista on tavoiteltu. Mitä ministeriö tekee näiden kaltaisten rasististen rikosten ja väkivallan kitkemiseksi? Tämä on suuri uhka myös sisäiselle turvallisuudelle.

Edustaja Adlercreutz äsken mainitsi, että tavoitteet ja teot ovat ristiriidassa tässä teidän turvapaikkaohjelmassanne, ja olen samaa mieltä. Te olette esimerkiksi luomassa tällaista toisen kerroksen sosiaaliturvajärjestelmää ihmisille, jotka ovat saaneet kansainväliseen suojeluun oikeuden. Onko tämä hyvää kotouttamista, että ajetaan ihmiset köyhyyden partaalle, kun tiedetään, että syrjäytymisen ensimmäisiä syitä on juuri köyhyys? (Eduskunnasta: Mistä rahat?) Tavoitteet ja teot (Puhemies: Aika!) ovat ristiriidassa, ministeri.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Orpo, olkaa hyvä, 3 minuuttia.

12.26 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Minusta on aika paljon sanottu, jos 80 kohdasta löytyy 2—3 kohtaa, jotka tässä on nostettu esille, ja yleisessä keskustelussa on, että tavoitteet ja teot olisivat ristiriidassa. On kovin vaikeaa tehdä sellaista, mikä olisi yksiselitteisesti kaikkien hyväksyttävissä, ja näistäkin kohdista me voimme varmasti käydä keskustelua ja katsoa niiden sisältöä. Esimerkiksi tämä sosiaaliturvajärjestelmän uudis-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

taminen on tällä hetkellä selvityksessä. Katsotaan, millaisia malleja on luotavissa, ja suhtaudun siihen avoimin mielin. Katsotaan, mihin siinä päädytään.

Puhemies! Valtava määrä hyviä kysymyksiä. Olen pahoillani, että kaikkeen ei ehdi vastaamaan. Aloitan käännetyksistä. Me käymme neuvotteluja vakavalla mielellä Irakin, Afganistanin, Somalian kanssa yhteistyöpöytäkirjoista. Ei ole helppo tehtävä, kaikki tietävät näiden maiden turvallisuustilanteen, mutta mielestäni se on välttämätöntä. Näissä toimitaan myöskin eurooppalaisella foorumilla, pyritään Euroopan unionin yhteisvoimin löytämään yhteistyötä näiden maiden kanssa. Minusta olisi aivan asiallista sekä Suomen että EU:n kohdistaa erityisiä toimia sekä näiden maiden turvallisuustilanteen parantamiseen että mahdollisesti niihin suunnattaviin resursseihin, jotta edellytykset palauttamiselle myöskin paranisivat.

Jos tässä maahanmuuttokokonaisuudessa on jotain hallitsematonta, niin se löytyy Kreikasta. Eli hallitsematon tilanne on Euroopan unionin ulkorajoilla, ja siksi Frontexin uudistaminen ja vahvistaminen on aivan välttämätöntä. Siitä tulemme saamaan tänään komission esityksen, jota aletaan sitten totisesti käymään läpi. Se on se, mikä ratkaisee oikeastaan keskipitkällä aikavälillä tätä tilannetta Euroopassa, miten ulkorajavalvonta ja rekisteröinti onnistuu. Sitten pitemmällä aikavälillä asiaa ratkotaan lähtömaissa ja niiden ongelmia ratkomalla.

Poliiseista edelleen, siis siitä, että turvallisuustilanne on muuttunut: Kehysten mukainen poliisien määrän lasku on liian kova, meidän täytyy saada se taistumaan. Tehdään sisäisen turvallisuuden selonteko pikaisella aikataululla ja sidotaan eduskunta siihen vähintään valiokuntatyöskentelyn kautta. Sitten tehdään tähän selontekoon hyvä pohja yhdessä turvallisuuspoliittisen ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelun kanssa. Tässä selonteossa myöskin ratkotaan silloin niitä asioita, että nämä ulkoisen turvallisuuden sisäiset edellytykset ovat kunnossa. Rajavartiolaitoksen resursseja tarkastellaan tässä yhteydessä. Kaikki ne keinot, millä me voimme parantaa turvallisuutta vokeissa, vokienväestössä ja vokienväestön ja niin sanotusti kantasuomalaisväestön välillä, kaikki tehdään. Se liittyy siihen, että nämä vastaanottokeskukset käydään läpi, missä ne ovat, millaisia turvajärjestelyjä niissä voidaan tehdä, voidaanko käyttää nykyaikaista tekniikkaa ja niin edelleen.

Sitten haluaisin vielä, puhemies, sanoa lopuksi sen, että kun turvapaikanhakuun liittyvät kulut ovat arviomääräraha, niin tiedoksi eduskunnalle, että tällä viikolla käsittelemme hallituksen raha-asiainvaliokunnassa, että tähän vastaanottoon liittyvät kulut ylittävät arvioidun 49 miljoonalla. Eli nämä summat ovat suuria, joita tässä tulee, ja ne ovat siis toteutuneiden mukaan, ne eivät ole mielipidekysymyksiä. Siksi me tarvitsemme lukemattoman määrän toimenpiteitä, joilla tätä tilannetta hallitaan. Se ei ole epäinhimillistä, koska meillä ei ole muuten varaa auttaa ketään, jos emme pysty hallitsemaan kokonaisuutta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä debatti jatkuu.

12.30 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! On hyvä, että sisäministeriö tekee poikkeuksellisessa tilanteessa poikkeuksellisia päätöksiä. Siksi 80 kohdan turvapaikkaohjelma on vastuullinen ja järkevä päätös. Täytyy myös muistaa se, että valtion ensisijainen tehtävä on pitää huolta omista kansalaisistaan ja heidän hyvinvoinnistaan ja turvallisuudestaan. Tämän johdosta myös poikkeustilanteissa tehdään erilaisia ratkaisuja.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Mutta itse kysymys, olisi kaksi kysymystä: Poliisit ovat saaneet lisätehtäviä. Esimerkiksi Itä-Uudenmaan poliisi sanoo, että meillä on satoja lisätehtäviä kuukaudessa näistä turvapaikanhakijoista johtuen, ja se on pois muista tehtävistä. Onko odotettavissa, että he saisivat jollain tavalla resursseja lisää näihin, jos tämä tilanne vielä jatkuu tällaisena?

Ja toinen kysymys: Tämä vokiin turvallisuustilanne. Kuten, ministeri, mainitsitte, te teette kaikkenne, että turvallisuus säilyy myös siellä vokiin sisällä, ja kun tietoon on tullut, että keskinäisiä riitoja kun heillä on ja siellä on myös paljon näitä (Puhemies koputtaa) puukkoja (Puhemies: Aika!) henkilöillä, niin miten esimerkiksi saadaan nämä puukot kerättyä pois sieltä ilman mitään draamaa?

12.31 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaisin vielä tähän kysymykseen, miten tätä turvallisuuspäätöksentekoa johdetaan. Todellakin kyllä aika on osoittanut, että päätöksiä ei voi uskottavalla ja luotettavalla tavalla tehdä yhdessä meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikan isoista asioista ilman, että siinä on mukana myös sisäministeriön hallinnonala, siis Rajavartiolaitos, poliisi, suojelupoliisi. Tämän terrorismin uhkan takia niiden pitää olla yhden pöydän ääressä. On tärkeätä, että presidentti ja hallitus astuvat tässä samaa jalkaa ja kaikki tieto on käytettävissä, kun päätöksiä tehdään. Arvostan sitä, että kokeneet entiset ministerit — edustaja Kääriäinen, puolustusministerinä muun muassa, ja edustaja Kanerva, muun muassa entisenä ulkoministerinä — tukevat tätä ajatusta, että saataisiin sisäministeri tämän UTVAn pöydän ääreen ihan samalle jakkaralle kuin siellä muutkin ovat. Ja menen tässä kyllä vähän pidemmälle kuin edustaja Viitanen, joka viittasi siihen, että väliaikaisesti tässä tilanteessa. Kyllä sanoisin niin, että kokemus on osoittanut, että pitäisi tehdä säännösmuutos niin, että pysyvästi sisäministeri (Puhemies koputtaa) on UTVAn jäsen.

12.33 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Schengen-ulkorajojen valvonta täytyy saada kuntoon mutta ei niin, että itsenäisten valtioiden vastuu omien rajojensa valvonnasta otettaisiin EU:n haltuun. Ja kun tänään Euroopan unionin komissio on julkistamassa ehdotuksen uuden eurooppalaisen rajavartiolaitoksen perustamisesta Frontexin tilalle, niin toivon, että Suomen hallitus hyvin selkeästi pitäisi kiinni siitä kannasta, että jokaisen itsenäisen valtion tehtävä on vastata omien rajojensa valvonnasta, eikä tulisi sellaista menettelyä, jossa tämä rajavalvonta siirtyisi sitten EU:n vastuulle jopa vastoin maan omaa tahtoa. On aivan eri asia sitten kehittää Frontexia ja vahvistaa sen toimintaa kuin lähteä tällaiselle linjalle, mitä komissio on ehdottelemassa.

12.34 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elämme taloudellisesti varsin vaikeita aikoja, mikä merkitsee sitä, että hallitus joutuu suorittamaan sopeutustoimenpiteitä oikeastaan alalla kuin alalla. Kuitenkin sinänsä vaikeinakin aikoina on turvattava tietyt perusedellytykset: oikeusturva, oikeudenhoito, sisäinen ja ulkoinen turvallisuus. Tässäkin näen, että hallitusryhmät ovat priorisoineet kyllä aivan oikein nyt sitten erityisen vaativassa tilanteessa vielä panostaessaan sitten sisäiseen ja ulkoiseenkin turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. Nyt on aivan keskeistä, että kun joudutaan sopeuttamaan taloutta ja ylimääräisiä kustannuksia syntyy näistä hallitsemattomista kansainvaelluksista, niin pystymme myöskin sitten minimoimaan kustannukset näiden viimeksi mainittujen osalta. Tässä kysyisinkin ministeriltä: kun kuitenkin tilanne elää jatkuvasti ja määrät vaihtelevat, niin millaisia edellytyksiä hallituksella on myöskin päivittää sitten panostuksiaan

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

näihin sisäisen turvallisuuden ja turvapaikanhakijoiden asioihin, jos määrät ensi vuonna jälleen kasvavat?

12.35 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman sanoi, että demarit ottavat kantaa tähän kysymykseen, kun saavat yksityiskohtia. Edustaja Lindtman, meillä on 80-kohtainen toimenpideohjelma, josta teidän puheenjohtajanne, edustaja Rinne totesi jo Ylälle, että pitkälti sellaisenaan sosialidemokraatit ovat valmiita sen hyväksymään. Vuosikautia olette kovin sanoin kritisoineet perussuomalaisten linjaa näissä kysymyksissä, ja nyt kun hallituksella on tutkitusti tiukka linja turvapaikkapolitiikassa, olette valmiit sen hyväksymään. Aikamoinen täyskäännös, jota kyllä aika monet teidän edustajatkin ovat kritisoineet jopa julkisuudessa — eli varmaan teillä on soppa sisäinen siellä syntynyt.

Mutta kysyisin arvoisalta sisäministeriltä: Tässä toimenpideohjelmassa todetaan, että hallitus selvittää mahdollisuuden määrätä maahantulokielto ulkomailla oleskelevalle. Arvoisa sisäministeri, onko tässä maahantulokiellossa käytännössä kyse todistetusti terrorismitoimintaan osallistuvien porttikiellosta Suomeen?

12.36 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, olemmeko olleet samassa salissa, kun olemme kuunnelleet edustaja Lindtmanin aikaisempia puheenvuoroja, mutta hän sanoi selvästi, että demarit tukevat tätä hallituksen isoa linjaa, aivan selvästi. Ja mitä sitten tulee niihin yksityiskohtiin, joita tänne tuodaan — niistähän osa ilmeisesti tulee tänne jossain vaiheessa — niin ne arvioidaan sen jälkeen, kun ne ovat täällä olemassa. Ministeri Orpo sanoi ihan selvästi esimerkiksi tämän sosiaaliturvan osalta, että hän odottaa tämän selvityksen tuloksia ennen kuin hän ratkaisee oman mielipiteensä. Että mennään nyt ihan rauhassa, ja toivon, että hallitus hetken aikaa kestäisi sitä, että oppositiosta tuetaan teidän toimintaanne. Ei se nyt niin hirveätä voi olla, jos kerran viikossa olisi tällainen tilanne.

12.37 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset sisäministerille tuosta äsken kuullusta linjauksesta, miten sisäisen turvallisuuden selonteko tullaan täällä toteuttamaan. Ja kiitokset myös siitä, että hallituksessa on päätetty aikaistaa tämän selonteon tekemistä. Siihen on selkeä tarve.

Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri: miten te aiotte turvata nyt Poliisiammattikorkeakoulun osalta sen, että se olisi yhä kiinnostavampi paikka? Nyt hakijamäärätkin ovat olleet laskussa ja sille on tarvetta, sillä meillä poliiseja tullaan tarvitsemaan yhä enempi ja myöskin tämä eläkkeelle siirtyminen on yksi keskeinen tilanne, jonka mukaan näiden poliisien määrä vähenee.

Viime kaudella sisäministeriössä valmisteltiin pelastusalueiden määrän puolittamista 11 alueeseen. Kysyn vielä teiltä: kun tämä kuopattiin, niin aiotteko nyt hoitaa niin, että näiden itsehallintoalueiden myötä sitten tämä pelastusalueiden (Puhemies koputtaa) järjestelmä tullaan toteuttamaan?

12.38 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Elolle täytyy tietysti todeta, että kyllä meitä ison linjan lisäksi myös ne yksityiskohdat kiinnostavat. Muun muassa kun puhutte, että investoimalla pääsee Suomeen tässä ohjelmassa, niin sanokaa se summa. Onko se satatuhatta vai kymmenentuhatta vai siltä väliltä?

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Mutta sitten asiaan. Bisnestä tehdään myös vastaanottokeskuksilla, valitettavasti. Tuntuu siltä, että mitä huonompi liikeidea ja mitä huonommin menee, sitä helpommin tehdään sopimus vokeista. Olisin kysynyt teiltä, miten ja kuka tekee nämä sopimukset, miten veloitteet ja vastuut määritellään, koska hyvässä sopimuksessa on myös pykälää siitä, miten vaikeassa tilanteessa toimitaan.

12.39 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omalta osaltanikin lämpimät kiitokset ministerille erittäin hyvästä toiminnasta omalla toimialallaan.

Haluaisin kysyä Pohjois-Karjalan tilanteesta, arvoisa ministeri. Siellä on Outokummun ja Ilomantsin poliisiasemat lakkaamassa, mikä on varsinkin näiden kuntien turvallisuuden ja ihmisten turvallisuudentunteen kannalta erittäin vaikea asia. Ilomantsin kunta esimerkiksi on rajakuntana ollut tilanteessa, jossa meillä on valtavan pitkät välimatkat, ja se aiheuttaa jo sinällään poliisin toiminnalle vaikeuksia. Nyt jos asema lakkaa, niin meillä poliisin saatavuus heikkenee olennaisesti.

Sitten monessa yhteydessä vedotaan tähän poliisiin, Tullin ja Rajan yhteistyöhön: rajavartioiden määrä on laskenut radikaalisti, ja poliisiin, Tullin ja Rajan yhteistyö on aiheuttanut sen meille, että se on ollut pieni tuki ja turva meille vaikeissa tilanteissa, mutta molemmista vähennetään nyt. Jos poliisiasema menee, niin kysyn teiltä, arvoisa ministeri: miten tällaiset erikoisolosuhteet huomioidaan tulevissa päätöksissä?

12.40 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Haluan myöskin liittyä näihin sisäministerin toimintaa kiittäviin kantoihin ja erityisesti kiittää halusta avoimeen keskusteluun.

Mitä tulee tänne jääviin turvapaikanhakijoihin, siihen määrään, joka tänne jää, niin se vastaa suunnilleen Hartwall Areenan kapasiteettia. Se ei ole kovin suuri ongelma, ihan riippumatta siitä, mitä jääkiekkjoukkuetta he kannattavat. Tässä ollaan ilmaistu huoli siitä, että nämä maahanmuuttajat radikalisoituvat ja palaavat sitten Daeshin riveihin. Ketkä ovat vaarassa radikalisoitua? Nimenomaan tänne yksin tulevat, alaikäiset, he radikalisoituvat. Nyt ollaan tehty linjanveto, jossa kiristetään perheiden yhdistymistä. Tämä ei kannusta kotoutumaan, ja se lisää radikalisoitumisen vaaraa. Se on hyvin vähän tarkoituksenmukaista tästä perspektiivistä. Se on populismia eikä pragmaattisuutta.

12.41 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä turvapaikanhakijatilanne on varmasti yllättänyt meistä monet, ja on hyvä, että tähän tilanteeseen on siitä huolimatta pystytty reagoimaan ja sitä on pystytty asianmukaisesti hoitamaan. Kuitenkaan tämä turvapaikanhakijoiden vastaanottaminen tai tämä turvapaikanhakuprosessien käsitteilyhän ei ole ainoa asia, mikä meillä tässä on käsillä, vaan sen jälkeen koittaa vielä toinen maailma, kun näille ihmisille, jotka sitten oleskeluluvan saavat ja jotka turvapaikan saavat, pitää kuntapaikat löytää, ja todennäköisesti isot kaupungit tulevat olemaan merkittävässä roolissa tässä näiden ihmisten vastaanottamisessa ja kotouttamisessa. Kysyisinkin ministeri Orpolta, minkälaista yhteistyötä ja yhteistyön syventämistä olette sisäministeriön ja TEMin kanssa — joka siis hoitaa sitten tätä kotouttamisen puolta — aikomassa tehdä, niin että tämä kokonaisuus, myös tämän jatkon osalta, saadaan hoidettua asianmukaisesti.

12.42 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kotoutus on varmaan avainasia siinä, kuinka paljon turvapaikanhakijoista saadaan hyötyä tai kuinka pal-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

jon heistä syntyy kustannuksia. Kotoutuksen tarve ei tule nyt yllätyksenä. Kysyn ministeriltä, kenen vastuulle tämä kotoutus jää sen jälkeen, kun tämä valtion maksuaika on päätynyt, jos kotoutusta ei ole onnistuttu tekemään. Meillä Keravalla väestöstä on noin 7—8 prosenttia ei-kantasuomalaisia, ja heidän kohdaltaan, kun on seurattu tätä tilannetta, voidaan todeta huolestuneena, että heidän keskuudessaan työttömyys on kolminkertaista. Eri-laisten sosiaaliturvamaksujen käyttäminen on myös kaksinkertaista, mutta vastaavasti kasvavirtaa tulee vain puolet suomalaisiin verrattuna.

12.43 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Naisiin kohdistuva väkivalta on vitsaus, jonka kitkemisessä ja ennaltaehkäisyssä on täysin epäonnistuttu Suomessa. Viimeaikaiset maahanmuuttajataustaisten raiskausepäilyt ovat nostaneet esille tämän väkivallan, ja meidän täytyy todellakin muistaa, että myös suomalaiset osallistuvat näihin väkivallantekoihin ja raiskauksiin. Mitä ihmettä me teemme nyt? Suomi johtaa, me olemme todella kärkitilastoissa, kun katsomme EU:n tasolla näitä väkivaltatilastoja. Millä tavalla me voimme parantaa sisäistä turvallisuutta?

Toinen asiani koskee poliisin puuttumista. Poliisi loistaa usein poissaolollaan, ja viikolla saimme lukea lastensuojeluilmoituksen tehneestä ihmisestä, joka kaipasi paikalle poliisipartiota, mutta partiota ei ollut lähettää, koska sitä ei yksinkertaisesti ollut paikalla. Siihen vastattiin näin, että meillä Suomessa syntyy tilanteita, että tehtäviä joudutaan laittamaan tärkeysjärjestykseen, kaikkiin tehtäviin ei riitä poliisipartiota heti. Mitä teemme tälle? Meillä on kolme ammattiryhmää: poliisi, hoitaja, palomies. Ne ovat ehdottomia. Niiden on oltava paikalla aina.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä muutama vastauspuheenvuoro ja sitten ihan loppuun 5 minuutin vastaus ministeri Orpolta. Mutta sitten me siirrymmekin kello 13 tuohon seuraavaan, ja nämä muut keskustelut käydään sitten myöhemmin.

12.44 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeri äsken sanoi, että löysin muutaman kohdan tästä toimenpideohjelmasta. Minulla on vain minuutin verran aikaa, niin että totta kai joudun sen takia vain muutamia asioita ottamaan esille.

Hallituksen tekemät linjaukset vahingoittavat ihmisten kotouttamista, ja sitä huolta tässä tuon esille. Aidosti kiusataan niitä ihmisiä, jotka ovat saaneet oikeuden turvapaikkaan, ja alennetaan siis ihmisten sosiaaliturvaa ja tiukennetaan ihmisten perheenyhdistämistä. Kuka meistä pärjäisi ilman perhettään? Jos minä olisin tullut ilman minun perhettäni Suomeen — minä tulin 14-vuotiaana — minun kotoutumiseni olisi ollut tosi paljon vaikeampaa. Sama juttu tämän määräaikaisen palauttamisasian osalta: Minä tulin 14-vuotiaana tänne maahan, ja jos minulle olisi sanottu 18-vuotiaana, että hei Ozan, nyt sinä menet takaisin, minä olisin kyllä murtunut. Minä olin oppinut suomea, ja minä olin saanut töitä. Minä olin menossa melkein yliopistoon. Että kannattaa näitä toimia miettiä aidosti loppuun asti.

12.45 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tästä turvapaikkakakysymyksestä. On hyvä, että hallitus on vastannut tähän ennennäkemättömään kriisiin myös laajalla toimenpideohjelmalla, jossa on huomioitu sekä taloudelliset rasitteet että turvallisuusrasitteisiin vastaaminen. Olen hyvin tyytyväinen, että oppositio, ainakin sosialidemokraatit, on ilmoittanut tukevansa tätä hallituksen päälinjaa ja arvostelee ennen kaikkea joitakin pienempiä yksityiskohtia. Nyt on nimenomaan tärkeää järkevöittää ja siirtää

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

realistisempaan suuntaan tätä meidän politiikkaamme. Itse otan esiin ennen kaikkea kysymyksen terrorismista. Sekin on tullut nyt tämän turvapaikkakriisin myötä lähemmäs meitä kuin aiemmin. Haluaisin vielä täsmennyksiä ministeriltä siihen, mitä hallitus tekee terroristien tunnistamiseksi, karkottamiseksi ja heidän mahdollisten kansalaisuuksiensa mitätöimiseksi ja onko terrorismi huomioitu Supon rahoituksessa tällä kaudella.

12.46 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri totesi, että sisäisen turvallisuuden selonteon yhteydessä poliisien lukumäärää arvioidaan sisäisen turvallisuuden edellyttämälle tasolle. Minusta tämä linjaus on hyvä, ja näinhän se pitää muuttuneessa sisäisessä turvallisuustilanteessa tehdä, jotta ihmisten turvallisuus taataan, ja turvallisuushan on useimmiten myös tunnekysymys. Mutta kysyn ministeriltä: olisiko loogista tässä yhteydessä eli sisäisen turvallisuuden selonteon yhteydessä päättää myös poliisin toimipaikkaverkostosta, koska poliisien lukumäärä ja toimipaikkaverkosto ainakin jossain määrin kulkevat käsi kädessä? Ja kysymyksen perusta on se, että näyttäisi siltä, että ulkomaiset tai ammattimaiset rikollisliigat operoivat mielellään siellä, missä poliisin toimintaedellytykset ovat heikot.

12.47 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn vähän samoihin näkemyksiin kuin edustajat Hoskonen ja Hongisto, jotka toivat huolensa siitä, että haja-asutusalueiden resurssit ovat koko ajan pienentyneet, ja edellisessä puheenvuorossa Eestilä kuvasi sitä, mitä tarkoittaa se, kun resurssit eivät ole paikalla. Siinä mielessä tämä on houkutteleva vaihtoehto ammattirikollisille, erityisesti huumekaupalle, ja niitten keskittymisiä on niillä alueilla, joilla on risteävää kaupunkiliikennettä. Otetaan nyt vain esimerkkinä kotimaakuntani Huittinen, joka on keskiössä ja jossa nyt ollaan lakkauttamassa asemaa.

Nyt kun kaikki ovat kehuneet tässä, niin nyt täytyy sanoa, että olenkin pettynyt, kun ministeri Orpo, johonka täysin luotin, ei vielä ole koko maailmaa ratkaissut ja rikollisuutta saanut laskuun, mutta uskon kyllä hänen toimintakykyynsä. Kysynkin: voidaanko Pora kolmosen loppuvaiheessa tätä hanketta tarkastella kriittisesti, millä alueilla lakkautetaan nyt tässä muuttuneessa turvallisuustilanteessa?

12.48 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terrorismiin on myös suhtauduttava hyvin vakavasti täällä maassamme, koska emme enää elä lintukodossa. Myönteistä onkin, että suojelupoliisille myönnetään puoli miljoonaa lisää, mutta on kysyttävä, onko tämä tarpeen, koska niin sanottu ennalta ehkäisevä työ on erittäin tärkeätä. Myös myönteisenä on lausuttava, että nämä turvapaikkapäätökset tulisivat mahdollisimman nopeasti. Se on turvapaikanhakijan ja viranomaisten yhteinen etu. Kysyisin, paljonko on näitä niin sanottuja vapaaehtoisia palautuksia nyt tähän mennessä ollut, ja kysyisin myös näistä pakkopalautuksista, koska tiedetään, että ne ovat hyvin raskaita ja kalliita toimenpiteitä.

Ja vielä lopuksi: Täällä on puhuttu näistä vokin toimista. On näitä yksityisiä yrityksiä, jotka tekevät bisnestä. Onko mitään henkilömitoitusta, mitä vähimmillään tarvitaan, koska se on myös suuri turvallisuustekijä täällä vokien ympäristössä?

12.49 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota tähän valtavaan lisämäärärahaan, joka on kohdistettu maasta

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

poistamiseen. Ministeri Orpo, te olette joissakin arvioissa esittänyt, että kaksi kolmesta turvapaikanhakijasta tulee saamaan kielteisen päätöksen, ja sitä vasten odotankin teiltä myös vastaavanlaista systemaattista toimintaa siinä, miten palautusprosessit pistetään käytäntöön aivan samalla tavalla kuin olette hyvin jouhevoittaneet tätä päätöksentekoprosessia siellä alkupäässä. Meillä on tällä hetkellä toiminnassa vapaaehtoisen paluun järjestelmä, ja jos kielteisiä päätöksiä tulee jatkossa lisää, niin on aika luonnollista olettaa, että myös pakkopalautusten määrä nousee. Jossakin puheenvuorossa jo viitattiin yhteistyöhön muiden Euroopan valtioiden kanssa. Kysyisin myös sitä käytäntöä: oletteko jo ollut keskusteluissa IOM:n kanssa, jotta saadaan kerättyä isompi pooli ja silloin kuljetukset myös inhimillisesti tehokkaammiksi ja myös kustannustehokkuutta lisää?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä neljä vastauspuheenvuoroa tässä vaiheessa, ja he ovat edustajat Razmyr, Jalonen, Mäkelä Outi ja Pakkanen, ja sen jälkeen sitten ministeri, 5 minuuttia, ja sen jälkeen siirrymme toiseen aihealueeseen. Jatkamme keskustelua ensi yönä, aivan varmasti.

12.51 Nasima Razmyr sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että salissa on nostettu esiin naiseen kohdistuva väkivalta. Se on asia, josta on vaiettu aivan liian pitkään myös tässä yhteiskunnassa. Mutta myös minä kysyisin vielä kerran näistä palautuksista: Jos näiden arvioiden mukaan noin 60 prosenttia saatetaan palauttaa, eli se tarkoittaa näissä luvuissa lähes yli 20 000 turvapaikanhakijaa, miten te onnistutte siinä, koska me tiedämme, että näitä palautussopimuksia puuttuu tällä hetkellä? Onko tässä vaarana, että meille syntyy lukuisia tuhansien paperittomien määrä tulevaisuudessa Suomessa?

12.51 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnari nosti esille tämän bisneksen turvapaikanhakijoitten ympärillä. Miten tämä kulujen hallinta tämän asian ympärillä saataisiin kuriin? Asian voi esittää vaikkapa näin, että julkiseen tilaan hankittaessa telkkaria sitä kaupankäyntiä ei aloiteta sillä, että isoin mitä löytyy. Ja toinen esimerkki kotikaupungistani Porista: Siellä ovat kansalaiset lähteneet partioimaan kadulle, ja tähän nyt vastaa näihin ilmenneisiin nuorten tyttöjen ahdisteluun ja tähän turvattomuuden tunteeseen. Voitaisiinko nykyistä laajemmin käyttää sotilaspoliiseja tämän aukon paikkaamiseen?

Vielä perään lyhyesti: Hallitusohjelmassa on kirjaus pelastustoimen koulutuksen uudistamisesta. Mitä sille kuuluu nyt, kun nämä itsehallintoalueetkin saanevat pelastustoimen itselleen?

12.53 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuus ja turvallisuudentunne ovat todella keskeisimpiä asioita, joista yhteiskunnan on huolehdittava. Ja jotta nämä kiitokset eivät tässä erässä hyytyisi, niin omalta osaltani yhdyn ministeriin kohdistuneisiin kiitoksiin ja kannustan edelleen työssä sekä palautussopimusten että näiden maatamme koskevien vetovoimatekijöiden osalta.

Mutta sitten vielä tähän keskusteluun harmaasta taloudesta. Sinällään se on tärkeä aihe mutta on nyt jumiutunut tähän SDP:n esittämään taikatemppuun, jolla 20 miljoonasta tehdään 200 miljoonaa euroa. Olisin vielä kysynyt siitä, että jos siis tutkintaan laitetaan se 20 miljoonaa, niin sehän ei vielä tuota valtiolle millään tavalla rahaa vaan tarvitaan resursseja myös oikeusprosessiin ja perintäprosessiin. Kysyisinkin nyt: onkohan teillä SDP:ssä tämä

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

asia huomioitu tässä prosessissa, nämä eri vaiheet, perintä- ja myöskin tämä oikeusprosessi, huomioitu siinä, miten tästä 20 miljoonasta se 200 miljoonaa tehdään, että tempu todella onnistuu?

12.54 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan heti alkuun osoittaa kiitokset ministeri Petteri Orvolle hyvästä hoidosta tässä turvapaikka-asiassa kokonaisuudessaan. Poliisin toimintaan kohdennettuja lisäpanostuksia — samoin kuin Rajavartiostolle ja suojelupoliisille — pidän tärkeinä ministeriön hallinnonalalla ja esitänkin kysymyksen liittyen tähän kiinteistöasiaan: Kun turvapaikanhakijoille osoitetaan näitä kiinteistöjä, niin miten on tämän kiinteistöbisneksen laita? Niin kuin tuossa edustaja Skinnarikin omassa kysymyksessään puhui tästä, onko selvitetty, ettei siellä ole väärinkäytöksiä? Ainakin omalla kotiseudullani se aiheuttaa lehdistössä paljon kirjoittelea, että kun tehdään vuokrasopimuksia, niin onko nämä tehty reilulla pelillä. Ja täällä Helsingissä on esitetty mahdollinen jäähallivuokraus. Jos ajatellaan, että neljäkymppiä per turvapaikanhakija se on, niin se on varmaan ihan mielenkiintoinen bisnes: jos 400 000:n vuorokausivuokralla jäähalli vuokrataan, niin varmaan kiinnostaa tällainen asia. Tällainen vähän hypoteettinen kysymys, mutta täältä pohjalta, tällainen kysymys ministerille.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Orpo, enintään 5 minuuttia.

12.55 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitoksia erinomaisesta keskustelusta ja edelleen kiitoksista — yritän kestää.

Terrorismiin. Tämä 1 700, joka oli jonkun järjestön antama nimilista: todetaan nyt suoraan, että sitä selvitetään, mutta se ei ole siis virallinen tietojenvaihto organisaatioiden välillä, ja siinä viitattiin ilmeisesti koko Euroopan alueella oleviin määriin, mutta katsotaan suojelupoliisin kanssa, mistä tarkemmin siinä on kyse.

Edelleen sanon tämän UTVAn osalta, että nykyään on käytäntö, että aina kun käsitellään asiaa, joka koskettaa sisäistä turvallisuutta ulko- ja turvallisuuspolitiikan kontekstissa, niin olen ollut paikalla, ja olen kokenut erittäin mielekkäänä ja välttämättömänä tuoda sisäministeriön hallinnonalan näkökulman näihin kysymyksiin. Varsinkin maahanmuutto on asia, joka on mitä suurimmassa määrin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kytkeytyntä ja siitä lähtöisin.

Harmaasta taloudesta oikeastaan vain se — ettei jää väärää kuvaa kenellekään kuulijalle, tähän toki tiedätte — että talousrikostutkinnassa ja harmaan talouden tutkinnassa on noin 550 poliisimiestä ja -naista, jotka tekevät erinomaista työtä. Ja nyt kun tehtiin nämä täydentävät päätökset, niin jatketaan sitä viime hallituksessa ministeri Urpilaisen ja ministeri Rinteen johdolla tehtyä työtä, joka varmaan arvioitiin silloin aika hyväksi konseptiksi. Minusta aina toimintaa voidaan kehittää niidenkin määrärahojen puitteissa, jotka nyt on, ja sitä ollaan tekemässä, kun jatkoon mennään. Haetaan aina parempia keinoja, ja sitä kautta uskon, että pystytään myöskin tehostamaan toimintaa ja saamaan edelleen parempia tuloksia.

Rajavartiolaitoksesta ja kehittämisestä vielä kerran se, että kyllä hallitus lähtee siitä, että suvereenilla Euroopan unionin jäsenmaalla on vastuu omista rajoistaan. Mutta Kreikan esimerkki on osoittanut sen, että meillä pitää olla matalampi kynnyksen tilanteessa, jossa yksi maa laiminlyö tehtävänsä ja aiheuttaa merkittävää vahinkoa muille jäsenmaille, puuttua tilanteeseen. Eli silloin siis pitää löytyä keinoja, joilla ikään kuin painostetaan maa ottamaan

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

apua vastaan, mutta sen suvereniteetin pitää kuitenkin olla se ensimmäinen. Tämä on toisinpäin Suomen etu mielestäni tilanteessa, jossa meillä on 1 300 kilometriä Euroopan unionin maarajaa, ja kun muuttoliikkeen suunnista ei tiedä, niin pidän tärkeänä myöskin sitä, että meilläkin olisi — tai ainakin tiedämme, että olisi tarvittaessa — tukena eurooppalaisia rajavalvontamiehiä ja -naisia auttamassa, jos maahanmuuttoa tulisikin Suomeen enemmässä määrin.

Edelleen poliisista.

Poliisiammattikorkeakoulun hakijamäärät todellakin ovat olleet laskussa, ja tätä selvitetään nyt myöskin, miten tätä vetovoimaa voitaisiin lisätä.

Poliisihallitus on siis yhdessä poliisilaitosten kanssa valmistellut näitä poliisiasemien lakkautuksia, ja ne ovat nyt lausuntokierroksella, katsotaan rauhassa se tilanne. Mutta siinä joukossa on ihan varmasti sellaisia, jotka muun muassa uusien tilaratkaisujenkin kannalta ovat olleet järkeviä tehdä, kun ne eivät ole enää nykyaikaisia. Mutta sitten toinen kysymys on nämä etäisyydet, yleinen turvallisuus ja vastaanottokeskukset, jotka pitää ottaa sitten vielä huomioon.

Terrorismista vielä sen verran, että suojelupoliisin lisäresursointi, 800 000, jo täydentävissä ja nyt sitten vielä 500 000 valtiovarainvaliokunnan esityksellä eduskuntaryhmiltä: ne ovat erittäin tervetulleita rahoja, ja vielä siis prosentuaalisesti — kun tiedetään, että se supon budjetti on noin 20 miljoonaa — se on tärkeätä. Lisäksi supon tietojärjestelmän uusiminen laitettiin liikkeelle. Siihen tulee nyt 3,2 miljoonaa ja kaiken kaikkiaan 18 miljoonan panostus. Erittäin isoja asioita tehdään sillä puolella.

Kotouttaminen on siis TEMin vastuulla ennen kaikkea. Ja tässä maahanmuuttopolitiikassa ministerityöryhmässä, jossa on laajasti kaikki keskeiset ministerit, joita maahanmuuttopolitiikka koskee, on kiinnitetty nyt erityistä huomiota siihen, että seuraava vaihe on niiden ihmisten kotouttaminen, jotka turvapaikan saavat. Siinä ravistellaan meidän järjestelmäämme. Pitää kehittää uusia, tehokkaita tapoja ja uudenlaista ajattelua, ja tämä on aivan kaikki kaikessa. Jos siinä ei onnistuta, niin silloin nämä ihmiset ovat tietenkin kuntien vastuulla ihan samalla tavalla kuin kantasuomalainenkin ihminen, joka ei työllisty tai jolla on toimeentulo-ongelmia.

Minusta on sinänsä arvokasta, että kansalaisjärjestöt tekevät turvallisuuteenkin liittyviä asioita, mutta kyllä niiden asioiden pitää olla viranomaisten hallinnassa. Siihen meidän pitää pyrkiä. Tämä selonteko on myöskin yksi elementti (Puhemies koputtaa) siihen.

Sitten vielä viimeiseksi, arvoisa puhemies, haluaisin sanoa, että tämä on erittäin vaikea tilanne, määrä on todella suuri. Meidän täytyy olla pragmaattisia mutta samaan aikaan myöskin inhimillisiä ja muistaa, että taustalla on aitoa hätää, ja tunnistaa ne ihmiset, jotka ovat todellisen avun tarpeessa, ja pitää tämä myöskin mielessä silloin, kun pragmaattisesti hoidamme asioita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sisäministeriön hallinnonalaa koskevan pääluokan käsittely keskeytetään tässä vaiheessa. Palaamme siihen myöhemmin.

Yleiskeskustelu keskeytettiin kello 13.01.

Yleiskeskustelua jatkettiin kello 20.25.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan sisäministeriön hallinnonalaa koskevan pääluokan 26 käsittelyä.

20.25 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaistemme turvallisuus on meille hyvin tärkeä asia. Kuten aiemmin olen todennut, kansainvaellus on vaikuttanut asiaan huomattavasti. Valiokunnan tekemä lisäys paikallispoliisitoimintaan juurikin turvapaikanhakijoiden määrän kasvun vuoksi osoittaa ongelman suuruuden. Lisäys suojelupoliisiin menoihin johtuu osittain samasta syystä. Näihin osa-alueisiin satsaaminen ei todellakaan mene hukkaan tässä kohtaa.

Turvapaikkatilanne on räjähtänyt käsiin, ja rahaa palaa tällä hetkellä tolkkuttomia määriä. Siitä, onko tämä kenenkään hallinnassa vai ei, on eri näkemyksiä. Turvapaikkaprosessien nopeuttamista on edelleen rajulla kädellä tehostettava. Iso ongelma on, että vastaanotokeskuksia perustetaan vastoin kuntalaisten ja kuntapäätäjien tahtotilaa. Ymmärrän, että tilat ovat kortilla — tällä hetkellä joudutaan turvapaikanhakijoita majoittamaan jopa parakeihin. Näen kuitenkin, että mitä nopeammin turvapaikanhakija, joka saa kielteisen päätöksen, poistetaan maasta, sitä nopeammin vapautuu tiloja jo olevista vastaanotokeskuksista, ja tällöin uusia tiloja ei tarvita ja rahaakin säästyy.

20.26 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa päivällisessä keskustelussa tuli esiin, niin kyllähän sisäministeri Orpo sai hyvin paljon kehuja hyvin hoidetusta työstä erittäin vaikeana, poikkeuksellisenkin vaikeana, aikana, johon ei kyllä Suomessa oltu osattu varautua. Haluan kiittää häntä myös siitä nopeasta toiminnasta — ja koko sisäministeriön hallinnonalaa — miten esimerkiksi Torniossa järjestelykeskus saatiin hyvin nopeasti kuitenkin toimintakykyiseksi. Se on esimerkki, koko Euroopalle lähestulkoon, sellaisesta laitoksesta, joita pitäisi olla myös Euroopan ulkorajoilla, eli tämän olisi pitänyt olla siellä jo vuosia sitten. Minusta se on kyllä osoitus suomalaisesta ketteryydestä edelleenkin.

Hallitus on tehnyt syksyn aikana maahanmuuttopoliittisia linjauksia, kotouttamispoliittisen toimenpideohjelman ja joulukuussa turvapaikkapoliittiset linjaukset. Valtion budjettiin tulee yhteensä noin 0,5 miljardin euron lisäykset turvapaikanhakijoille, vastaanotokeskuksiin, kotouttamiseen, sisäiseen turvallisuuteen, oikeusapuun. Ja kyllä näihin haasteisiin, mitkä meidät syksyllä yllättivät, on mielestäni vastattu toimintaperiaatteita selkeyttämällä ja lisäresursoinneilla, ja sillä lailla olemme olleet kyllä ajan hengessä kiinni, että olemme pystyneet voimallisesti myös vastaamaan siihen tilanteeseen.

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ylläpitoon hallitus on varautunut 50 miljoonan euron vuotuisella lisämäärärahalla, ja tämä on kyllä kiitoksen kokoinen asia. Sisäisestä turvallisuudesta on tämmöisinä turbulenteina aikoina huolehdittava, ja olen tyytyväinen näistä lisärahoista.

Hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan, että suojelupoliisin toimintaympäristö on muuttunut ja sinne tarvitaan erilaisia panostuksia, painotuksia. Olen myös tyytyväinen, että harmaan talouden torjunta sai rahansa takaisin, 6,4 miljoonaa euroa ja tästä mekanismista tehdään nyt pysyvä. Se on historiallista.

Poliisien tilanne kuitenkin herättää edelleen kysymyksiä, ja kuten ministerikin päivällä kertoi, varmastikin nyt sitten tässä tulevassa sisäisen turvallisuuden selonteossa täytyy pohtia hieman pidemmällä tähtäimellä, mikä on meidän poliisien tilanne vuosien päästä, koska tällä hetkellä koko ajan poliisimiesten ja -naisten määrä vähenee. Ja tämä ei var-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

mastikaan ole mikään resurssikysymys pelkästään. Vaikka me olemme muihin Pohjoismaihin verrattuna vähemmissä henkilöstöresursseissa, se on kuitenkin myös sitten pitkälisemmän pohdinnan kysymys, miten me saamme koulutusta kehitettyä ja vetovoimaa kehitettyä ja huolehdittua ennen kaikkea myös alueellisesti poliisin palveluista, sillä jos ihmisille hiipii pelko turvattomuuden tunteesta, niin silloin kyllä valtiovalta on epäonnistunut omassa turvallisuustehtävässään, valitettavasti. Toivonkin näin ollen, että poliisin palveluverkostoon ei esimerkiksi paineita kohdistettaisi näissä olosuhteissa.

No, tähän sisäisen turvallisuuden selontekoon liittyen: Siinä on varmasti mahdollisuus tarkastella myös muita turvallisuusviranomaisia ja tavallaan niitä uuden ajan turvallisuusuhkia, jotka useasti myös ovat itse asiassa ulkoa tulevia turvallisuusuhkia. Paitsi poliisikysymys myös Rajavartiolaitoksen tila vaatii kyllä tarkkaa pohdintaa. Vaikka ensi vuonna Rajavartiolaitokselle määrärahaan tuleekin nousua, niin kehyskauden säästöpainne on kuitenkin erittäin suuri, ja tämä kohdistuu erityisesti partioinnin vähenemiseen Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Lapissa: vuodesta 2007 vuoteen 18 jopa 40 prosenttia partiointi tulee vähenemään. Tämä on tietenkin hieman vaikeasti yhteensovitettava yhtälö sen tilanteen kanssa, että historiallista on, että nyt itärajan yli on tullut turvapaikanhakijoita. Että kyllähän itäraja on meillä perinteisesti pitänyt, ja tämän takia olisikin tärkeää tehdä Venäjän rajaviranomaisten kanssa yhteistyötä siinä, että saamme selvyuden, miksi itärajamme nyt tipotellen on päästänyt turvapaikanhakijoita läpi.

20.32 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Harakka muistakseni käytti vertausta hölmöläisistä, niin nyt tässä kerron tarinan. Vanha tarina hölmöläisistä sopii tähän päivään. Hölmöläiset rakensivat talon, mutta eivät tehneet yhtään ikkunaa. Ensiksi he kantoivat valoa sisään säkillä, ei onnistunut. Naapurin viisas Matti kehotti tekemään aukon seinään. Hölmöläiset tekivät, ja valoa tuli. He halusivat kuitenkin lisää valoa ja suurensivat ja suurensivat aukkoa. Lopulta aukosta tuli niin suuri, että talo romahti. Suomella on avoinna niin suuri aukko, että maahan tunkeutujia on tullut jo valtavasti. Punavihreät hölmöt haluavat yhä avoimempia rajoja, ja tulijoita riittää. Suomelle käy kuten hölmöläisten talolle. Suomi sortuu, ellei pikaisesti lopeteta hölmöläisten hommaa.

Käsittelyssä olevassa ensi vuoden budjetissa maahan tunkeilijoiden aiheuttamat kustannukset suomalaisille veronmaksajille ovat puoli miljardia euroa. Todellinen tarve on miljardin luokkaa. Entinen kansliapäällikkö Erkki Virtanen arvioi määräksi jopa puolitoista miljardia euroa. Kukaan ei kysy, mistä nämä rahat otetaan. Minä kerron sen. Ne otetaan suomalaisilta veteraaneilta, eläkeläisiltä, yrittäjiltä, työntekijöiltä, perheiltä, aina tuleviin polviin saakka. Se on täysin väärin.

Punavihreät hölmöläiset ovat täällä eduskunnassa koko syksyn huutaneet jokaista säästö päätöstä vastaan. Pienintäkään ääntä he eivät ole pitäneet puolen miljardin euron lisärahaa, jolla nyt rahoitetaan maahan tunkeilijoiden ylläpito ja etuudet. Hallitus on sentään yrittänyt hillitä maahanmuuttoa, vaikka toimenpiteet ovat olleet vastuuttoman hitaita ja varovaisia. Tulijoiden määrä aleni loppusyksystä vain siksi, että Ruotsi otti käyttöön tilapäiset rajatarkastukset.

Tarinassa naapurin nerokas Matti neuvoi hölmöläisiä. Onneksi meillä on nytkin viisas Matti. Hän on Halla-ahon Jussi, joka on jo vuosia neuvonut Suomen päättäjiä panemaan maahanmuuton hallintaan. Häntä ei ole kuunneltu, ja se tulee kalliiksi. Järjetön hyysäys aiheuttaa suuria kustannuksia ja ruuhkauttaa poliisin, tuomioistuimet ja kunnat. Ja suomalaiset kärsivät. Rikollisia liikkuu Suomessa arvaamaton määrä. Suomalaiset pelkäävät aivan

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

aiheellisesti. Nyt alkaa riittämään raiskaukset ja ryöstelyt. Nyt on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Ensi keväänä on myöhäistä. Silloin tulijoiden vyöry on hallitsematon, jos ei nyt ryhdytä järeisiin toimiin. Pian meilläkin on slummeja, joissa väkivalta, huumeet ja terrori hallitsevat.

Tätäkö te punavihreät haluatte? Minä en. Meidät on valittu puolustamaan suomalaisten turvallisuutta ja toimeentuloa. Eurooppa on jo taistelun hävinnyt. Minareettien möly tulee Suomeenkin, jos emme nyt pane hanttiin.

Arvoisa rouva puhemies! Viisaan Jussi Halla-ahon neuvoja pitää kuunnella lopultakin. Olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä siitä, että Suomen on pantava rajat kiinni maahan tunkeutujilta. Pikapalautukset on otettava käyttöön. Rikoksiin syyllistyneet on ajettava heti maasta ulos. Sosiaali- ja muut etuudet on pantava niin alas, ettei Suomeen tulo houkuttele. Kun muutkaan maat eivät noudata Schengen-sopimusta, Suomen on tämä sopimus todettava mitättömäksi, eikä sitä enää pidä noudattaa. Se on samanlainen kuin Ribbentrop-sopimus, niillä ei ole mitään merkitystä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Siellä oli kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Aalto ja edustaja Kari Mika.

20.37 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tahtoisin kysyä edustaja Hakkaraiselta, keitä ovat nämä maahan tunkeutijat. Kuka tahansa suomalainen, kuka tahansa mistä tahansa muusta maasta voi hakea täysin laillisesti turvapaikkaa ihan mistä tahansa päin maailmaa. Ei ole olemassa laittomia turvapaikanhakijoita. Ja kun puhutaan siitä, että Suomen väki harmaantuu, ja ennen kaikkea, miten käy huolto-suhteelle, niin kun muun muassa Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT on arvioinut sitä, kuinka paljon taloudellisesti vaikuttaa tämä maahanmuuton määrä, niin arvio on hyvin yksikantaan: tänne tarvitaan ihmisiä. Ennen kaikkea se tärkein juttu on se kotouttaminen. Jos ihminen saadaan kotoutettua työikäisenä Suomeen, se tuottaa Suomelle paljon euroja ja vähentää sitä leikkaustarvetta. Tämä on myös edustaja Hakkaraisen hyvä tunnus-taa ja tietää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kari Mika, ja sen jälkeen sitten edustaja Hakkarainen vastaa.

20.38 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rikollisuus on aina tuomittavaa, syyllistyy siihen tässä tapauksessa maahanmuuttaja tai kotosuomalainen. Näiden asioiden kanssa ei meillä ole kahta eri käytäntöä tässä maassa, eikä pidä ollakaan. Mutta se, että hallituspuolueen edustaja syyllistää maahanmuuttokysymyksissä hallituksen omaa linjaa, on tässä kerrassaan eriskummallista. Ja en myöskään pidä tällaisesta parlamentaarista puhetyylistä, että sananlaskujen tai vanhojen satujen varjolla syytetään osaa parlamentin jäsenistä, jotka ovat yhtä lailla kuin hallituspuolueen edustaja Hakkarainen kansan valitsemia, hölmöläisiksi. Minä en pidä tällaisesta työskentelytavasta tässä salissa ja toivon, että jos tämäntyyppisiä puheenvuoroja käytetään, niin näihin myös puututaan.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

20.39 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhuin hölmöläistarinasta. Edustajat ovat varmasti kaikki paljon parempia kuin minä ja arvokkaampia, ei siitä ole kysymys.

Mutta sitten tästä kotouttamisesta. Nyt me kotoutamme tänne Isis-taistelijoita, sellaisia-kin, joista on todettu, että tekivät 11 murhaa siellä maassa. Kotoutamme ne tänne vankiloihin elämään. 79 000 euroa maksaa vankivuosi Suomessa, se on todistettu. No, kyllähän me saamme ne tällä tavalla kotoutettua. Ei siinä minun mielestäni ole järkeä. En tiedä sitten, mitä se on, mutta minun aivokapasiteettiini tuo ei kyllä mene.

Sitten tästä, että Suomi harmaantuu. Meillä on 300 000, jopa 500 000 työtöntä. Kyllä niitten kotouttaminen... Minä olen työnantajana ollut. Ne on suomen kielellä paljon helpompi ohjata töihin kuin opetella esimerkiksi heidän kielensä taikka heidän opetella meidän kielemme. Kyllä meillä täällä on, kuule, työvoimaa ja resursseja omasta takaa. Emme me tarvitse tuommoista eri kulttuuria, josta syntyy valtavia ongelmia. Täällä tänäkin päivänä saatiin lukea tuolta lehtien kansista, että on raiskausepäily, pikkulapsia ahdistellaan. Mitä tämä tämmöinen työllistäminen on? Se työllistää poliisia, vankiloita, sairaanhoitoa, ja varmasti tulevaisuudessa näitä masennuspotilaita tulee (Puhemies koputtaa) raiskauksen uhreista.

20.41 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hakkaraiselle tiedoksi, että jos paloauto on punainen, niin se ei tarkoita sitä, että kaikki punaiset autot ovat paloautoja. Eli pyrin viittaamaan tällä siihen, että jos vaikka 1 tai 2 tai 3 prosenttia syyllistyy rikoksiin, heidät pitää tuomita, ihan sama, mistä päin he tulevat, mutta sen muutaman prosentin takia koko sen 98 prosentin syyllistäminen, heidän kotoutumisensa esimerkiksi hankaloittaminen on täysin vastuutonta.

Itse puheessasi, edustaja Hakkarainen, puhuit punavihreistä hölmöläisistä. Viittasit myös osaan edustajista. Silloin myös väheksyt kaikkia kansalaisia, jotka ovat käyttäneet äänensä. Minun mielestäni on hirveän tärkeätä antaa kunnioitus jokaiselle kansanedustajalle, heidän työilleen. Voi olla eri mieltä asioista, mutta kansalaisten väheksyminen ei kuulu minun mielestäni hyvään ja arvokkaaseen parlamentaariseen käytänteeseen.

Myös kohtaanto-ongelma on semmoinen asia Suomessa, että vaikka olisi paljon työttömiä, on paljon myös työpaikkoja auki, mutta vapaat työpaikat ja työttömät eivät välttämättä kohtaa, koska aika vaikeata on insinöörin tehdä vaikkapa lähihoitajan töitä. Tämä on semmoinen ihan perusasia, työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma. Voidaan keskustella siitä, edustaja Hakkarainen, vaikka vähän myöhemmin lisää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Meri oli ensiksi, sen jälkeen edustaja Hakkarainen.

20.42 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En sinänsä nyt ota Hakkaraisen tarinaan kantaa, mutta se on kuitenkin tosiasia, että meillä on tällä hetkellä valtava tämä maahanmuuton määrä ja me olemme tosi haasteessa tämän kanssa. Olen nähnyt kirjoituksia siitä, että olisiko parempi semmoinen maahanmuuttopolitiikka, että Euroopassa saataisiin ne asiat sovittua niin, että otettaisiin sieltä leireiltä ne, kenen taustat on tutkittu, niin kuin esimerkiksi Australia ja Kanada tekevät. Silloin me ehkä paremmin onnistuisimme siinä, että saataisiin oikeanlaisia ihmisiä autettua ja sitten siihen täällä kaivattuun työvoimaperäiseen maahanmuuttoon vastauksia.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Mutta täällä kyseltiin myös tätä prosenttia. Ainakin poliisi on kertonut, että maahanmuuttajat ovat nyt yliedustettuina olleet näissä seksuaalihäirinnöissä. Ja muistaakseni professori Terttu Utriainenkin tästä toi huolensa, että ei tämä nyt ihan niin kuin tuulesta temmattu asia ole. Jokainen tietysti harkitsee sen, miten sanan säilää käyttää, mutta edustaja Hakkaraisella nyt on ollut sellainen tyyli, että en minä usko, että hän ketään halusi loukata, mutta hän itse sitten kertoo siitä. Mutta kuitenkin nämä faktathan ovat ihan tosiasia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Hakkarainen. — Kaiken kaikkiaan toivon, että käytämme sellaista kieltä, että kaikki ymmärtävät sen samalla tavalla. — Olkaa hyvä.

20.43 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pyydän anteeksi, jos minun murrettani ei ymmärretä, mutta toivon, että ymmärretään. Minä en itse ole kovin herkkähipiäinen ja pyydän anteeksi, jos minä loukkasin.

Mutta vielä tästä työvoiman ja työpaikkojen kohtaamisesta. Jos ei se nyt toimi meidän omalla murteella — kyllä me varmaan ymmärrämme tässä toinen toisiamme, ei tässä tulkia tarvita — niin miten se sitten, jos sieltä tulee joku, joka suahilia tai jotakin swazi-murretta puhuu, pystyy kohtaamaan sen työpaikan ja tulee sieltä kamelin selästä tänne ja rupeaa tekemään jotakin insinöörihommaa? Minä luulen, että se ei onnistu. Siinä joudutaan jo käyttämään pikkusen Einsteinia mukana.

Siitä vielä, kun nyt oli näistä kiristyksistä: Kaikki lähtivät, jopa sos.demit mukaan, että nämä ovat hyviä linjauksia. Jos nämä linjaukset olisi tehty edellisen vaalikauden alussa, niin olisi tullut rasistinen ryöppy niskaan. Se olisi ollut rasismia. Mutta nyt on lieventynyt vähän, kun tuommoinen kaaos syntyi tänne. Mikä se linja kenelläkin on? Meillä on ainakin pysynyt ihan suorassa, se ei ole kääntynyt mihinkään suuntaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Aalto, sen jälkeen puhelistaan.

20.45 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! On myös ilo kuulla sitten, että ministeri Lindström suhtautui hieman eri tavalla opposition vaihtoehtoihin. Vihreät julkaisivat 10 tehokasta keinoa kotoutumiseen, ja ministeri Lindström otti tämän erittäin suurella ilolla ja mielenkiinnolla vastaan ja kiitti oikein erityisesti siitä.

Mutta minun mielestäni on hieman eriskummallista se, että hallituspuolueen edustaja syyttää oppositiota siitä, että oppositio ei tee tarpeeksi kiristävästä maahanmuuttopolitiikkaa. Teillä on linja, teillä on valta, teillä on mandaatti, te teette niitä valintoja, te teette niitä päätöksiä. Oppositio voi niitä arvostella tai antaa hyviä vaihtoehtoja, kuten vihreät ovat antaneet ministeri Lindströmille. Mutta hallituspuolueen edustajalta on vähän omituista syyttää Suomen maahanmuuttopolitiikkaa, koska te vastaatte nimenomaan siitä maahanmuuttopolitiikasta, ei oppositio.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Hakkarainen, ja sitten menemme kyllä aivan varmasti puhelistaan.

20.46 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tuosta. — Tuosta kotouttamisesta: Montakohan työntekijää, maahanmuuttajaa olette, vih-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

reät, työllistäneet? Minulla on nimittäin siitä asiasta kokemusta. Kyllä se onnistuu. Mutta tämmöiset, jotka tulevat tämmöiseltä alueelta... Meillä on somaleita ollut 20 vuotta, tai 25 vuotta. Niistä on 80—90 prosenttia työttömänä. Ei se ole tähänkään asti onnistunut. Nyt kun niitä on moninkertainen määrä, niin miten ne kotoutetaan tuonne? Mahdoton yhtälö.

Sitten tuosta vielä, kun puhutaan, että niitä hajautetaan tuonne haja-asutusalueelle: Minä olen sieltä itse kotoisin ja tunnen kyllä suurin piirtein sen kentän, mitä siellä on. Siellä on poikamiehiä jo ennestään. Minä sanoin jo, että niitä pilkistää jo kohta joka torpan nurkasta. Miten tänne 85 prosenttia vielä ukkoja lisää kotoutetaan — sinne sekaan vai? Se ei kyllä onnistu. Se on ihan turha luulla, että tuommoinen peli onnistuu.

20.47 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että kyllä minä jollakin tavalla tuon edustaja Teuvo Hakkaraisen sielunmaailman ymmärrän, sillä todella paljon tulee yhteydenottoja ihmisiltä. Turvallisuus on tunnetta. Me olemme heränneet siihen, että suomalainen nainen joutuu pohjoismaista ja eurooppalaista naista useammin väkivallan tai raiskauksen kohteeksi. Me olemme heränneet siihen todellisuuteen nyt, kun turvapaikanhakijat ovat tehneet näitä tekoja. Ja minusta se on hälyttävää, että meidän täytyy kokea tällaiset teot, jotta me heräämme Suomessa siihen, että suomalainen nainen on kautta aikojen, kautta vuosien, vuosikymmenien, ollut väkivallan uhrina. Meidän on todella tehtävä jotakin tälle asialle.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaisesti tavoite on, että Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä. Sisäministeriön hallinnonalalle sisäiseen turvallisuuden ehdotetut määrärahalisäykset ovat tämän tavoitteen saavuttamiseksi välttämättömiä. Sisäisen turvallisuuden keskeisiä toimialoja hoitavien viranomaisten vastuulla on kaikkilla suurilla tehtäväkokonaisuuksilla. Näiden viranomaisten määrärahoista on huolehdittava. Laajemmin katsottuna sisäinen turvallisuus on poikkihallinnollinen alue.

Arvoisa puhemies! Maahanmuutto puhuttaa. Nyt käsittelyssä olevassa talousarviossa joudutaan kohdistamaan oleellisesti turvapaikanhakijoiden määrän kasvun takia lisävaikeuksia poliisitoimeen. Kokonaiskustannusten kannalta on ensisijaista, että turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuneiden tehtävien hoidosta riippumatta on olennaista säilyttää riittävä turvallisuuden taso myös poliisin muiden tehtävien osalta.

Arvoisa puhemies! Naisiin kohdistuva väkivalta on vitsaus, jonka kitkemisessä ja ennaltaehkäisyssä on Suomessa täysin epäonnistuttu. Väkivaltatekoihin sortuvia on, kuten äsken jo mainitsin, myös kantasuomalaisissa, mutta turvapaikanhakijoiden myötä tämä ongelma on noussut esiin. Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset Suomessa ovat sarjassaan käsittämättömiä. Niitä tulee esiin viikoittain, käsittämättömiä tekoja.

Mutta erityisesti huolestuttavaa on hiljaisuuteen ja pimentoon jäävä väkivalta, jonka uhrina on iäkäs nainen. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman kansainvälisen tutkimuksen mukaan joka neljäs yli 60-vuotias kotona asuva nainen on kokenut väkivaltaa viimeisen vuoden aikana ja noin 5 prosenttia naisista on kokenut seksuaalista häirintää tai väkivaltaa. Tämä luku on tutkittujen maiden korkein. Ikäihmisten kohdalla väkivalta on tyypillisesti pitkäkestoista, jopa vuosikymmeniä jatkuvaa, ja iäkkäät naiset kertovat hyvin harvoin oma-aloitteisesti parisuhteessaan kokemastaan väkivallasta. Iäkkäälle ilmestynyt mustelma tai ruhje saatetaan tulkita virheellisesti vaikkapa kaatumisesta johtuvaksi, mutta totuus voikin olla täysin toinen. Tarvitaan avoimia silmiä, ymmärrystä, jotta jokainen mahdollinen väkivallanteko saadaan selville.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Helmikuussa 2013 julkaistun rikosentorjuntaneuvoston työryhmän selvityksen mukaan tieto iäkkäistä rikosten uhreista ja heihin kohdistuvista rikoksista on puutteellista ja vaikeasti saatavilla. Iäkkäisiin kohdistuvien rikosten ja uhririkemusten tulisi olla tarkemman seurannan kohteena. Sosiaali- ja terveysviranomaisten tulisi tilastoida paremmin tieto asiakkaita, joiden epäillään joutuneen väkivallan kohteeksi. Tarvitsemme Suomessa valtakunnallisia mutta myös ruohonjuuritasolla tapahtuvia kuntakohtaisia toimia, jotta ikääntyneiden kohtaama väkivalta saadaan nostettua päivänvaloon. Kotisairaanhoidolla, muis- ti- ja vanhusneuvoloilla ja terveysasemilla on iso rooli. Toimintaa on tuettava.

Arvoisa puhemies! Poliisin puuttuminen ja loistaminen poissaolollaan on ongelma, jos- ta viime viikolla saimme lukea lehdestä, kun henkilö oli tehnyt ilmoituksen pikaisesta las- tensuojelutarpeesta. Poliisi oli vastannut eioota, mutta kertonut kuitenkin, että tehtävä täyt- tää hälytystehtävän kriteerit, mutta Suomessa syntyy välillä tilanteita, että tehtäviä joudu- taan laittamaan tärkeysjärjestykseen ja kaikkiin tehtäviin ei riitä poliisin partiota heti. Tämä on hyvin huolestuttavaa, sillä niin kuin alussa jo sanoin, turvallisuus on tunnetta. Jos meidän täytyy pelätä, miettiä ja pohtia sitä, silloin kun me tarvitsemme poliisin paikalle saapumista, että sitä poliisia ei tulekaan, niin se, että poliisi tulee myöhässä, voi olla silloin jo liian myöhäistä. Eli resursseja sinne poliisiin tarvitaan edelleen jatkossa.

20.52 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan haluan yhtyä niihin kii- toksiin, mitä tässä päivän mittaan on lausuttu sisäministeri Petteri Orpolle tämän turva- paikkatilanteen hyvästä haltuun ottamisesta ja jämäkästä toiminnasta tässä matkan varrel- la. Tämä turvapaikanhakijatilannehan tuli kovin yllätyksenä, mutta jos vertaamme Suo- men toimintaa tässä tilanteessa vaikkapa Ruotsiin, niin siinä selvästi näkee tämän aivan erilaisen haltuun ottamisen kulttuurin, mikä meillä Suomessa on. Tämä järjestelykeskuk- sen perustaminen ynnä muut toimenpiteet kyllä osoittavat sellaista ripeää toimintaa ja asian haltuun ottamista, mitä nyt tarvitaan — joskin on todettava, että työt ovat edelleen kesken. Sen näemme myös ensi vuoden talousarvioehdotuksesta, jossa on kovia määrära- hapaineita liittyen näihin vastaanottokeskuksiin ja muutenkin turvapaikanhakijoihin. Ti- lanne on hankala, ja varmasti näille rahoille löytyisi muutakin käyttöä, mutta tämä asia nyt on vain välttämättä hoidettava kuten se kuuluu hoitaa.

Joka tapauksessa tähän turvapaikanhakijatilanteeseenkin liittyvät hyvin pitkälti myös poliisien resurssit, poliisien määrärahat. On erittäin hyvä asia, että meillä nyt on 50 miljoonaa päätetty tähän sisäisen turvallisuuden edistämiseen käyttää eri tavoin. Kannan tästä huolimatta huolta poliisien ja poliisitoiminnan riittävydestä haja-asutusalueilla. Omassa kotikunnassani Saarijärvellä toimii vastaanottokeskus, jossa on yli 300 turvapaikanhaki- jaa, ja lisäksi pienempiin kuntiin ympärille, joissa ei ole omaa poliisiasemaa — meillä Saa- rijärvellä vielä on — ollaan perustamassa vastaanottokeskuksia. Koen sen kyllä hankalaksi, kun normaalitilanteessakin jo iso osa väestöstä seudullamme kokee tietynlaista turvat- tomuuden tunnetta. Mielestäni edustaja Juvonen käytti aivan äärimmäisen hyvän puheen- vuoron äsken, kun hän totesi, että turvallisuus on tunnetta. Tämä korostuu varsinkin tuolla haja-asutusalueilla, missä lähin poliisi saattaa olla kaukanakin. Ja varsinkin nyt, kun yhdis- tämme tämän tähän turvapaikanhakijatilanteeseen, poliisien resursseista on syytä kyllä huolehtia, ja kannan huolta siitä, mitenkä haja-asutusalueilla nyt pystytään tähän uuteen poikkeukselliseen tilanteeseen vastaamaan. Pitemmällä aikavälillä kuitenkin tästä hyvästä esityksestä huolimatta on nähtävissä, kuten valtiovarainvaliokunnan lausunnossakin tode- taan, että poliisien määrä tulee taittumaan. Koen tämän ongelmaksi ja toivon, että siihen

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

pystymme pitemmällä aikavälillä sitten uudelleen vastaamaan. Nythän on puhuttu muun muassa tästä täydennyspoliisijärjestelmästä, mutta näen kuitenkin, että vakinaisten ammatilaisten riittävästä määrästä huolehtiminen on se ensisijainen tavoite, mikä meillä on oltava tällä kehyskaudella.

Kansalaisten turvallisuus koostuu monesta muustakin asiasta kuin poliisista, mutta olennaista on nimenomaan se turvallisuuden tunne ja sen synnyttäminen. Aika harva meistä poliisin palveluita tarvitsee, mutta olennaista on se tunne, että nekin ovat saatavilla, samoin kuin muut turvallisuuteen liittyvät palvelut. Muun muassa hätäkeskuspalvelut ovat aivan keskeinen asia, ja kannan kyllä huolta hätäkeskuspalveluiden riittävästä resursoinnista. Oikeastaan nyten, kun on tehty merkittäviä uudistuksia tässä meidän hätäkeskusverkossamme, on syytä edelleen kiinnittää huomiota siihen, mitenkä hätäkeskustoimintaa kehitetään ja että palvelut saadaan kaikkialla maassa yhtä hyvin.

Arvoisa puhemies! Vielä aivan lopuksi muutama sana palokunnista ja vapaapalokunnista. Vapaapalokunnilla on todella merkittävä rooli suomalaisessa pelastustoiminnassa ja Suomen pelastuslaitosten toiminnassa. Tämä on kansainvälisesti kyllä ihailtava järjestelmä, ja näen, että tulevaisuudessa, kun tullaan itsehallintoa kehittämään ja itsehallintoalueisiin menemään, palokunnat ovat myös siinä tarkastelussa. Pidän sitä erittäin tärkeänä, että meillä tulevaisuudessakin vapaapalokunta- ja muut sopimuspalokuntatyypiset toiminnot voisivat säilyä, jotta tätä toimintaa voitaisiin edelleen kehittää ja modernissa pelastustoiminnassa ja turvallisuuspalveluissa edelleen hyödyntää.

20.57 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Meillä on täällä Suomessa kaksi terroristiepäiltyä vangittuna. Ministeri Orpo totesi pian uutisoinnin jälkeen, että kiinniotot ovat osoitus suomalaisen poliisin erinomaisesta osaamisesta. Juurikin näin. Mutta emme saa unohtaa, että on hyvin mahdollista, että meillä on jo maassa muitakin vastaavanlaisia tapauksia kuin nämä kaksi, emmekä myöskään tiedä, kuinka paljon heitä tulee vielä lisää. Siksi poliisin, mukaan lukien suojelupoliisin, huolenaiheisiin — ellei voi sanoa jopa hätähuutoihin — koskien riittämättömiä resursseja ja lainsäädäntöä, joka ei nykyisellään mahdollista poliisin tärkeintä tehtävää, ennaltaehkäistä rikoksia, on vastattava.

Valtiovallan edustajina olemme vastuussa kansallisesta turvallisuudesta, ja on äärimmäisen tärkeää kuunnella turvallisuusalan asiantuntijoiden, ammatti-ihmisten näkemyksiä ja kokemuksia. Poliisitaustaisena kansanedustajana yhdyn useisiin kollegoilta saamiini viesteihin, ettemme todellakaan voi sanoa, että maahanmuutto olisi hallittua tällä hetkellä. Turvallisuusalan ammattilaisilla ei ole resursseja eikä työkaluja riittävästi, jotta tietäisimme varmasti, ettei terroristeja ole vapaana maassamme tälläkin hetkellä. Senhän tiedämme, että meillä on useampi sata ihmistä, joilla on kytköksiä terroristiliikkeisiin. Kotikaupungistani Espoosta on myös lähtenyt Isikseen henkilöitä taistelemaan.

Arvoisa puhemies! Poliisin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan resurssien on vastattava muuttuneeseen toimintaympäristöön, ja esimerkiksi tiedustelulainsäädännön uudistaminen on tehtävä mahdollisimman nopeasti. Viestejä on tullut jo ennen turvapaikkatulvaa, kuinka pienipalkkaiset virkamiehet suorastaan näännyvät työtaakkansa alla, eikä missään nimessä tilanteen tule aiheuttaa työturvallisuusriskiä, kuten jo poliisin kentältä on informoitu.

Poliisitoimen momentille myönnetään reilut 729 miljoonaa euroa. 300 000 euroa lisätään paikallispoliisin toimintaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuvien tehtävien hoitoon. Vuoden alusta supo siirtyy omaksi virastokseen, ja sille momentille myön-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

netään nettomäärärahaa hieman vajaa 20 miljoonaa euroa. Valtiovarainvaliokunta lisäsi 500 000 euroa kyseiselle momentille.

Rajavartiolaitos sai hieman reilut 3,5 miljoonaa euroa enemmän kuin tälle vuodelle, yhteensä 233,41 miljoonan määrärahan. Rajavartiolaitoksen tehtäviin kuuluvat turvapaikanhakijoiden lisäksi lisääntyneet tehtävät Venäjän ja Itämeren alueella.

Valiokunnan mietinnön mukaan pelastustoimen ja Häätäkeskuslaitoksen toimintamenojen riittävyttä seurataan tarkasti. Syytä onkin. Momentille ehdotetaan noin 2,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin tälle vuodelle.

Vastaanottokeskuksista valiokunta nosti esiin muun muassa niiden ympärille muodostuneen yksityisten yritysten niin sanotun turvapaikkabisneksen. Jatkossa hankintaprosessiin kiinnitetään huomiota, jotta kustannukset saadaan minimoitua ja varmistettua, että yritysten toiminta vastaa asetettuja laatuvaatimuksia. Keskusteluista on unohdettu ympäristönäkökohdat.

Arvoisa puhemies! Esimerkiksi Espoossa Siikajärven vastaanottokeskuksen likavesiä oli päässyt läheiseen Heinäslampeen. Asukkaat ovat jatkuvasti nostaneet ongelmia esille, mutta kesti pitkään, kunnes Luona Oy reagoi asiaan. Nyt vesiä siellä tarkkaillaan säännöllisesti, mutta ei ole kauaa siitä, kun vastaanottokeskuksen lähellä asuva paikallinen asukas kertoi asukasyhdistyksen tilaisuudessa paikallisen pintaveden haisevan ulosteelle ja olevan samean väristä. Viime viikonloppuna minulle informoitiin Vihdissä olevan samaa huolta ympäristöstä: siellä niin ikään yksityinen yrittäjä tuo kiinteistöön huomattavasti enemmän asukkaita kuin mitä kiinteistön jätevesikapasiteetti kestää.

Espoossa kuntapäätäjille on järjestetty laskujeni mukaan kolme eri infotilaisuutta vastaanottokeskuksista, kaksi ennen sosiaali- ja terveyslautakunnan kokousta ja kerran ennen kaupunginvaltuuston kokousta. Pidän erikoisena sitä, mikä vaientamisen kulttuuri liittyy aiheeseen: yhdessä näistä tilaisuuksista ei annettu kommentointi- tai kysymyspuheen- vuoroja kuntapäätäjille.

21.02 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kansanedustajat! Edustaja Juvonen otti tuossa äsken esille tärkeän seikan ikäihmisistämme ja erityisesti naisista. Voin yhtyä tähän huoleen. Olen itse ollut holhoustoimen edunvalvontapalveluiden lakimiehenä pitkään, ja siellä valitettavan usein tuli vastaan tilanne, jossa ikäihminen, usein nainen, oli jo täysi-ikäisten lastensa pahoinpitelemäksi joutunut. Näillä lapsilla oli usein päihde- tai mielenterveysongelmia. Se on todella vakava ongelma. Nyt on ollut sitten vielä lisäksi raiskausta ja seksuaalista häirintää. Meillä naisilla on tosiaanakin turvaton olo. Huomasin sen eräänä iltana itsekin ulkona ollessani ja havahduin, että herranjestas minäkin olen ruvennut tämmöisiä ajattelemaan. Turvattomuus, se on vaikea asia, johon meidän pitäisi pystyä puuttumaan.

Haluan sitten lisäksi puhua kunnan itsemääräämisoikeudesta ja näistä yksityisistä vastaanottokeskuksista ja siitä, että Maahanmuuttovirasto ei nykyisin enää tiedustele kuntien mielipiteitä yksityisten vastaanottokeskusten sijoittumisesta kuntaan, vaikka kunta joutuu järjestämään palveluita asukkaille, esimerkkinä koulu- ja päivähoitopalvelut.

Esimerkiksi Hyvinkäällä ei ole oltu perustamassa kaupungin tiloihin vastaanottokeskusta. Me olemme ottaneet viime vuosina kuitenkin noin 200 kiintiöpakolaista, ja ensi vuonakin niitä on tulossa meille 20. Siitä huolimatta meillä ovat nyt sitten Maahanmuuttovirasto ja Luona Oy perustaneet marraskuun puolivälin tienoilla yksityisen vastaanottokeskuksen, ja sinne mahtuu 300 asukasta. Tästä tieto kuntaan tuli muutamia päiviä ennen kuin tämä keskus aloitti toimintansa. Tuossa yhteydessä tämä Luona Oy on sitten luvannut näil-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

le henkilöille myös kaikille asunnot ja työpaikat, mikä tietysti on aika erikoinen lupaus ottaen huomioon, että arviolta noin 50—70 prosenttia heistä tulee saamaan kielteisen turvapaikkapäätöksen, ja muutenkaan tässä työllisyystilanteessa minä en oikein ymmärrä, miten he voivat tällaisia lupauksia antaa. Täällä on paljon myös alaikäisiä, joten joudumme järjestämään heille koulu- ja päivähoitopalveluita. Lisäksi sitten viime viikolla tuli tietoon, että Hyvinkäälle tulee itse asiassa tänään 15.12. toinen vastaanottokeskus Maahanmuuttoviraston ja Metsätähden välisellä sopimuksella. Metsätähti kuuluu Mehiläinen-konserniin, ja sinne mahtuu 200 asukasta. Asukkaista nyt ei ole minulla tässä puhehetkellä tietoa, keitä he ovat.

Elikkä siinä on 500 henkilöä tullut meille noin reilun kuukauden sisällä ja ilman sen suurempaa kyselemistä, ja meidän täytyy järjestää kaikkia tarvittavia palveluita. Tietysti tätä turvattomuusongelmaa on esiintynyt Hyvinkäälläkin, ainakin Facebook-ryhmissä ihmiset ovat olleet hyvin kyseleväisiä, ja siellä on esitetty huolia, ja minuunkin on ollut muutama äiti yhteydessä, että on ollut jonkintyyppistä seuraamista, ja tästä ovat olleet sitten alaikäiset huolissaan. Mutta en niistä sen enempää pysty sanomaan.

Meillä on sitten vielä lisäksi nyt epäselvä tilanne, josta tänään meidän paikallislehtikin soitti minulle ja kyseli, onko minulla enempää tietoa. Meillä on tällainen Rantasipi-hotelli vuodenvaihteessa tyhjentymässä, ja on ollut nyt sitten mietteitä ja huhuja siitä, että sinnekin saattaisi tulla yksityisen toimijan ja Maahanmuuttoviraston välisellä sopimuksella vastaanottokeskus, ja ollaan oltu siitä vähän huolissaan, kun sinne mahtuisi noin 800 henkilöä. Se olisi varmastikin Suomen suurin ja isoin vastaanottokeskus, ja huolettaa tietysti tällaisen vastaanottokeskuksen mahdollinen tuleminen: turvallisuus ja kaikki nämä häiriötekijät ja tietysti taas tämä palvelurakenne. Jos tämä toteutuu, meille on sitten Hyvinkäälle muutamassa kuukaudessa tullut 1 300 turvapaikanhakijaa ilman, että me olemme voineet mitenkään vaikuttaa, ja kunta nyt yrittää vaikuttaa Maahanmuuttovirastoon siinä, että ei tulisi enää enempää, kun meillä tosiaan ovat vielä sitten nämä kiintiöpakolaiset, mihin olemme halunneet osallistua ja mitä lähikunnat eivät ole ottaneet juurikaan viime vuosina.

Että tässä kunnalle käy helposti niin, että kunta ei pysty mitenkään tähän vaikuttamaan, ja siksi olenkin sitä mieltä, että ministeriön tulisi nyt antaa Maahanmuuttovirastolle ohjeistusta siitä, että kunnalla säilyisivät joka tapauksessa riittävä itsemääräämisoikeus sekä vaikutusmahdollisuudet kunnan alueelle perustettavien yksityisten vastaanottokeskusten ja kuntaan tulevien turvapaikanhakijoiden määrän suhteen.

21.08 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunta lausunnossaan talousarviosta totesi näin: "Koska talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta kuuluu myös muille kuin oikeusministeriön hallinnonalalle, on tärkeää, että myös muiden hallinnonalojen toimijoiden, kuten poliisin, kyseiseen tarkoitukseen tarvitsemista voimavaroista huolehditaan." On erittäin hyvä, että tässä esityksessä lisätään myös poliisin voimavaroja harmaan talouden torjunnassa. Euroopan yhteisön petosyksikön talousarvio on noin 50 miljoonaa euroa, mutta heidän tuottoensa vuosittain on 450 miljoonaa euroa eli siis lähes kymmenkertainen panostukseen nähden. Tämä on asia, jota myös Suomessa tulee kehittää.

Toisena asiana haluaisin nostaa suojelupoliisin toimintamenot. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että määrärahalisäyksestä huolimatta suojelupoliisin resurssit ovat jo ilman muutunutta toimintaympäristöäkin melko niukat, ja korostaa, että suojelupoliisin terrorismin torjunnan ja ääri liikeseurannan valmiuksia tulee nopeasti kehittää vastaamaan paremmin

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Suomeen kohdistuvia uhkia. Terrorismin torjunnan kehittämiseen tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä, jotta uhkia pystytään havaitsemaan ja niihin pystytään puuttumaan ennalta ehkäisevästi. Samoin tarvittavien uhka-arvioiden saatavuudesta ja ajantasaisuudesta tulee huolehtia, kuten myös lainsäädännön ajanmukaisuudesta.

Suojelupoliisi itse on todennut, että heillä on tällä hetkellä useita satoja ihmisiä, joita he seuraavat 24/7, mutta resurssit ovat pysyneet lähes samoina. Toivon, että tätä asiaa seurataan tiiviisti ja tähän palataan vaikka lisätalousarvioesityksessä, jos tarvetta on.

21.10 Matti Semi vas: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on kuuluisa leikkauslinjoistaan, ja hallituksen leikkuri koskee myös poliisien määrää. Poliisien määrän vähentäminen uhkaa peruspoliisipalveluiden saatavuutta varsinkin haja-asutusalueilla. Itä-Suomen poliisilaitos ilmoitti lokakuun lopussa, että viisi sen toiminta-alueen poliisiasemaa on sulkeutumisuhan alla. Tällä on suuri vaikutus poliisin toimintakykyyn pinta-alaltaan Suomen kolmanneksi laajimmalla toiminta-alueella. Suomi on tunnetusti pitkien etäisyyksien maa. Onko hallitus tehnyt vaikutusarviointia siitä, miten poliisiasemien verkoston heikentäminen vaikuttaa ihmisten arkeen? Kaikilla ihmisillä on oltava mahdollisuus asuinpaikastaan riippumatta saada poliisin apua helposti ja nopeasti. Sähköinen asiointi ei auta ihmistä, joka on hädässä ja tarvitsee pikaista apua. Poliisiasemien lakkautus ei myöskään ratkaise poliisipulaa, johon on kiireesti puututtava. Yleisen turvallisuustilanteen lisäksi poliisien määrän vähentäminen kenttätyössä heikentää myös poliisien työturvallisuutta.

Arvoisa herra puhemies! Poliisi on ollut viime aikoina myös uudenlaisten haasteiden edessä, kun rasistinen väkivalta ja varsinkin netissä vellova vihapuhe ovat yleistyneet huolestuttavaa tahtia. Miten poliisi pystyy vastaamaan näihin ihmisten turvallisuuden kannalta todella huolestuttaviin ilmiöihin? Kysymys on todella vaarallisista rikoksista. Esimerkiksi vastaanottokeskuksiin kohdistuvissa iskuissa on ainekset todella vakaviin, ihmishenkiä vaativiin rikoksiin: lokakuussa Ylivieskassa alaikäisiä turvapaikanhakijoita majoittava Kristillinen opisto joutui polttopulloiskun kohteeksi, Siilinjärvellä Tarinan sairaalan turvapaikanhakijoiden hätämajoituksen ulko-ovelle heitettiin savukranaatti ja marraskuussa Oulussa yritettiin tehdä polttopulloisku Heikinharjun vastaanottokeskukseen. Tässä vain muutamia esimerkkejä syksyn aikana ilmenneistä rikoksista vastaanottokeskuksia kohtaan Suomessa.

Monesti kuulee sanottavan, että nämä rikokset ovat yksittäistapauksia. Tiedämme kuitenkin, että esimerkiksi Ruotsissa on ollut syksyn aikana lukuisia iskuja vastaanottokeskuksiin. Poliisin mukaan rikosten järjestelmällisyyttä on vielä aikaista arvioida. Selvää on, että poliisi tarvitsee lisää resursseja rikosten selvittämiseen ja vastaanottokeskusten turvallisuuden vahvistamiseen. On myös vakavasti pohdittava, miten poliisi pystyy vähenevillä resursseillaan puuttumaan uhkauksiin, joita rasismia vastustavat poliitikot ja muut vaikuttajat joutuvat arkipäivässään kohtaamaan. Sanoista voi olla pelottavan lyhyt matka tekoihin.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on toistuvasti ihmetellyt hallituksen haluttomuutta torjua harmaata taloutta. Tiedämme, että harmaaseen talouteen puuttuminen maksaa itsensä monin kerroin takaisin. Tehokkaalla harmaan talouden torjunnalla vähennetään velkaantumista sekä lisätään talouspoliittista liikkumavaraa tehokkaammin kuin lyhytnäköisellä leikkauspolitiikalla. Yksi talousrikostutkija maksaa noin 60 000 euroa vuodessa, mutta hänen työpanoksellaan saadaan takaisin noin 110 000 euroa. Vuonna 2014 valtion 20 miljoonan euron panostus tuotti rikos- ja verohyötyjen haltuunottona 47,7 miljoonaa eu-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

roa. On hyvä, että hallitus lopulta taipui vasemmiston ja muiden oppositioryhmien vaatimukseen palauttaa momentille harmaan talouden tutkiminnan edellyttämät määrärahat. Raha ei ole kuitenkaan riittävä, jos todella haluamme puuttua ongelmiin.

21.15 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Arvoiset edustajakollegat! Käsittelyssä on sisäministeriön vuoden 2016 budjetti, sisäministeriön pääluokka, ja kiinnitän nyt ensimmäisenä huomiota tähän palo- ja pelastustoimen ja Häätäkeskuslaitoksen kokonaisuuteen.

Palo- ja pelastustoimi siirtyy siinä vaiheessa, kun meillä tulee iso maakuntahallintouudistus ja synnytetään itsehallinnolliset maakunnat Suomeen, tämän uuden hallinnon hoidettavaksi, osaksi tätä uutta väliportaan hallintoa, mitä pidän ihan hyvänä asiana siinä mielessä, että erityisesti ensihoito on suurimmassa osassa maata juuri pelastustoimen hoidettavana, ja tuntuisi vähän luonnottomalta, että se olisi eri kokonaisuudessa kuin muu terveydenhuolto. Myös ensivastetoiminnan merkitys on todella suuri pelastuslaitoksen toiminnassa.

Palo- ja pelastustoimen momentilta vähennetään jonkin verran rahaa, noin 2,8 miljoonaa, verrattuna tähän vuoteen. Mutta kuitenkin suurin huolenaiheeni tässä puheena olevalla valtiontalouden kehyskaudella on se, miten meidän vapaaehtoisten palokuntalaisten ja puolivakinaisten palokuntalaisten toiminta kehittyy. Suurimmassa osassa Suomea palo- ja pelastustoimi on järjestetty vapaaehtoisten ja sivutoimisten palomiesten varaan, ja jos meillä tulee sellainen tilanne, että jostakin syystä meillä ei enää ole riittävän toimintakykyisiä ja motivoituneita vapaaehtoisia pelastuspuolen ihmisiä, niin me tulemme siihen tilanteeseen, että todella radikaalisti meidän kansalaisten turvallisuus heikkenee. Jokainen voi kuvitella, miten valtaiset kustannukset julkiselle taloudelle tulisi siitä, jos yhtäkkiä jouduttaisiin hankkimaan ammattipalomiehet näiden lukuisten vapaaehtoisten tilalle. Siksi peräänkuulutanakin sitä, että me pystyisimme kaikkiin keinoin tukemaan tätä vapaaehtoista sopimuspalokunta- ja vapaapalokuntatoimintaa.

Arvoisa puhemies! Huoleni palo- ja pelastustoimen osalta koskee myös Häätäkeskuslaitoksen jatkoa. Valtiovarainvaliokunta omassa mietinnössään on todennut, että Häätäkeskuslaitoksen rahoitus on varsin niukkaa ja hallituksen tulisi seurata, miten nämä resurssit riittävät tulevina vuosina. Meidän kaikkien pitää ymmärtää se, että kun me puhumme sisäisestä turvallisuudesta, on se poliisitoimea tai palo- ja pelastustoimea, kaikki toiminta lähtee siitä häätäkeskuksesta liikkeelle. Siellä arvioidaan, miten suuri hätä on päällä, minkälainen yksikkö tulee paikalle, vai onko kysymyksessä vaikka hätäntynyt ikäihminen, joka vain tarvitsee keskusteluapua. Erittäin vaativa vaihe, tämä häätäkeskuksen vaihe.

Arvoisa puhemies! Jokunen sana poliisitoimesta.

Olen erittäin tyytyväinen siihen, että hallitus perui vähennyksensä harmaan talouden torjuntaan. Se on tärkeää työtä. Pidän myös myönteisenä asiana sitä, että paikallispoliiseille annettiin lisämääräraha 300 000 euroa. Huolenaihe on nyt jonkin verran sisäministeriön sisäisessä toiminnassa. Olen saanut tietoa, että jatkossa olisi esityksiä poliisihallinnon sisällä, että joitakin pieniä poliisiasemia laitettaisiin kiinni hyvinkin vähäisen säästön takia. Pidän kyllä sitä aivan vääränä signaalina tässä ajassa, jossa, kuten täällä lukuisista puheenvuoroista on kuultu, turvattomuus kansalaisten keskuudessa vain lisääntyy.

Kaiken kaikkiaan, arvoisa eduskunta, pidän erittäin huolestuttavana sellaista kehitystä, jossa ihmiset kokevat, että virkavallalta ei saa enää apua. Koetaan, että nyt pitää ruveta laittamaan joitakin omia katupartioita ja porukoita tuonne kirkonkylille ja kaupunkeihin. Oman käden oikeus on erittäin vaarallista, lynkkaaminen on erittäin vaarallista, ja sitä il-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

miötä ei millään saa päästää syntymään. Poliisien pitää näkyä katukuvassa myös maaseudulla ja Pohjois-Suomessa.

Arvoisa puhemies! Ei voi olla tässä kohtaa sanomatta muutamaa sanaa maahanmuuttopolitiikasta ja turvapaikanhakijoitten tilanteesta.

Omassakin kotikaupungissani Kauhavalla on nyt toiminut vastaanottokeskus muutama kuukauden, ja suuremmilta ongelmilta on onneksi toistaiseksi välttytty, ja toivotaan, että jatkossakin pärjäämme.

Turvapaikanhakijakriisi on luonut paineita useammallekin sisäministeriön toimialalle, niin Rajavartiolaitokselle, poliisille kuin myös Maahanmuuttovirastolle. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että kun nyt alkaa se vaihe, että ruvetaan kuulemaan ja kuulustelemaan näitä ihmisiä, ovatko he todella avun tarpeessa vai eivät, niin nämä kuulemiset toteutettaisiin vastaanottokeskuksissa eikä näitä ihmisiä kuljetettaisi junalla tai bussilla Helsinkiin kuulemiseen. Näin se tällä hetkellä toimii, ja se on kyllä julkisten varojen haaskausta, ja se on byrokratiaa.

Pidän myös hyvin tärkeänä sitä asiaa, että me hoidamme sitten tämän palautusvaiheen riittävän hyvin. Kun tulee kuitenkin sellaisia henkilöitä, jotka eivät tule turvapaikkaa saamaan, heitä voi olla melko suurikin joukko, niin pidän hyvänä sitä käytäntöä, että me avaisimme näitä palautuskeskuksia, joissa he sitten majoittuisivat valvotuissa oloissa ja tämä prosessi saataisiin vietyä läpi hallitusti ja hillitysti.

Arvoisa puhemies! Loppuun haluan ehkä sanoa sanasen tähän maahantulokeskusteluun ja maahanmuuttokeskusteluun ja rasismikeskusteluun, turvallisuuskeskusteluun, jota täällä salissa on käyty.

Minua jotenkin herätteli tällä viikolla Iltalehden juttu, jossa vuosikausia Suomessa asuneet maahanmuuttajat kertoivat, että heidän lapsiaan on ruvettu nimittelemään koulussa ja heille on sanottu, että lähtekää pois Suomesta, vaikka he ovat syntyneet Suomessa. Kyllä se kosketti minua jollakin tavalla. Me tarvitsemme Suomessa rasismia vastaan työtä, kahdensuuntaista rasismia vastaan työtä: liittyen sellaiseen rasismiin, joka on kantaväestön rasismia maahanmuuttajia kohtaan, mutta myös liittyen tähän ilmiöön, mistä täällä moni edustaja on puhunut, että maahanmuuttajat eivät kunnioita meidän tapojamme. Tämäkin rasismi pitää kitkeä. Maahanmuuttajien pitää ymmärtää, että me suomalaiset olemme yksilöitä ja meillä on täällä pitkäaikainen hyvä kulttuuri ja kehittynyt yhteiskuntajärjestelmä ja oikeusjärjestys. Valitettavasti myös maahanmuuttajien keskuudessa on rasismia.

Peräänkuulutan, arvoisa puhemies, suurta ihmisyyttä tässä turvapaikanhakijakriisissä. Tiedän, että moni kansalainen kritisoi sitä, että miksi on lisäpanostuksia laitettu tämän kriisin hoitamiseen. Olen vastannut kaikille ja vastaan nyt tässäkin: Se on hyvä asia, että saadaan hoidettua tilanne hallitusti. Jos näitä henkilöitä ei olisi saatu näihin vastaanottokeskuksiin, jos palautuksia ei hoideta fiksusti, tämä homma karkaa käsistä, ja toistaiseksi ainakin viranomaiset ovat toimineet hyvin.

Haluan loppuun vielä kiittää myös sisäministeri Petteri Orpoa tilanteeseen nähden riittävän ripeistä toimista tässä yllättävässä tilanteessa.

21.22 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta antoi kriittisen arvi-
on sisäministeriön resurssitarpeen ja määrärahojen suhteesta. Maassamme vallitsee tilanne, jossa sisäisen turvallisuuden kestävyyttä koetellaan sekä kansalaisten että myös poliisien näkökulmasta. Poliisien työtehtävien kenttä paisuu vähenevän väkimäärän johdosta.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Nyt hallitsematon maahanmuutto lisää niin ikään paineita resursseissa ja yleisessä jaksamisessa.

Poliisien määrä on laskussa johtuen niin rahoituksen kuin myös koulutusmäärien niukuudesta. Lisäksi poliisien irtisanoutumisia voi olla odotettavissa, jos työssäjaksamisesta ei huolehdita ja ilmassa on koko ajan epävarmuus oman työn jatkuvuudesta poliisien toimipisteiden ollessa lakkautusuhan alla. Poliisit haluavat tehdä työnsä hyvin. He kantavat huolta kansalaisten turvallisuudentunteesta. Huolta on kannettava myös poliisipartioiden turvallisuudesta. Tämä on tullut valitettavasti esiin muun muassa turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksissa. Päijät-Hämeessä häiriöt vastaanottokeskuksissa ylityöllistivät poliisia. Niissä tapahtuvat järjestyksen ylläpitotehtävät ovat aina pois muista hälytystehtävistä tai liikenteen valvonnasta.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa 300 000 euroa paikallispoliisien toimintaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuneiden tehtävien hoitoon. Momentilla on myös otettu huomioon lisäyksenä 18 miljoonan euron sisäisen turvallisuuden lisämääräraha. Valiokunta piti erittäin tarpeellisena sisäiseen turvallisuuteen ehdotettuja määrärahalisäyksiä ja totesi, että viranomaisilla tulisi olla realistiset mahdollisuudet hoitaa niille osoitetut tehtävät.

21.24 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Suomessa on perinteisesti voitu luottaa siihen, että poliisiin saa tarvittaessa paikalle nopeasti ja luotettavasti. Hädän hetkellä kukaan ei halua pohtia, onko poliisilla tarpeeksi resursseja tehtävänsä hoitamiseen. On huolestuttavaa, että kehyskaudella poliisin määrä uhkaa laskea jopa alle 7 000 poliisin määrän. Poliisien määrän väheneminen on myrkyä kansalaisten arjen turvallisuudelle ja myös poliisin omalle työturvallisuudelle.

Poliiseja jää eläkkeelle arviolta noin 280 vuodessa. Hallitus on esityksessään puolittanut poliisikoulutuksen aloituspaikkamäärät kuluvan vuoden tasosta 160 aloituspaikkaan vuodelle 2016. Esitetty 160 aloituspaikan määrä ja siihen suhteutettu rahoitus ei tule riittämään edes eläkepoistuman kattamiseen. Poliisimäärä uhkaa näin laskea nykyisestä jopa miltei tuhannella poliisilla. Tällä poliisien määrällä nykyistä sisäisen turvallisuuden tasoa ei ole mahdollista ylläpitää. Poliisien määrä on Suomessa varsin matalalla tasolla jo nykyään, kun poliisien määrää vertailee eurooppalaisten vertailumaiden välillä.

Haasteet poliisien tehtäväkentässä eivät ole vähentyneet, pikemminkin päinvastoin. Poikkeustilanteet, kuten tämänhetkinen turvapaikanhakijoiden määrän huomattava lisääntyminen, lisäävät myös poliisin tehtäväkentän moninaisuutta entisestään.

SDP esittää poliisikoulutuksen aloituspaikkojen vähenemisen perumista, sillä poliisin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi poliisikoulutettavien määrän lasku on todellinen uhka. Poliisin on näytävä suomalaisen ihmisen arjessa. Heille on annettava riittävät resurssit tehtäviensä hoitoon tehtävien vaatimalla tarkkuudella ja asiantuntemuksella. Jotta poliisien määrä voitaisiin säilyttää edes nykyisellä tasolla, pitäisi vuosittain saada valmistumaan noin 300 uutta koulutettua poliisia. Poliisikoulutuksen aloituspaikkojen väheneminen on kestämaton kehityssuunta, kun samaan aikaan poliisien tehtävät lisääntyvät ja entisestään monimutkaistuvat.

21.27 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Tänään tässä salissa sisäministeriön pääluokan kohdalla on käyty keskustelua aika paljon maahanmuutosta, turvapaikanhaki-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

joista, ja tahdoin ihan varsinaisen puheenvuoron myötä tulla hieman sanomaan tästä asiasta.

Minun mielestäni täysin ymmärrettävästi ja täysin syystä esimerkiksi perussuomalaiset ovat esittäneet vahvan huolensa turvapaikanhakijoiden suuresta määrästä, mutta näin ollen voisi kuvitella, että perussuomalaiset tekisivät muun muassa kaikkensa ilmastonmuutoksen estämiseksi sekä kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämiseksi. Perussuomalaiset kyllä sanovat, että ihmisiä pitäisi auttaa heidän kotimaissaan, mutta valitettavasti — toivon, että ymmärrätte — tämä teidän politiikkanne edustaa sellaista linjaa, joka ajaa ihmiset pois heidän kotiseuduiltaan, kun ihmisten elämän edellytykset häviävät heidän kotiseuduiltaan. Jos nyt perussuomalaisten mielestä maahanmuuttotilanne on hallitsematon, voitte olla aivan varmoja siitä, että ilmastopakolaisuus muuttaa tilanteen niin, että nykytilanne on vain murto-osa tulevaisuuden kansainvaelluksista.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT arvioi, että onnistunut kotouttamispolitiikka kohentaa sekä maahanmuuttajien että suomalaisten hyvinvointia. Tässä yhteydessä pitää nimenomaan keskittyä siihen hyvään kotouttamiseen. Suhtauduin äärimmäisellä lämmöllä siihen, kun työministeri Jari Lindström kiitteli vihreiden vaihtoehtoa nopean kotouttamisen ohjelmasta. Hän otti sen vastaan avoimin mielin, ei puhunut siinä mitään punavihreästä hölmöläisyydestä, vaan otti sen vastaan ja sanoi, että hän perehtyy asiaan. Kiitoksia siitä. Ja pääpointtihan tässä ohjelmassa on nimenomaan se, että laittomia turvapaikanhakijoita ei maapallolla ole edes olemassa, kaikilla on oikeus hakea sitä turvapaikkaa. Joko se myönnetään tai sitä ei myönnetä. Mutta se hakemus, se prosessi, pitää saada mahdollisimman nopeasti käsiteltyä. Se on veronmaksajien, se on Suomen yhteiskunnan ja myös turvapaikanhakijan etu. Ja kun tämä ihminen on vastaanottokeskuksessa, hänen osaamisensa pitäisi pystyä aina arvioimaan. Mikään ei ole niin turhauttavaa kuin olla kuukausikaupalla jossain kaukana eikä tiedä perheestään oikeastaan mitään eikä pääse hyödyntämään sitä osaamistaan, mitä on. Meille tulee valtavasti työikäisiä, korkeasti koulutettujakin ihmisiä Suomeen, ja heidän työpanoksensa pitäisi saada mahdollisimman nopeasti käyttöön.

Viisi keskeistä askelta tähän hyvään kotouttamiseen, mikä palvelee sekä Suomen kansallista etua että myös turvapaikanhakijoiden, maahanmuuttajien hyvinvointia ja etua:

Aina ensimmäinen asia on koti. Jokainen tulija ansaitsee kodin, paikan, johon asettua ja alkaa rakentaa uutta elämää. Ilman sitä kotia ei ole mitään kotoutumista.

Toinen asia on kieli. Kotimaisten kielten oppiminen on avain arjen sujumiseen, työskentelyyn ja ihmissuhteiden luomiseen. Riittävä suomen tai ruotsin kielen taidon tarjoaminen kaikille maahanmuuttajille on sekä heidän etunsa että koko suomalaisen yhteiskunnan etu.

Kolmas asia on koulutus. Suomessa ei pärjää ilman koulutusta. Koulutus mahdollistaa työllistymisen, auttaa kotoutumisessa ja ehkäisee syrjäytymistä.

Neljäs asia on työ. On totta, kuten moni edustaja tässä salissa on sanonut, että maahanmuuttajien työllisyysaste on koko väestöä matalampi. Mutta mitä pidempään maassa oleilee, sitä korkeammaksi se nousee. Tähän viittasi muun muassa se VATTin tutkimus, missä on kymmenien vuosien analyysi taustalla. Ei tarvitse puhua mututuntumalta, ei tarvitse viitata kaverin poikaan, joka on Rajalla töissä. Voi myös hyödyntää tutkittua tietoa.

Ja viimeinen asia on yhteys paikallisiin ihmisiin. Yhteisö rakentaa aina sen kodin. Satunnaiset kohtaamiset, ystävyysuhteet ja yhdessä tekeminen tukevat Suomeen asettumisessa. Tässä muun muassa kolmas sektori, harrastukset, erilainen yhteinen toiminta tukevat niitä yhteyksiä, joiden kautta jokainen pystyy rakentamaan sen oman elämänpiirinsä. Jos me oikeasti tahdomme auttaa sekä Suomea taloudellisesti että myös tänne tulevia ih-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

misiä, sanomme heille tervetuloa ja teemme kaikkemme, että he kotoutuvat, jotta he voivat yhdessä auttaa tätä Suomi-laivaa sekä itseään.

21.32 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se ilmastonmuutos, jonka edustaja Aalto mainitsi — kyllä me suomalaiset täällä saamme ruoskia itseämme kuin sunnimuslimit, ja mitään ei tapahdu muuta kuin jälkiä tulee: oma teollisuus ja toimeentulo siitä kärsivät.

Sitten siitä kotouttamisesta ja tämmöisestä meillä on Malta esimerkki. Siellä laitetaan nämä yksinäiset miehet kontteihin ja perheet ainoastaan sijoitetaan sinne. Paljonko on tullut? 116 turvapaikanhakijaa. Siellä erottuvat ne, jotka todella tarvitsevat sitä turvapaikkaa, ja turismi kääntyy muualle. Totta kai ne sinne jäisivät varmasti, kun se on turvallinen maa Välimeren alueella. Eivät ne tänne Pohjolaan tulisi, jos täällä olisi samanlaiset keinot käytössä kuin siellä.

Mitä kotouttamiseen tulee, niin minä sanoisin, että kotiuttaminen se on paras lääke tuohon.

Ja maahanmuuttajien työllistämisestä: Katsokaa vähäsen tuolla noita thaimaalaisia. Kun ne tulevat tänne, ne ovat heti marjametsässä. Ei siellä somaleja, irakilaisia, syyrialaisia näe. Se jotakin kertoo (Puhemies koputtaa) siitä asenteesta.

21.34 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Vain yhteen asiaan puutun. Jos ihminen tulee tekemään suunnitellusti kuukauden, kahden kuukauden, kolmen kuukauden työkeikan, se on täysin eri asia kuin se, jos koti tuhoutuu ympäriltä ja lähtee sodan keskeltä jonkin päin hakemaan turvaa, jotta ei joutuisi mustan partion valinnan eteen: joko tulet mukaan Isisin riveihin tai kuolet kotiovellesi. Jos tarjotaan mahdollisuus hakea mantereitten läpi jostain turvallista paikkaa, minne myöhemmin voidaan tuoda perhekin mukaan, sitä ei voi verrata kuukauden, kahden kuukauden, kolmen kuukauden työkeikkaan, joka on sovitettu ja suunniteltu etukäteen. Tässä vaiheessa välttäisin kaikkien ihmisten leimaamista, välttäisin eri ihmisryhmien vertaamista toisiinsa. Ja jälleen kerran: meillä on valtavasti tutkittua tietoa, se on parempi kuin hutkittu tieto ja mututuntuma.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuorot edustaja Kurvinen ja sitten edustaja Hakkarainen, ja sitten menemme puhujalistaan.

21.35 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kyllä minusta edustaja Hakkarainen on nyt ihan oikeilla jäljillä. En tiedä, tuliko meille kaikille läpi se viesti, mutta olen kyllä itse asiassa aika lailla samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että juuri näitä hot spoteja pitäisi saada perustettua sinne Välimeren ympärille ja siellä sitten katsottaisiin, ketkä tulevat Eurooppaan, ja todellakin tarjotaan turvapaikka ennen kaikkea naisille ja lapsille, niin kuin edustaja Hakkarainen sanoikin.

Kyllä olisi varmasti syytä kohdentaa meidän kansallisia rahojamme ja erityisesti Euroopan unionin rahoja siihen, että tämä homma saataisiin toimimaan. On se tietysti outoa, että Kreikan valtio, joka on tämän ongelman kohdannut jo kauan sitten, ei ole saanut tätä järjestelykeskusta toimimaan, niin että tulevat nyt sitten Tornioon katsomaan tilannetta.

Työ myös kotouttaa, olen tästä samaa mieltä myös edustaja Hakkaraisen kanssa. Meillä Kauhavalla nämä turvapaikanhakijat tekevät falafelia ja siellä pesukoneella pyörittävät

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

pientä pesulaa, ja kyllä se pitää porukkaa rauhallisena, nostaa itsetuntoa. Työ on parasta kotoutumista niin turvapaikanhakijoille kuin muillekin maahanmuuttajille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro edustaja Hakkaraiselle.

21.36 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä tuohon edustaja Aallon sanomaan, että siellä Isis-miehet ja muut ovat pelottelemassa näitä miehiä: Ilta-Sanomissa oli uutinen tuossa, olikohan se viime viikolla, että naiset tarttuvat aseisiin Isistä vastaan, iso otsikko oikein. Miten nämä miehet tulevat tänne ja naiset laitetaan sinne rintamalle? Suomessa aikanaan silloin, kun oli sota, miehet menivät rintamalle, naiset olivat kotirintamalla, lapset lähtivät Ruotsiin turvaan. Nyt toimitaan täysin päinvastoin. Naiset menevät siellä Irakissa sotimaan, miehet tulevat tänne Pohjolaan, ja lapset käytetään eturintamassa tuolla, otetaan kilveksi, kun tullaan Eurooppaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Aalto, sitten ehdottomasti tämä debatti päättyy.

21.37 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kautta historian on toistunut sama kuvio. Kun omalta elämän alueelta häviävät elämisen edellytykset, vahvimmat lähtevät etsimään sitä uutta manteretta, jonne pääsevät asettumaan ja myöhemmin pyrkivät saamaan perheen luokseen. Tällä hetkellä olen lukenut todella monia tarinoita, jutellut vastaanottokeskuksissa ihmisten kanssa, olen myös harrastanut kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta aika paljon ja jutellut myös rauhanturvaajien kanssa, ja sama viesti toistuu. Nämä kuolemanpartiot monilla Isisin alueilla kiertävät ovelta ovelle, keräävät nimenomaan ne nuoret miehet, ja monet nuoret naiset jopa pyrkivät ja myös vanhemmatkin naiset pyrkivät saamaan nimenomaan tämän ikäiset nuoret miehet pois, jotta he eivät joudu näihin riveihin. On varmasti tilanne se, että monet saattavat tarttua viimeisenä keinona myös aseisiin sukupuoleen katsomatta.

21.38 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Budjetin todennäköisesti epävarmin osa liittyy nimenomaan maahanmuuttokriisistä ja turvapaikanhakijoiden lukumäärästä aiheutuvien kustannusten arviointiin. Näiden budjettilukujen lähtökohtana on maahanmuuton osalta pidetty 15 000:ta uutta turvapaikanhakijaa, mutta valitettavasti tähän arvioon liittyy lukuisia ja suuria epävarmuustekijöitä. Ainakin tämän vuoden turvapaikanhakijamäärään verrattuna tämä arvio on melko maltillinen. Kustannusarvioiden osalta kyse on useiden satojen miljoonien eurojen kokonaisuuksista ja samalla lisävelanottotarpeesta, mikäli turvapaikanhakijoita tulee maahamme selvästi arvioitua enemmän. Lisäksi kuluihin vaikuttavat muun muassa turvapaikkahakemuskäsittelyn nopeus sekä kielteisen päätöksen saaneiden palautusprosentti.

Tilanteen saamiseksi hallintaan hallitus on onneksi päättänyt ryhtyä toimiin muun muassa vetovoimatekijöiden karsimiseksi, käsittelyaikojen nopeuttamiseksi ja kielteisen päätöksen saaneiden hakijoiden tehokkaaksi palauttamiseksi. Nämä ovat esimerkkejä hallituksen viime viikolla julkistamasta 80 kohdan turvapaikkapoliittisesta ohjelmasta, josta kiitokset hallitukselle. Ja kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkkin on todettu, on perusteettomasti turvapaikkaa hakeneiden henkilöiden määrää kenties mahdollista hillitä lisää-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

mällä kohderyhmälle suunnattua tiedotusta maamme oloista ja turvapaikan saamisen edellytyksistä.

Arvoisa puhemies! Varsin keskeinen on myös ensi vuoden talousarvioesityksessä mainittu päivitetty terrorismin torjuntastrategia, jolla jatketaan väkivaltaisen ekstremismin torjuntaa. Myös väkivaltarikollisuutta torjutaan, yhtenä painopisteenä vakavat väkivaltarikokset. Nämä ovat erittäin tärkeitä toimia erityisesti juuri nyt, kun suomalaisten turvallisuudentunne on kärsinyt pahan kolauksen, aivan kuten edustaja Juvonen aiemmin totesi. Kieltämättä satsaukset (Puhemies koputtaa) voisivat olla suurempia.

21.40 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Nämä perustetut pakolaiskeskukset puhuttavat paljon. Ne eivät toimi sillä tavalla, joka on ollut tarkoituksenmukainen. Onneksi niitä nyt kartoitetaan uudestaan. Minä saan viestejä päivittäin tapauksista, joissa vastaanottokeskusten miesasukkaat ovat käyttäytyneet uhkaavasti kantaväestöä ja etenkin naisia ja lapsia kohtaan. On perään huutelua, vislailua ja jopa läöpintää. Jonkin verran myös pahoinpitelytapauksia on ollut. Seuraan läheltä myös erästä vastaanottokeskusta, ja sieltä saadun viestin mukaan poliisi ja jopa pelastuslaitos käyvät paikan päällä lähes päivittäin. Onpa poliisipartio joutunut käyttämään kaasua ja kuminuijaa oman turvallisuutensa turvaamiseksi. Näihin vastaanottokeskuksiin on saatava tiukemmat käyttäytymissäännöt ja tarvittaessa jopa kotiintuloajat turvapaikanhakijoille. On tehtävä selväksi, että sääntöjä tulee noudattaa ja rikkomisen voi pysäyttää turvapaikkaprosessin, ja sitä kautta saadaan asiat järjestyseen.

21.41 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossa nostin ikääntyneisiin kohdistuvat väkivaltateot esille ja kiitän kaikkia niitä edustajia, jotka kuuntelivat puheenvuoroni ja kommentoivat sitä.

Haluan nostaa tässä esille myös tämän toisen puolen asiaan liittyen eli nämä omaisuusrikokset. Poliisiammattikorkeakoulun tilastot vuodelta 2014 olivat aika karuja. Niiden mukaan varkaudet ja törkeiden varkauksien määrät olivat kasvaneet viimeisten viiden vuoden aikana viidenneksen, ja olisikin mielenkiintoista seurata myös tulevaisuudessa, mihinkä suuntaan nämä rikostilastot alkavat menemään.

Yli 65-vuotiailla on suuri uhka joutua omaisuusrikoksen uhriksi. Kyseessä yleensä on lompakko, käsilaukku tai rahan huijaaminen tai pankki- tai luottokorttivarkaudet, ja ei ainoastaan ikääntyneillä vaan myös vammaisilla. Meillä oli pari vuotta sitten Espoossa tilanne, jossa pankkikortilla varastettiin vammaisen henkilön tilit tyhjäksi, ja vaikka oli valvontakameran kuvaa olemassa, poliisi ei pystynyt saamaan tätä henkilöä koskaan kiinni ja nämä ihmiset sitten menettivät rahansa.

Ikääntyneiden ja vammaisten oikeusturvassa on ongelmia: Rikosilmoitusten tekeminen ja tutkintaprosessin aloittaminen on haasteellista ja todistajalausuntojen antaminen — no, siihen tietysti vastataan. Tein asiasta kirjallisen kysymyksen edellisellä kaudella, ja internetin välityksellä nämä hoituvat, mutta täällä on tänäänkin puhuttu siitä, että eivät kaikki ikäihmiset ole siellä netissä eikä pidäkään olla. Ei meidän yhteiskuntamme saa mennä siihen, että olemme kaikki nettiriippuvaisia.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on aihioita liittyen turvalliseen elämään myös ikäkäänä, ja siitä tulee antaa myös hallitukselle kiitosta mutta jatkossa edelleenkin kohdistaa tähän katsetta. Ainakin itse täällä eduskunnassa työtä tehdessäni tulen pitämään tätä yhte-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

nä ykkösteemana. Ikääntyneiden hyvä, turvallinen ikäelämä ja se, että he saavat elää turvallisesti, on erittäin tärkeää, ja me olemme velkaa sen myös meidän ikäihmisille.

21.43 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva sisäministeriön pääluokka on äärimmäisen tärkeä pääluokka tänä päivänä. Varmaan kaikki olemme samaa mieltä, että tämän tärkeämpää asiaa kuin sisäinen turvallisuus tällä hetkellä tässä maassa ja tässä salissa ei ole. Ensinnäkin muistan, kun Pohjois-Karjalan Rajavartioston entinen komentaja eversti Martti Kukkonen virassa ollessaan aina aloittaessaan puheenvuoroja kotimaakunnassani Pohjois-Karjalassa aloitti puheen usein sanomalla, että rajalla on rauhallista. Monesti jäin miettimään noita sanoja, mitä ne tarkoittavat, mutta se selvisi aika nopeasti eversti Kukkonen puheesta, että "rajalla rauhallista" tarkoittaa sitä, että meillä on turvallista elää Pohjois-Karjalassa, ja sitä samaa, totta kai, koko Rajavartioston valvomalla alueella Suomen rajoilla. Siksi Rajavartiosto saa pientä määrärahalisäystä, että pystyy hoitamaan tehtävät Suomen ulkorajoilla niin turvallisesti, että tässä maassa on rajoilla todella rauhallista. Se, että poliisi, Tulli ja Raja tekevät yhteistyötä tässä maassa, on äärimmäisen tärkeä asia, ja vaikkakin pienet määrärahalisäykset tulevat, ne tulevat erittäin suureen tarpeeseen, ja tässä maassa pitää valmistautua myös siihen, että tarvittaessa voimme tarvittavilla lisäbudjeteilla osoittaa lisämäärärahoja sen tilanteen mukaan, mikä rajoilla on. Pitää muistaa, että itsenäisen valtion yksi tärkeä tunnusmerkki on, että se pystyy valvomaan rajansa niin maalla, merellä kuin ilmassa. Tämä Rajavartiolaitoksen osuus kuuluu tähän maa- ja merirajojen valvontaan. Siksi on tärkeää, että rajoilla on rauhallista ja saadaan sen verran määrärahoja lisää, että on riittävä miehistö ja ennen kaikkea riittävän hyvä kalusto. Toki määrärahalisäykset, mitkä on esitetty tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä, ovat vähäisiä mutta kuitenkin tulevat erittäin suureen tarpeeseen, ja kuten sanoin, niin mahdollisuuden lisäbudjetteihin pitää olla aina olemassa.

Toisena asiana, arvoisa puhemies, on tämä poliisitoimeen tuleva pieni lisämääräraha, 300 000 euroa, ja kuten valtiovarainvaliokunta toteaa omassa mietinnössään, viranomaisilla pitää olla riittävät määrärahat ja mahdollisuudet hoitaa niille annetut tehtävät riittävän hyvin. Kuten tiedämme, poliisin tehtävät tänä päivänä ovat erittäin moninaiset, ja tässäkin keskustelussa monesti on viitattu turvapaikanhakijoiden aiheuttamiin häiriöihin. Kyllä me suomalaisetkin osaamme häiriöitä tehdä, ei sen puoleen. Olkoonpa niin tai näin, poliisin on pystyttävä tarjoamaan turvallisuuspalveluja kaikkialla tässä maassa tasapuolisesti. Kotikunnassani Iloimantsissa, kuten myös Pohjois-Karjalan toisessa kaupungissa Outokummussa, poliisiasemaa ollaan lakkauttamassa. Näistä toivoisin, että sisäministeriö keskuudessaan harkitsee, koska kysymys on puhtaasti paikallisesta turvallisuudesta. Jos poliisiasema häviää, se on itsestäänselvyys, että poliisin palvelujen saatavuus heikkenee, ja se vaikuttaa ihmisten turvallisuudentunteeseen, ja se on väärin. Tässä maassa pitää poliisitoimen toimia kaikkialla hyvin. Toivon, että tämä asia ymmärretään myös tämän eduskunnan aikana tulevia budjetteja tehtäessä. Kun sisäisen turvallisuuden selontekoa lähiaikoina tullaan tässä talossa tekemään, niin näihin asioihin pitää kiinnittää erityistä huomiota, että pystymme turvallisuuden takaamaan kaikkialla tässä maassa hyvällä tasolla. Tässä asiassa ei mielestäni saa tinkiä yhtään.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten tiedusteluun, meillähän on Puolustusvoimien puolella ja myös Rajavartioston puolella tarvetta hoitaa tiedustelu niin, että pystymme varautumaan ulkopuolelta tuleviin uhkiin jo hyvissä ajoin etukäteen. Tietoverkkojen kautta tulevat hyökkäykset tulevaisuudessa: Kuten edustaja Jyrki Kasvi tässä samaisessa salissa

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

tänä päivänä totesi jossakin puheenvuorossaan, se uhka, mikä sieltä tulee, voi olla jopa suurempi uhka kuin mikä fyysinen uhka rajoihimme kohdistuu. Tämän takia on tärkeää, että myös nämä lait, jotka koskevat tiedustelua tietoverkoissa, pitää tässä talossa panna kuntoon, niin että meidän Rajavartiolaitoksen virkamiehillä, Tullin virkamiehillä, poliisivirkamiehillä ja Puolustusvoimilla on riittävät valmiudet hoitaa tehtäviään ja harjoittaa tiedustelua etukäteen. Suojelupoliisi aloittaa tulevana vuonna omana virastonaan ja saa 500 000 euroa huomenlahjaa tehtävänsä hoitamiseen, ja suojelupoliisinkin tehtävien kannalta tähän verkossa tapahtuvaan tiedusteluun liittyvät lainsäädännöt pitää laittaa kuntoon. Ilman toimivaa verkkotiedustelua nykymaailmassa ei pärjää. Pitää muistaa, että suurvallat ja kaikki Euroopan maat sijoittavat näihin asioihin suuria määrärahoja ja saavat näin ollen etukäteen tietoa tulevista uhkista. Jos tämä verkkotiedustelu ei toimi, niin sitten muukin tiedustelu, rajojen turvaaminen ja yleensä järjestyksenpito maassa on vähän heikommalla tasolla. Toivon, että näissä asioissa eduskunta on tulevissa lainsäädäntöhankkeissa yksimielinen.

21.48 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti. Myönteisenä on todettava, että sisäministeriön hallinnonalalla kiinnitetään tähän harmaaseen talousrikostoimintaan huomiota ja siihen määrärahoja tulee. On tärkeätä, että tätä harmaan talouden vastaista toimintaa edelleen jatketaan ja muistetaan, että viime eduskuntakaudella työ- ja tasa-arvovaliokunta teki erilaisia toimenpiteitä harmaan talouden torjumiseksi. Kaikki tämä on hyväksi. Että pitäisi olla tämmöistä poikkihallinnollista toimintaa, ja viranomaistyön eri hallinnonalojen kesken tulee olla saumatonta.

Samoin terrorismin vastaiseen työhön suojelupoliisi saa tämän 0,5 miljoonaa euroa, ja on erittäin tärkeätä, että nämä terrorismiuhat pystyttäisiin huomioimaan aikaisemmin — että tämä niin sanottu ennalta ehkäisevä työ on tietysti parempaa, mutta siihen on vaikeata puuttua.

Sitten kolmantena haluaisin puuttua vastaanottokeskuksiin. Varsinkin yksityiset yritykset ovat liian nopealla aikataululla perustaneet näitä vastaanottokeskuksia. Tiedän, että omassa kunnassani on 5 prosenttia turvapaikanhakijoita, ja siellä ei ole ollut kuukauteen tulkkia, ei henkilömitoitusta, siellä ei ole mitään koulutettua henkilökuntaa ollut. Pitäisi olla psykologeja, koska turvapaikanhakijoita meidänkin kunnassa on, että ainakin niille, jotka pakenevat todellista uhkaa sinne, saataisiin tämä turvapaikka. Että siellä on monenmoisia tulijoita, meillä on Afganistanista, Irakista ja sitten Somaliasta. Näiden kesken tulee tappeluja, koska sen tietää, että kun on monesta maasta, (Puhemies koputtaa) niin tämä yhteiselo ei ole niin kiistatonta. — Tulen jatkamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän edustajaa siirtymään puhujapöytäntöön. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

No niin, arvoisa puhemies, jos täältä tämä puhe kuuluisi paremmin. — Sanoin tosiaan, että meidän omassa kunnassa on tämä yksityisen järjestämä vastaanottokeskus. Täytyy sanoa, että homma ei ole hoitunut niin kuin oli tarkoitettu. Tuntuu, että rahat kyllä kelpaavat, mutta sitten ei ole henkilömitoitusta. Siellä oli niin sanotusta kortistosta otettu työntekijöitä, jotka eivät tienneet tuon taivaallista mitään. Ja tulkki on erittäin tärkeä, kun tulee toisesta maasta eikä osaa yhtään suomen kieltä, ja se on tietysti itse kullekin karmeaa paikka. Ja erilaisia ohjaajia tarvitaan.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Myös, mikä on puuttunut: tällaisissa vastaanottokeskuksissa, jollainen meilläkin on — toistasataa ihmistä ja yli 40 lasta — kyllä pitäisi olla ympärivuorokautinen valvonta. Kyllä siellä sitten kävivät Tampereeltakin, tuommoinen 100 kilometriä, poliisipartiot näissä vastaanottokeskuksissa. Sinne ei mennä yhdellä poliisipartiolla, vaan menee aikaa, että tulee kaksi kolme poliisipartiota, ja tämä on kyllä kustannuskysymys.

Senpä takia, kun täällä on puhuttu kotouttamisesta, on paljon tärkeämpää, että saadaan nämä palautuspäätökset nopeasti toimeen. Se on näille turvapaikanhakijoille hyvä ja sitten viranomaisille hyvä. Ne, jotka tänne Suomeen jäävät, ovat sitten eri asia, heitä kotiutetaan. Meillä esimerkiksi on 19 lasta, jotka opiskelevat meidän yhtenäiskoulussamme, ja sitten myös on paljon tätä vapaaehtoistoimintaa niille, jotka harrastavat, käsityötoimintaa naisille, on salivuoroja ja tällaista. Että meidän kuntamme ottaa vastaan, mutta kiitosta ei kyllä näille vastaanottokeskuksille tosiaan anneta.

Kaiken kaikkiaan kyllä tämä meidän kukkaroa litistää entisestään, ja sitä ei tiedetä, ovatko ensi vuodeksi nämä määrärahat 500 miljoonaa vai enempi. Sitten ei ole ihme, että Suomen kansalaiset antavat päättäjille moitetta, että omasta kansasta ei välitetä, vaan ensisijaisena on se, että turvapaikanhakijoiden asiat menevät hyvin. Mutta tässä pitää ottaa rauhallisesti. Niin kuin sanoin, meistä ei kukaan tiedä, (Puhemies koputtaa) mistä nämä turvapaikanhakijat ovat lähteneet, minkälaisista olosuhteista. On varmaan niitä, jotka ovat lähteneet niin sanottuja parempia maita katsomaan, mutta on tosiaan hädässä olevia ihmisiä. Että tätä keskustelua kyllä kannattaa ihan kiihkottomasti jatkaa.

21.54 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu lisää niin ikään Rajavartiolaitoksen tehtäviä. Haasteita tuo myös 1 300 kilometrin pituinen EU:n ulkoraja Venäjän kanssa sekä yleinen tilanne Venäjällä ja Itämeren alueella. Valiokunta korostikin, että Suomen on tärkeää säilyttää uskottava ja itsenäinen valvonta sekä ulko- että sisärajoilla. On huomioitava, että partiointia on kahden edellisen vaalikauden aikana vähennetty itärajalla jo lähes kolmannes. Tällä hetkellä Rajavartiolaitoksen henkilöstö on mitoitettu vain välttämättömän perusvalvonnan mukaisesti. Rajavartiolaitos on kuitenkin tehostanut ulkomaalaisvalvontaa sisärajoilla yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Kiitos henkilökunnalle venymisestä.

Arvoisa puhemies! Valiokunta piti hyvänä, että Rajavartiolaitoksen määrärahaa ehdotetaan nostettavaksi toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi. Tähän on helpo yhtyä.

21.55 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Poliisin toimintamenoiksi esitetään noin 730 miljoonaa euroa. Tässä kokonaisuudessa on otettu huomioon lisäyksenä muun muassa 18 miljoonaa euroa sisäisen turvallisuuden lisämäärärahana. Pidän erittäin tarpeellisenä sisäiseen turvallisuuteen ehdotettuja määrärahalisäyksiä. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu vaikuttaa tarpeisiin, eikä heidän maahan tulevaa määräänsä ensi vuodellekaan pystytä täysin tietämään.

Tärkeänä seikkana on pidettävä kokonaiskustannuksien minimoimiseksi nopeaa turvapaikkaprosessia ja myös Suomen houkuttelevuuden vähentämistä. Samalla on huomioitava ja resursoitava oikein myös poliisin muut tehtävät. Toivottavasti 300 000 eurosta, joka kohdennetaan paikallispoliisitoimintaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta aiheutuneiden tehtävien hoitoon, tulee myös itäiseen Suomeen, missä on jo nyt neljä vastaanotto-keskusta.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Pidän erittäin tärkeänä, että hallitus päättää jatkaa poliisin harmaan talouden torjunnan erillisrahoitusta 6,4 miljoonan euron määrärahalla vuonna 2016. Tämä rahoitus tuo tullessaan moninkertaisesti siihen sijoitetun rahan takaisin. Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan panostaminen on valtiontalouden kannalta erittäin kannattavaa. Pitää muistaa myös se, että harmaa talous kulkee myös kumipyörillä, joten riittävä rahoitus ja resursointi liikennevalvontaan on turvattava.

Suojelupoliisi siirtyy omaksi virastokseen vuoden 2016 alussa, mutta määrärahalisäyksestä huolimatta suojelupoliisin resurssit ovat melko niukat. Terrorismin torjunnan toimintaympäristö vaatii selvästi aiempaa enemmän työtä ja työvoimaa. Pidänkin tärkeänä, että suojelupoliisille lisätään edes tämä 500 000 euroa lisärahoituksena edellisen lisäksi.

Rajavartiolaitoksen toimintaan on vaikuttanut ehkä eniten turvapaikanhakijoiden määrän kasvu tänä vuonna sekä tilanne Venäjällä ja Itämeren alueella. Näiden johdosta määrärahaa on ehdotettu nostettavaksi, mikä on oikea suunta. Suomen tulee säilyttää uskottava ja itsenäinen valvonta sekä ulko- että sisärajoilla. Rajoilla ei todellakaan ole rauhallista.

Tullin toimintamäärärahoihin tulee 5,8 miljoonaa euroa kehyskauden alussa vuonna 2016. Tälle vuodelle Tulli on saamassa lisätalousarviossa lisää 586 000 euroa Tornion operaation kulujen kattamiseen, mikä on todella hyvä asia. Ensi vuoden talousarvioesityksessä Tullille on tulossa kyseessä olevaan tarkoitukseen 500 000 euroa, millä voidaan pyörittää toimintaa muutama kuukausi. Järjestelykeskushan on viimeisimmän päätöksen mukaan toiminnassa vain 18.3.2016 saakka. Budjetissa mainittu ekstra on varattu uuden tullijärjestelmän kehittämishankkeen vuoden 2015 kuluiksi (54 miljoonan euron hanke vuosina 2015—2020, joista noin 5,5 miljoonaa vuonna 2016). Tullissa joudutaan kuitenkin vähentämään henkilöstöä noin 40—50 henkilötyövuotta eli käytännössä kaikki poistuma.

Hätäkeskuslaitos sai vuoden 2014 lopussa valmiiksi mittavan rakennuudistuksen, missä valtakunnallinen hätäkeskustoiminta organisoitiin 6 hätäkeskukseen aiemman 15:n sijasta. Viimeisenä vaiheena oleva Erica-järjestelmän käyttöönotto on ikävä kyllä viivästynyt, ja sen kustannukset ovat nousseet.

Pidän tarpeellisenä kiinnittää vakavaa huomiota myös valtion tietojärjestelmähanke- ja menoihin. On erittäin tärkeää, että valtion hankeosaaminen varmistetaan kaikilla tasoilla. Vuodelle 2016 on varattu noin 30 miljoonaa ja vuosille 2017—19 vuosittain noin 60 miljoonaa euroa hallinnonalojen keskeisiä tietojärjestelmiä ja tietohallintohankkeita varten. Luulisikin, että tällä rahamäärällä saataisiin myös viranomaisten yhteinen Vitja-hanke valmiiksi.

Arvoisa puhemies! Pidän sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvia panostuksia ensiarvoisen tärkeinä. Tiukasta taloustilanteesta huolimatta sisäisestä tai ulkoisesta turvallisuudesta ei voi tinkiä.

22.00 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Viime päivinä on uutisoitu itärajan yli kiihtyvistä turvapaikanhakijoitten virrasta. Nyt sieltä on tullut jo noin 400 henkilöä. Hallitsematon turvapaikkaliikenne on pysäytettävä vahvoilla toimenpiteillä. Norjan viimeaikaisista ratkaisuista meidän on voitava nyt ennakkoluulottomasti ottaa mallia. Norjaanhan tuli jo, oliko se, noin 5 000 turvapaikanhakijaa polkupyörillä, ja tämä tilanne saatiin pysäytettyä, kun oli pakko pysäyttää.

Turvallisten maiden läpi tuleva turvapaikanhakijavirta on voitava estää tarvittaessa jopa pikakäännytyksillä. Toimenpiteisiin on alettava heti, ettei tilanne pääse yhtä pahaksi kuin Ruotsin rajalla. Jos Venäjän raja pettää, niin tulijamäärät voivat olla todella suuret, paljon

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

suuremmat kuin Ruotsin rajan kautta tulleet. Venäjän viranomaisten kanssa on käytävä tiukat keskustelut tästäkin asiasta. Tilanne herättää ihmetystä, koska esimerkiksi Sallan rajan kohdalta raja on todella tarkasti valvottua.

Rajan ylitys normaalioloissakin vaatii hyvin tarkat paperit, ja rajan ylittäminen ei ole tosiaankaan helppoa. Kantalahdesta on noin 150 kilometriä matkaa, Alakurtista 75 kilometriä ja välillä täysin asumaton, ja siellä on monet vartiointipaikat välillä. Kaikki asutus Venäjän puolella on todella kaukana rajasta, ja nyt rajalle sitten yhtäkkiä ilmestyy polkupyörillä turvapaikanhakijoita. Venäjän rajan ylityksiä näyttää tulevan vain kahden pohjoisen ylityspaikan kautta eli Raja-Joosepin ja Sallan kautta. Aluksi oli vain Raja-Joosepissa, nyt on ollut Sallassakin, siinä meitä lähellä.

Tässä on menossa testi, johon meillä tulee olla valmiudet vastata tiukasti. Meillä pitää olla selvä viesti, että tätä kautta ei kannata lähteä tulemaan Suomen puolelle. Jo nyt on onneksi saatu aikaiseksi kielteisiä turvapaikanhakupäätöksiä Venäjän puolelle, mutta viesti pitää olla jo siinä vaiheessa, kun he ovat tulossa Suomen puolelle.

Norja on alkanut kääntää turvallisista maista tulleita turvapaikanhakijoita takaisin. Kukaan ei silti voine vakavissaan väittää, että Norja toimisi kansainvälisten velvoitteiden vastaisesti. Rajanaapureitten tulisi tehdä yhteistyötä ja pyrkiä yhtenäiseen linjaan.

Tämä Venäjän rajan ylitse tuleva tilanne on keskusteluttanut paljon kotiseudullani Itä-Lapissa ja jopa täällä kuudennessa kerroksessa. Kiihtokset vain ystäville, jotka ovat tästä asiasta ottaneet kantaa ja keskustelleet kanssani. Kotoani on matkaa Sallan rajalle vain 32 kilometriä, rajanylityspaikalle, ja meillä tähän aikaan ei tosiaankaan ajeta enää polkupyörillä. Meillä on 40 senttiä lunta, tällä hetkellä kolmattakymmentä astetta pakkasta, ja nytten tullaan sinne rajalle polkupyörillä. Onko tässä oikeasti enää mitään järkeä? Kyllä meidän on pystyttävä puuttumaan tähän tilanteeseen. Tämä saattaa olla oikeasti turvapaikanhakijoille jo turvallisuustekijäkin.

Ainoa kestävä ratkaisu on rauhan palauttaminen kriisialueille, ja pakolaisia on autettava niin lähellä kotiseutuaan kuin mahdollista. Pakolaispolitiikasta päätettäessä tulee nämä lähtökohdat aina huomioida. Ihmisten huoli kantokyvyn riittävydestä ja levottomuuksien lisääntymisestä ei ole perusteeton, ja se on otettava vakavasti. On selvää, että rasismi on aina ja ehdoitta tuomittava suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta kaikkea maahanmuutto- ja turvapaikkakritiikkiä ei saa leimata rasismiksi.

22.05 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! On aivan totta, että tämä turvapaikanhakijatilanne on päässyt yllättämään koko Euroopan tilanteessa, jossa taloudellinen tilanne on muutoinkin jo haastava. Mutta nyt tämä tilanne täytyy hoitaa, ja tähän uuteen tilanteeseen tämä täydentävä esitys nyt vastaa.

Kun tätä tilannetta nyt hoidetaan, niin on tärkeää säilyttää se järkevä linja, jota ministeri Petteri Orpon johdolla on tehty, eli pragmaattisesti otetaan tämä akuutti tilanne haltuun, mutta samalla säilytetään inhimillinen näkökulma tähän kokonaisuuteen. Meillä on velvollisuus auttaa hädänalaisia, ja heille tulee saada nopeasti turvapaikka, jotka sitä tarvitsevat, mutta toinen puoli on toki se, että prosessin tulee olla nopea ja tehokas myös niiden tunnistamisessa ja osalta, jotka turvapaikkaa eivät saa ja jotka sitten mahdollisimman nopeasti palautetaan.

Suojelupoliisilla on tärkeä tehtävä myös ääriliikkeiden tunnistamisessa, mikä on havaittu, siihen puuttumisessa sekä jopa terrorismin ennaltaehkäisyssä. Tältä osin määrärahan lisäys on perusteltu ja tarpeellinen.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Tässä turvapaikanhakijatilanteesta keskeistä on kuitenkin nyt se, miten katsotaan eteenpäin, miten saadaan kotoutettua se joukko, joka turvapaikan saa ja tänne jää, ja tässä avain on työllistyminen. Siksi työmarkkinoiden joustoja kaivataan nopeasti. Tämä vaikuttaa kaikkein keskeisimmin siihen, millä tavalla turvapaikanhakijatilanteen kustannukset lopulta määräytyvät.

22.06 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään puhuttu paljon sisäisestä turvallisuudesta. Oikeammin pitäisi puhua sisäisestä turvattomuudesta. Kuten monet muut täällä, myös minä saan päivittäin postia kansalaisilta, jotka kertovat pelkäävänsä omasta tai perheensä tai läheistensä puolesta.

Arvoisa puhemies! Erityinen huoli on myös kuntapäätäjän näkökulmasta se, ettei kuntapäätäjiltä kysytä mielipidettä vastaanottokeskuksen perustamisesta paikkakunnalle. Näin sen ei pidä olla. Ei voi olla oikein, että laskut kotouttamisesta ja kotouttamisen jälkeen lankeavat lopulta kuntalaisten maksettaviksi. Esimerkki eräästä tavallisesta kansalaisesta, joka maksaa veronsa kuntaan, esimerkki tällaisesta Heinolasta: Entiseen reumasairaalaan on sijoitettu parisataa turvapaikanhakijaa. Viesti sieltä kuntalaisilta on, että erityisesti sekä lapset että vanhukset pelkäävät. Pelkoa aiheuttavat isoina ryhminä liikkuvat turvapaikanhakijamiehet. Näistä joukoista on kuulunut huutelua, seuraamista, koskettelua, jopa kuvaamista ja käsiksikäymistä. Pienen alakoululaisen koulumatka kulkee tällaisen vokin ohi metsäistä tietä noin kolmen kilometrin matkan ajan. Kouluksyytiä ei kunta järjestä, ja kouluun ei uskalla enää mennä kävellen. Mikä neuvoksi? Onko paikkakunnalta muutto ainoa vaihtoehto? Onko niin, että atomivoimaloiden turvavyöhykkeiden alueille tai muihin kansallisesti tärkeille alueille vastaanottopaikkoja ei voi perustaa? Onko niin, että vain tällaisissa paikoissa asuvat kokevat jatkossa olonsa turvallisiksi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Hakkarainen. (Krista Kiuru: Vastauspuheenvuoro!) — Täällä on enää muutama puheenvuoro jäljellä. Edustaja Kiurulla on aivan kohta, ja edustaja Hakkaraisella on nyt puheenvuoro.

22.08 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Kysyin ryhmäkansliasta, paljonko valtiovarainministeriön hallinnonalan budjetissa on maahanmuuttoon: summa olikin 128 miljoonaa. Olen koko päivän kuunnellut puheita, ja muutamia huomioita.

Nyt on alettu naukumaan, että tilanne lähti käsistä. Kymmeniä kertoja salissa on sanottu, että tämä tuli yllättäen. Miksi? Tästähän Perussuomalaiset on varoittanut jo vuosia, ja Halla-aho on kirjoittanut Scriptaansa vuodesta 2003 lähtien tästä kyseisestä asiasta. Me olemme siitä varoittaneet, meidät leimattiin ainoastaan rasisteiksi ja niin edelleen. Mikä on tilanne? Olisi silloin pitänyt kuunnella, mitä tulee tapahtumaan. Nyt on housuissa sitten. Jo kauan on ollut tiedossa, että kansainvaellus varsinkin Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta on meneillään. Se on ollut jo kauan aikaa. Esimerkiksi Turkissa on miljoonia siirtolaisia odottamassa sitä hetkeä, kun EU on tarpeeksi hajanainen ja voimaton ja padot aukeavat. Tänä kesänä ne aukesivat, ja tämä on vasta ensimmäinen aalto. Kun kesä tulee, Välimeri lämpiää, niin sieltä tulee toinen aalto. Jos tälle ei saada mitään, niin kyllä rahaa uppoaa. Keväällä tuli jo paateilla yli Välimeren Italian Lampedusaan iso määrä porukkaa, ja EU ei reagoinut millään tavalla. Ja tämä on vasta alkusoittoa sille, mitä tulevaisuudessa on.

Salissa on tänään kymmeniä kertoja toisteltu myös sitä, että Suomessa on nyt poikkeuksellinen tilanne, ikään kuin tämä poikkeuksellisuus menisi jotenkin itsekseen ohi. Ei mene,

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

vaan ilman nopeita kiristystoimia poikkeuksellisesta tulee pysyvä asiantila ja kierre syvenee vuosi vuodelta, kuten Ruotsissa.

22.11 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tänään paljon tästä kotouttamisesta, ja se liittyy tähän sisäministeriön alueeseen. Eduskunta edellytti vuonna 2010, että hallitus antaa vaalikausittain selonteon ulkomaalais-, maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikasta ja niiden toimivuudesta, ja vaalikauden 2011—2015 lopun työkiireiden vuoksi eduskunta ei ehtinyt käsitellä sitä selontekoa, jonka edellinen hallitus sitten laati. Siinä oli kotouttamisen ohjelmasta kysymys. Siinä oli monia raportteja, se sisälsi selontekoa varten kootun aineiston, siinä oli paljon asiaa, ja oli tosi harmillista, että meillä oli tuo edellinen kausi niin kiireinen ja se päättyi siihen, että eduskunta ei ehtinyt tätä kotouttamisraporttia käsitellä täällä eduskunnassa ja keskustella siitä. Mutta tulevaisuudessa uskon, että me voimme palata vielä tähänkin raporttiin ja toki sitten laadimme niitä uusia.

Mutta se oli tosi hyvä. Siinä oli mukana muun muassa silloinen ministeri Päivi Räsänen ja Lauri Ihalainen, ja se oli TEMin ja sisäministeriön kanssa yhteistyössä tehty. Siinä nostettiin esille juuri niitäkin asioita, mistä täällä on tänään puhuttu, ja niitä, joita myös esimerkiksi itse olen työni kautta joutunut kohtaamaan, elikkä ikäihmisiä: muun muassa sitä ikääntyneiden maahanmuuttajajohdosten tulevaa vanhuutta täällä Suomessa ja sitä, mihinkä meidän pitäisi varautua ja mihinkä me olemme varautuneet. Mitä me olemme tehneet? Emme juurikaan mitään. Elikkä meillä on paljon semmoisia kysymyksiä auki.

Ei tämä tilanne maailmanlaajuisesti ehkä kuitenkaan niin yllättävä ole, kun Euroopassa on sotaa. Kyllä olisi voinut kaukaa olla viisas ja hieman myös ajatella, mitä tuleman pitää. Tein itse kirjallisen kysymyksen edellisellä kaudella liittyen juuri näihin Maahanmuuttoviraston resursseihin ja siihen, miten kovilla siellä ollaan. Varmaan tällä hetkellä todella kovilla. Mutta voimaa tarvitaan näiden vaikeiden asioiden läpi saattamiseen.

22.13 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Piti oikein tänne pönttöön tulla, kun ajattelin, että ei ehkä tuossa 2 minuutissa ehdi koko asiaa, mikä mielessä on, käydä läpi. Nimittäin tuossa vastauspuheenvuoroa pyysin juuri siitä syystä, että jotenkin tuli sellainen käsitys minulle edustajan puheesta, että tämä satakuntalainen arki tuolla ydinvoimalan vieressä olisi niin auvoista, että meillä ei minkäänlaisia turvallisuusriskejä ole, kun sinne ei pakolaisia tarvitse ottaa. Jotenkin ajattelin, että se vastaa hyvin vähän sitä näkökulmaa ja kuvaa, jonka satakuntalaiset ovat ainakin minulle välittäneet. Kyllä tämä aika ja tähän aikaan liittyvät turvallisuusuhat ovat pitkälti myöskin sellaisia, jotka liittyvät tämän nykyhallituksen toimintaan, sillä turvallisuus ei kyllä ole vain tällaista ulkoista turvallisuutta, josta pitää huolehtia, vaan myöskin ihmisten kokemaa turvallisuudentunnetta siitä, ovatko he perusturvan varassa ja onko heillä turva elämänsä hädän hetkellä.

Mutta koska tänään me puhumme erityisesti sisäministeriön hallinnonalan asioista, niin siltä osin keskityn nyt tämän ulkoisen turvallisuuden parissa käytyyn keskusteluun. Äskeinen puhuja, jolle välikommentteja halusin tässä huudahtaa, ei enää ole paikalla, mutta se on sanottava, että edustaja Juvonen kuitenkin minusta hyvin äsken puhui siitä, minkälaiset turvallisuusuhat tässä yhteiskunnassa ovat niitä olennaisia. Kyllä minä kiinnittäisin huomiota erityisesti ihmisten kokemaan turvallisuudentunteeseen, jolle me kansanedustajat myös voimme paljon. Tämä aika, jossa turvallisuudesta keskustellaan, on jostakin syystä varsin värittynyttä, ja myöskin ne turvallisuusuhat, joista me täällä mielellämme paasaamme, ovat monella tavalla hiukan filteerattuja puhujasta riippuen.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on syytä kiinnittää huomiota, kun sisäministeriöstä puhumme, poliisin resursseihin. En varmasti ole ensimmäinen ihminen, joka kuvittelisi olevansa täällä kovasti puhumassa poliisiasioista, mutta kyllä nyt on aika sellainen, että on pakko kysyä teiltä, onko se eettisesti oikeanlaista toimintaa, että me tietoisesti katsomme, että poliisitoimen toimintamenoja ei voi nostaa erityisesti niillä alueilla, joilla me koemme, että poliisia tarvittaisiin kansallisen eettisen omantunnon vahvistamiseksi. Tällöin minä puhun siitä, että kun viime hallituskaudella harmaan talouden torjuntaan satsattiin erittäin paljon, se oli yksi viime hallituskauden kärkihankkeista, niin nyt me olemme koko tämän hallituskauden käyneet läpi tällä perusporvaripohjalla sitä, ettei millään haluta satsata siihen, että poliisilla olisi riittäviä toimintamäärärahoja. Ja minun järkeeni ei käy kerta kaikkiaan se, että vuosittaiset 20 miljoonan lisäkustannukset maksoivat moninkertaisesti takaisin ja nyt me jatkuvasti joudumme peräämään sitä, että poliisilla olisi riittävät määrärahat siihen, että harmaata taloutta ei vain torjuta vaan käytännössä pystytään myöskin puuttumaan siihen, että nämä isot konnat jäävät kiinni.

Ja nyt minusta on tärkeää, että poliisille yli 4 miljoonaa pitäisi laittaa rahaa, jotta me pysyisimme pitämään huolta siitä, että me vahvistamme tätä kansallista omaatuntoa myös tältä osin. Ei voi ajatella, että kaikki pienituloiset, köyhät, työttömät, kaikki sairaat ja kaikki muuten vaivaiset haetaan kyllä taloutta tasapainottamaan, mutta niitä, jotka laittavat sukanvarteen perusteetta, ei tilille saada. Ja sen takia minusta kansallisen moraalin kannalta on erittäin tärkeitä, että nämä poliisin määrärahat olisivat riittävät, ja nyt niin ei käy. Minusta me kaikki joudumme tuntemaan tästä vastuuta ja myöskin häpeää.

Myös siltä osin, poliisin määrärahoista kun puhutaan, olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että on järjetöntä, että poliiseja ei kouluteta tarpeeksi, jotta poliiseja, poliisimiehiä ja -naisia, tulevaisuudessa olisi riittävästi. Nyt me tiedämme jo, että edes eläkepoistuma ei tule hoitumaan tällä nykyisellä koulutettavien määrällä.

Arvoisa puhemies! Maahanmuutosta sanoisin pari sanaa, mutta 5 minuuttia tulee täyteen ja nuijanvarsi näyttää kohta kopisevan, joten totean maahanmuutosta vain sen, että on ikävää, että ei varata riittäviä resursseja kotouttamiseen, ja nämä kotouttamisen puutteet tulevat meille kalliiksi. Ja hyvin on puhuttu, mutta ei ole puhuttu siitä, missä ne rahat ovat siihen, kun puhutaan hyvin. (Puhemies koputtaa) Eli vastuuta myös sille puolelle.

22.19 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tästä turvapaikanhakijoiden kotoittamisesta: Olen kotiseudullani Lapissa käynyt tutustumassa Kemijärvellä ja Rovaniemellä turvapaikanhakijoiden tilanteeseen ja kokonaisuuteen siellä ja olen ottanut sitten vahvasti kantaa näitten asioitten järjestelyyn ja hoitamiseen ja nyt haluan ottaa esille kaksi asiaa, nimittäin kielenopiskelun ja sitten työharjoittelun.

Ensinnäkin tämä kielenopiskelu: Minusta olisi tärkeää, että näille turvapaikanhakijoille järjestettäisiin mahdollisuus netin kautta olla päivittäin neljä tuntia kielenopiskelussa. Kun se tapahtuu netin kautta, niin silloin se ei todellakaan vaadi suuria kustannuksia: meillä on käytössä joka järjestelypaikassa hyvät nettiyhteydet, ja sitten lisäksi ihmisillä on käytettävissä jo aika hyvät laitteet, sinne on järjestettävissä laitteita. Että neljä tuntia vuorokaudessa onnistuisi tämä netin kautta opiskelu. Ja sen jälkeen olisi pienimuotoinen kielitesti, jonka jälkeen olisi mahdollisuus lähteä harjoittelemaan työelämään.

Vertaisin tässä siihen, että meillä on Suomessa paljon opiskelijoita, joitten harjoittelusta ei makseta mitään. Se on sopimus opiskelijoitten, koulun ja sitten tämän harjoittelupaikan välillä, että he saavat olla siellä työpaikalla harjoittelemassa. Saattaa olla hyvin pieni kor-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

vaus, monesti ei makseta mitään korvausta siellä olost. Meillä voisi näille turvapaikanhakijoille olla ihan vastaava tilanne, että he pääsevät tutustumaan työelämään tätä kautta. He todella kaipaavat ja tarvitsevat tätä asiaa. Tässä vasta oli Maaseudun Tulevaisuudessa juttua siitä, että suuri osa maataloista olisi valmiina ottamaan tiloillensa töihin turvapaikanhakijoita. Sen mukaan jopa 20 000 turvapaikanhakijaa voisi tulla (Puhemies koputtaa) maataloille opiskelemaan työelämäsioita.

22.21 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Viitaten tuohon edustaja Kiurun puheenvuoroon: Hän mainitsi, että hallitus ei panosta tähän koulutukseen ja kotouttamiseen, mutta nimenomaan esimerkiksi tuolla peruskoulupuolella ja kunnissa turvapaikanhakijalapsen lasketaan nyt jatkossa tähän rahoitukseen, mitä kunnat saavat koulutuksen järjestämiseen. Kun nämä lapset keskellä vuotta tulevat sinne kouluihin, nyt heidät sitten lasketaan mukaan siihen rahoitukseen. Näinhän ei aikaisemmin ollut, vaan vain kerran vuodessa laskettiin tämä opiskelijamäärä, ja kunnat ovat olleet nimenomaan ongelmissa siinä, että heillä eivät riitä varat nyt sitten näitten lasten ja nuorten kouluttamiseen. Myös sitten täällä vapaan sivistystyön puolella panostetaan yli 16-vuotiaitten koulutukseen. Tästä on meillä hyviä esimerkkejä, esimerkiksi Kainuun Opisto on tehnyt pitkään tässä hyvää työtä. Ja hallitus myös lisää määrärahoja siihen, että vastaanottokeskuksissa voidaan tätä kotouttamiseen liittyvää erityisesti kieli- ja kulttuurikoulutusta lisätä, ja sitä tullaan tehostamaan. Sitteen ennen kaikkea, mikä on tärkeintä, näitä työllistymismahdollisuuksia parannetaan, että turvapaikanhakijat voivat vastaanottaa esimerkiksi vapaaehtoistyötä ja ottaa osaa tämän sosiaaliturvan vastineena ja sitten tehdä asioita, ja sitä he itse toivovat. Työ on parasta sosiaaliturvaa ja kotoutumista.

22.22 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Minä hiukan jäin empimään tuota edustaja Maijalan puheenvuoroa. Jos sen verran vielä saan tähän loppuun todeta, että minua kyllä vähän ihmetytti, mistä ne 20 000 työpaikkaa tulevat. Minä en päässyt kiinni siitä lehtiartikkelista, katson sen sitten tietenkin erikseen, mutta se on kova juttu, jos meillä on maataloudessa 20 000 työpaikkaa. Meillä on niin valtavasti suomalaisia työttömiä tällä hetkellä, että minua tietysti hirveästi hämmästyttää, mistä ne kaikki työpaikat juuri tähän iltaan ja ehtooseen ovat tulossa. Se on suuri poliittinen kysymys, avataanko tämä EU:n ulkopuolinen maahanmuutto ja tämä työlupamenettely sillä tavalla, jota nyt hallituksessa kovasti suunnitellaan. Se on todella kova juttu suomalaisten työttömien kannalta, ja minä todella toivon malttia tähän keskusteluun, ettei lähde lapasesta.

Sitten minun on todettava myöskin, että jokainen meistä jo nyt tietää — myös me sosiaalidemokraatit — että ensi vuodelle määrättyt varat tämän kotouttamisen hoitamiseen ovat aivan liian pienet. Minä tiedän sen sivistysjaoston puheenjohtajana, me saimme myöskin selvityksen siitä, että näiden yksittäisten korjausliikkeiden jälkeen, jotka oli pakko tehdä heti, keskeinen kysymys on, kuinka paljon lisätalousarviossa pitää laittaa tähän jatkossa rahaa ja minkälaisilla kotouttamisohjelmilla me oikeasti menemme. Ja siinä suhteessa minä kiitän kyllä Maijalaa, että tämä on oikea periaate, tämä kielikoulutus on avain koko tähän hommaan, ja sen me olemme kyllä täysin missanneet. Ei voi ajatella, että me emme tätä hommaa hoitaisi. Ei ihmisiä voi pitää kuukausitolkulla niin, että minkäänlaista kulttuuriopetusta esimerkiksi ei anneta. Mehän tyrmäämme jo kulttuuriopetuksen puolellakin sen, että tämä homma voitaisiin paremmin hoitaa.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

Eli siksi vielä korostaisin sitä, että ottakaa tämä vakavasti. Tähän kotouttamiseen pitää laittaa määrärahat, ja sen takia me olemme (Puhemies koputtaa) laittaneet lausuman tästäkin pöytäkirjaan valtiovaroissa, että tähän kiinnitetään huomiota.

22.25 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Kiurun puheenvuoroon muutama kommentti.

Puhuin ennen kaikkea harjoittelupaikoista, en puhunut työpaikoista. Ensimmäinen asia on se, että he pääsevät harjoittelupaikkoihin elikkä tutustuvat työelämään ihan vastaavalla tavalla, miten Suomessa eri oppilaitosten opiskelijatkin harjoittelevat ja sitä kautta tutustuvat työelämään. Eiväthän he todellakaan ole valmiita työntekijöitä, vaan he voisivat jonkin aikaa olla esimerkiksi siellä maataloilla mukana apuna työskentelyssä, mutta monessa muussakin paikassa he voisivat olla.

Se lehtijuttu, mihin viittasin, oli Maaseudun Tulevaisuuden juttu, jossa tuotiin esille se, että tällä hetkellä on jo hyvin monella suomalaisella maatilalla töissä ulkomaalaisia työntekijöitä ihan sen takia, että suomalaisia työntekijöitä ei saada niihin todella rankkoihin töihin esimerkiksi karjataloille pitkiä työpäiviä tekemään aamulla aikaisin, illalla myöhään eikä myöskään näille marjanviljelytiloille. Meillä on tällä hetkellä esimerkiksi Suonenjoella enää hyvin vähän suomalaisia työntekijöitä siellä marjanpoimintatöissä ja -tehtävissä. Elikkä meillä on yllättävän paljon Suomessa tällaista todella raskasta työtä, mihin ei välttämättä sitten saada enää suomalaisia työntekijöitä matkaan. Ja se, että maatilat olivat vastanneet niin myönteisesti tähän asiaan, kertoo sen, että meillä on oikeasti tarve toimijoista ja tekijöistä ja yhteinen huoli siitä, että meidän yhteiskunnassa pitää päästä tässäkin asiassa eteenpäin.

22.26 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Sen verran vain totean tässä, että meillä on koko ajan 61 000 työpaikkaa auki, koko ajan keskimäärin — töitä, joita suomalaiset eivät halua tehdä. Tämä on erikoinen tilanne. Meillä on valtava määrä työpaikkoja, niin että tässä on meillä pohdintaa, kuka näitä tiettyjä töitä tekee. Hoitoalalla esimerkiksi kohta on sellainen tilanne, että jos ei sinne saada ulkomaalaista työvoimaa, niin ei kukaan tee niitä töitä.

22.27 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Edellisten edustajien puheenvuoroihin on hyvä jatkaa, että meillähan eivät tällä hetkellä työ ja tekijät kohtaa Suomessa, se on totta. Meillä on tekemätöntä työtä vaikka kuinka, mutta tällä hetkellä me emme saa suomalaisia edes kaikkiin näihin työpaikkoihin, mitkä ovat todella auki. Varsinkin siellä maataloilla kyllä sitä tekemätöntä työtä riittää, mutta saako siitä kunnollista palkkaa, niin se on ihan eri asia se.

Mutta pääasia tässä puheenvuorossa oli nimenomaan se, että minusta on hyvä, että sekä turvapaikanhakijoilla, maahanmuuttajilla yleisesti että suomalaisilla on mahdollisuus päästä tekemään työtä, on se vapaaehtoistyötä tai sitten oikeata työtä. Meidänhän pitää nimenomaan edistää sitä työllistymistä ja sitä, että ihminen pääsee tekemään ja tekisi jotakin sen yhteiskunnalta tulevan sosiaaliturvan tai sitten tämän oikean palkkasumman edestä. Kai me nyt haluamme kannustaa sekä maahanmuuttajia että suomalaisia siihen, että pääsee osallistumaan yhteiskuntaan ja kantaa kortensa kekoon tämän maan eteen.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

22.28 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Tietysti on hyvä, että jokainen kotiutuu. Työ on parasta lääkettä siihen, ja työhön pääsee yleensä joko kielitaidon ja entisen ammattitaitaan, koulutuksen kautta tai sitten uudelleen kouluttautumalla tai freesaamalla sitä ammattikoulutusta, joka on. Meillä tällä hetkellä ongelma on se, että meillä on monilla aloilla hyvin vähän näitä harjoittelupaikkoja. Tältä osin hallitushan itse luopui siitä, että ammatillisista koulutusta lyhennetään kolmesta vuodesta, koska tämän viimeisen vuoden suorittaminen työpaikalla olisi ollut hyvin vaikea järjestettävä, kun olisi tarvittu joidenkin arvioiden mukaan jopa 50 000 työpaikkaa, jos näin oltaisi tehty sille ikäluokalle, joka tällä hetkellä on ammatillisessa koulutuksessa.

Tästä syystä johtuen meidän täytyy pystyä sovittamaan yhteiskunnassa tämä kotouttamisen intressi, se intressi, että nämä olemassa olevat työpaikat ohjautuvat juuri myös niille ihmisille, jotka ovat työttöminä, ja sitten kaiken kukkuraksi vielä niin, että me emme avaa sellaisia työmarkkinoita, joilla tämä EU:n ulkopuolinen työperäinen maahanmuutto merkittävästi lisääntyisi tilanteessa, jossa meillä ei ole kerta kaikkiaan siihen tarvetta. Siltä osin näiden poolien laittaminen osaltaan kuntoon tarkoittaa sitä, että hyvin yksisilmäisesti ei pysty katsomaan tätä keskustelua, koska tosiasia vain on se, että me emme kai voi tällaisessa työllisyystilanteessa myöskään ajatella, että tätä suomalaista porukkaa ei työllistettäisi mihinkään tai tarjottaisi heille työtä.

Mutta siltä osin totean, että se on hyvä huoli ja hyviä kotouttamistarinoita on löytynyt maataloilta, koska tosiasia on se, että monissa töissä on koettu onnistumisen riemua ja monet kylät ovat saaneet uusia asukkaita juuri sillä, että on tullut työvoimaa. Mutta tärkeintä on todeta, että jokaisesta työstä pitäisi myöskin maksaa viime kädessä palkkaa.

22.30 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kiuru viimeisessä virkkeessä sanoi juuri sen: jokaisesta työstä pitää maksaa palkkaa, ja vielä sillä tavalla, että sillä pärjää.

Edustaja Laukkanen, mainitsitte tuossa, että meiltä puuttuu henkilökuntaa hoitoalalta ja kohta emme pärjää. Minä itse hoitajana haluan esittää eriävän mielipiteeni tuohon asiaan, mikä on tilanne tällä hetkellä. Juuri marraskuussa uutisoitiin, että meillä on ennätysmäärä sairaanhoitajia tällä hetkellä työttöminä, ja se johtuu siitä, ikävä kyllä, että kunnissa säästetään, eikä välttämättä sitä työtä löydy edes omille hoitajille. Se tuntuu hullulle, koska me olemme eläneet myös sen ajan, että jokainen hoitaja saa työpaikan ja hoitajista on todella huutava pula, ja olen itsekin aikoinaan siihen työvoimatuskaan vastannut ja sitten työpaikan löytänyt. Kysymys on kyllä alan palkkauksesta ja siitä, että markkinat houkuttelevat. Kielitaitoinen, hyvin koulutettu suomalainen hoitaja on kovaa valuuttaa tuolla maailmalla — hän lähtee Norjaan tai hän lähtee Ruotsiin tai Eurooppaan tekemään sitä työtä.

Olen itse ollut maahanmuuttajataustaisten lähihoitajaopiskelijoiden ohjaajana edellisessä työssäni ja tunnen ne tilanteet, miten vaativaa se myös on, kun sinne yhteisöön ja sinne työpaikkaan tullaan puutteellisella kielitaidolla. Siinä tarvitaan erilaisia keinoja, jotta pystytään viemään sitä hiljaista tietoa ja taitoa eteenpäin. Niistä ihmisistä, jotka sen hoitoalan koulun Suomessa käyvät, tulee todella hyviä työntekijöitä sitten pikkuhiljaa, mutta kaiken a ja o siinä on se kielitaidon oppiminen, ja se on vain kylmä fakta, että sen oppii parhaiten siellä työpaikalla toinen toistaan tukien ja käytännön työhön tarttuen. Elikkä siinä mielessä meillä on todella pitkä, pitkä polku kuljettavana, mutta se on hiljaista ja hidasta ja aikaa vievää (Puhemies koputtaa) työtä: pitää tehdä hoitotyö ja sitten vielä opettaa kielitaito.

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

22.32 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tuli esille tämä, että työstä on maksettava palkka, koska todellakin nämä maatilat olivat puhuneet palkkатыöstä, että he palkkaisivat näitä turvapaikanhakijoita töihin. Minä itse toin esille ja tuon esille sen, että maataloille voisivat mennä ensin harjoittelemaan, koska siinä vaiheessa olisi ensin tätä kieliopiskelua sen työn ohessa ja muutenkin maan tapojen opiskelua ja tämmöistä. Minun mielestäni olisi järkevää se, että olisi siihen aluksi tällainen ihan oikea harjoittelujakso, koska sillä tavalla sinä aikana he voisivat päästä kuvioihin matkaan. Sen jälkeen maatilat voisivat tehdä tätä ihan palkkaamista, sinne maataloillekin töihin, niin kuin muihinkin paikkoihin.

Itse olen tehnyt lakialoitteen pari kuukautta sitten siitä, että sen jälkeen, kun on ollut kuukauden turvapaikanhakijana, voisi jo hakea töihin, työpaikkaan, normaalisti töihin matkaan, mutta tämä asia nyt näyttää siltä, että se olisi jo toistakin kautta edistymässä ja menossa eteenpäin. Tästä asiasta on keskusteltu paljon.

Mutta todellakin, ensiksi kielihommat ja sitten työpaikassa harjoittelijana ja siinä ohessa sitten kieliopiskelua, ennen kaikkea netin kautta, joka on kaikille mahdollisuus, ja sen jälkeen mahdollisuus lähteä matkaan työmaailmaan.

22.33 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tämä sali ja eduskunta on semmoinen, että täällähän osataan puhua. Puhutaan vaikka puhelinpylväs polvilleen tuohon, niin hyviä siinä ollaan, mutta käytännöstä on luisuttu hyvin kauas.

Meillä on ongelma. Meillä on työvoimapula. Mennään sinne marjataloille: Siellä ei oikeastaan ole yhtään suomalaista, muutamia ehkä. Siellä on ukrainalaisia, virolaisia, venäläisiä, thaimaalaisia. Metsässä metsämarjoja on keräämässä tällä hetkellä thaimaalaisia, ja nämä kotoutuvat heti, kun ne löytävät töitä, ne tulevat sen työpaikan perässä. Markkinavoimat hoitavat tätä tilannetta. Nyt, kun me alamme puhumaan hienoilla sanankänteillä tästä työllistamisestä ja kotouttamisesta ja näin: Miten siinä on käynyt? Miten on käynyt somalien kohdalla? Miten on käynyt irakilaisien kohdalla, afgaanien ja näitten kohdalla? Mitään ei tule tapahtumaan. Markkinavoimat hoitavat muuten tämmöisen asian, kun niiden annetaan toimia.

22.35 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Sitä tässä vain edustaja Juvoselle, joka kyllä hyvin tietää, että hoitoala on laaja ja esimerkiksi vanhustenhuollossa on huutava tarve näistä hoitajista, että minä nyt pikkasen ihmettelen, puhummeko me edes samasta asiasta, kun yleensä pidän edustaja Juvosta asiantuntijana tällä alalla. Mutta esimerkiksi vanhustenhuollossa läheisiäni on muistihoidokodissa, ja siellä kymmenestä hoitajasta kahdeksan on maahanmuuttajia. Ja eivät he ole sen takia, että siellä on jotenkin heille huonommat palkat, vaan kun eivät saa muuta. Että niin tai näin, mutta käytäntö on näin. — Kiitos.

22.36 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tänään kun puhutaan sisäasioista, niin tietysti meidän keskeinen kysymyksemme, kun maahanmuutosta puhutaan, on se, miten kotouttamista täällä sisäministeriön pääluokassa tehdään. Ja silloin puhutaan siitä, miten vastaanottokeskuksissa voitaisiin alkaa tämä varhaisempi kotoutuminen. Minusta se on erityisesti kotoutumista tähän kulttuuriin ja sitten tulee kielitaito. Minusta se ei ole pois meiltä, että ihmisille, jotka maassa saavat asua ja oleskella sen aikaa, kun he ovat turvapaikanhakijoita, odottamassa sitä päätöstä, saavatko jäädä, myöskin tämän kielen ja kulttuurin kautta tulisi elementti tähän kotoutumiseen mukaan. Ja siltä osin kyllä iso kysymys on, missä vai-

Budjetin alikohta PTK 82/2015 vp

heessa tätä koulutusta pitäisi alkaa. Meidän näkökulmamme on se, että täältä asti pitäisi jo tätä kielikoulutusketjua lähteä viemään eteenpäin.

Mutta sitten tullaan siihen, mikä täällä salissa on tänään ja tässä nyt noussut keskusteluun: meidän pitäisi lähteä myöskin jo siihen, että ihmiset pääsisivät työpaikoille harjoitteluun ja niin edespäin. Silloin se iso kysymys on se, mitä te vastaatte niille maahanmuuttajille, jotka ovat esimerkiksi tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömiä.

Meillä oli viime lisätalousarviokeskustelussa, jossa näitä työllisyysmäärärahoja lisättiin, kun tarkistin, silloin 91 maahanmuuttajaa, jotka odottivat pitkäaikaistyöttöminä mahdollisuutta päästä kielikoulutukseen, mutta 60 paikkaa oli kahdelle kurssille. Ja kun he olivat sitten päässeet näille kahdelle kurssille, nämä aikaisemmat, niin 91 ihmistä odotti, että he pääsisivät myöskin kielikoulutukseen, jolloin meidän yhteiskunnan resurssien kannalta on olennaista, miten me saamme sinne nämä ihmiset, jotka voisivat päästä hyvin nopeasti työelämään, jotka ovat pitkäaikaistyöttömien kielikoulutusta vailla. (Puhemies koputtaa) Ja sitten me katsomme tätä toista puolta. Minä en ole vielä päättänyt, mutta kyllä tämä harjoittelu täytyy vielä mutustaa.

22.38 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Ihan varmasti edustaja Antero Laukkasella on myös vahva näkemys siitä, millä tavalla asiat Suomessa voivat olla, ja meillä on erilaisia alueita, kuten tässä muun muassa tämä vierustoverini kertoi omasta alueestaan, että siellä todellakin on pula hoitajista. Mutta jos käy katsomassa MOLin sivustoja, työvoimapaalvelun sivustoja, niin huomaa, että kyllä avoinna olevat työpaikat hoitoalalla ovat vähentyneet huomattavasti ja runsaasti. Käyn itse siellä säännöllisesti kurkkimassa niitä työpaikkoja, ja se on kyllä kylmä totuus. Mutta aluekohtaiset erot ovat toki Suomessa olemassa.

Minun mielestäni on hienoa, että me otamme vastaan kaikki ne työntekijät, jotka haluavat tulla hoitoalalle ja joilla on koulutus. Koulutushan on sen kaiken lähtökohta, ja jos sitten siinä kielitaidossa siellä työpaikalla aavistuksen verran hävitään, niin se hävitetty asia kyllä otetaan kiinni sitten, kun se kieli opitaan. Ihmiset, jotka saavat työpaikan, jotka juurtuvat työpaikan kautta Suomeen, ovat valtava voimavara meille. Heistä tulee veronmaksajia, niitä me kaipaamme Suomeen, ja se on hieno asia.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.